

31/351 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12 }
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ ఆగస్టునెల 28-వ తేది శుక్రవారము
శ్రీ కృష్ణనామ సంవత్సరము, భాద్రపదమాస శుద్ధ సవతి ౯.

No. 126 }
సంచిక ౧౨౬

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గాష్ట గాష్టవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పొట్లబోగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.

దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

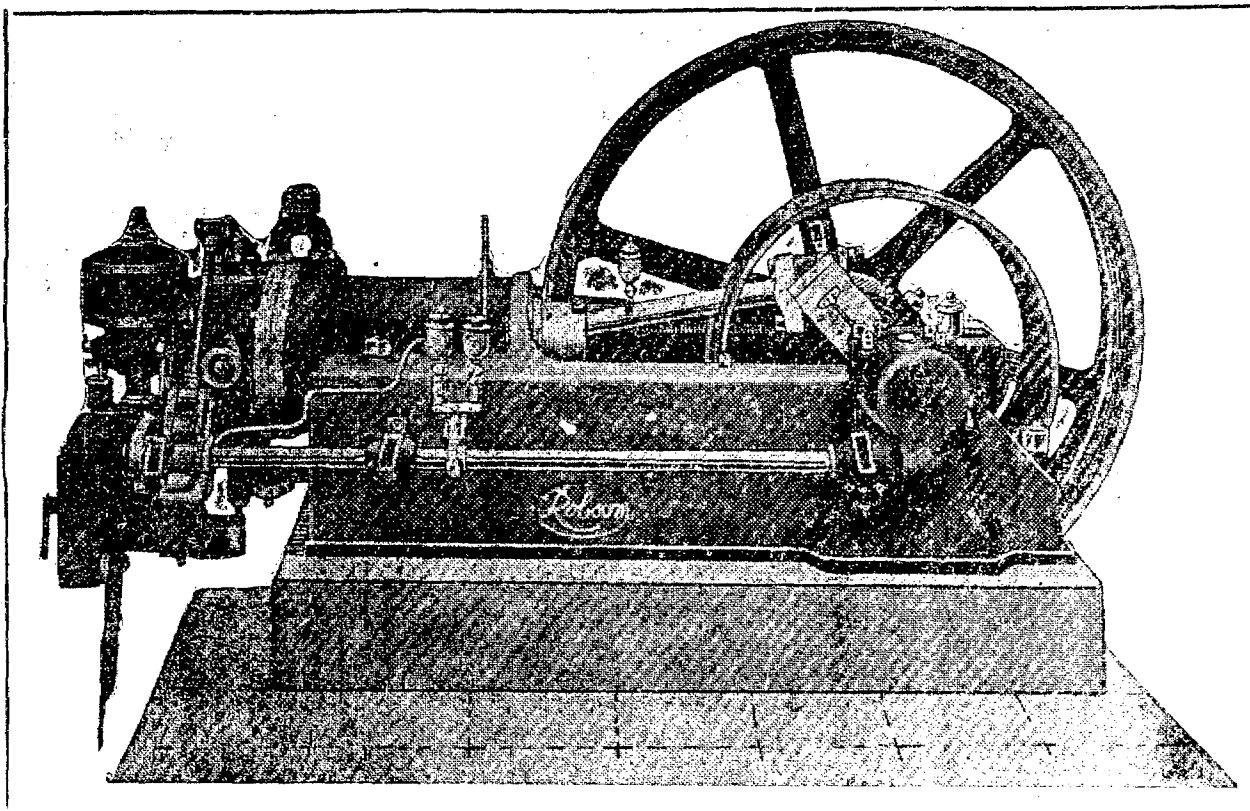
చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 ప్రేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

The Best and Up-to-date Engine in the Market

“రాబ్ నెక్” లాంగ్వుయ్క్ న్యూటెపు సెమిడీ సెల్ క్రూడ్ ఆయిలు యింజనులు

1860

లోడు లాగుటలో ప్రసిద్ధిచెందినవి. ఎంత మట్టి క్రూడ్ ఆయిలుతోనైనను చక్కగా పనిచేయును. ఆయిలు బహు తక్కువగ ఖర్చును
వేపరై జరుగు తరుచుగా క్లీన్ చేయ నవసరములేదు. ఇంజనులు భారీవిగానున్నా, సామానులు బలముగాను,
ఔంపరు అధికముగానున్న వ్రండుటచే చాలకాలము చక్కగా పనిచేయును. ఇంజను నడిపించుటకు విశేష నేర్పరితనము అక్కరలేదు
సోల్ యేజంటు:—

లండన్ ప్రేడింగు కంపెనీ, బెజవాడ (ఇండియా)

Telegrams “LAKSHMI” Bezwada

(అన్ని రకముల మిల్లుసామానులు డై రెక్టుగా యింపోర్టుచేసి స్థానికులకువారు “రాబ్ నెక్” గ్యాసుయింజనులు, ప్లాంట్లులకున్నా సోల్ యేజంటు)

*****
 గుణములలో శ్రేష్ఠము! బజారునందలి రకములన్నిటికంటె మేలైనది!! వెలలో నరసము!!
రాజేశ్వరి బొర కృసబ్బు
 చర్మవ్యాధులకు వజ్రయుధము
 మైనపునత్తులు, అన్నిరకముల సబ్బులు కూడ దొరుకును. అన్ని స్థలములలో ఏజంట్లు కావలెను.
ఆర్. ఆర్. సోపు అండ్ క్యాండిల్ వర్క్స్. బెజవాడ.
 *****

బంగారు వెండినగలలో
ఏది కావలసినను మావద్ద సిద్ధముగానున్నవి

మాకు చిన్నిని పెద్దవి అను వ్యత్యాసము లేదు. కష్టము నులభము అను భేదములేదు. పెద్దవారు వచ్చినను చిన్నవారు వచ్చినను భరలయందు వ్యత్యాస ముండదు. ఎంతకాలము గడిచినను మాబిల్లుతో మారు మావద్ద తీసిన నగలను తెచ్చిన అప్పటి బజారుధరముబట్టి వైక విచ్చెదము. అర్హునిచ్చిన తృప్తికరముగా లేనిచో, నరియొక నగలు యిచ్చెదము. లేక వైకము కావలసినను తిరిగి వాప సిచ్చెదము. సవరం బంగారుకు సీమచెండికి పూచీచెచ్చెదము. యింత తెలుపనేల! మా కాలావారులకు తృప్తికరింపమంటే మా ముఖ్య ఉద్దేశము. 172 ఫుల్లుగల విచిత్రమైన క్యాటలాగు రు. 1-0-0

ఇదివరలో మాప్రదర్శనశాలకు రానివారు ఒకడపా రాగోరెదము.
ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ
 నగలవర్తకులు, 25, చైవాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

Powell's Extract of Golden

(4321) పవలుగారి అమోఘమైన గెనో
నెగరోగమునకు
అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

ఆంగ్ల ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.
 నెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్ర పిండములయొక్క వాపు, శుక్లనస్థము, బలహీనము, వీపులోనొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కుదుర్చునట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:—6 మోతాదులగెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే స్రవణము తప్పక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రూ. 1-4-0.
 దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రూ. 1-8-0.
 మా దివ్యౌషధములను సుప్రసిద్ధమైన దుకాణము లన్నిటిలోను దొరుకును.
 మా విత్రవిచిత్రపు క్యాటలాగ్నుకై వ్రాయుడు.
 ఉత్తరము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,
Manufacturing Chemists,
Lamington Road, BOMBAY

అభ్రకభస్మము

అమోఘమైన మందు సక్రమముగా 3001 ఫుల్లుముల వేయబడినది. శ్రీ ముక్కాలరాజువారి సంస్థానమున స్వీకృతమైనది. తయారుచేయబడినది.

దాని ఉపయోగమును గుర్తించి స్వల్పధరకు విక్రయమునకుగూడ పెట్టినాము. మూత్రవ్యాధులలో బాగా పనిచేయును. దయ విటిన్ అనే బహుమూత్రవ్యాధిని పోగొట్టి, మూత్రములోనుండి తీవ్రపదార్థమును తీసివేయును. వేడిని, దగ్గును, త్రయరోగమును బోగొట్టును. కఫరోగము లన్నిటియందు చాలా మంచిది. ఔషధయోగములందు గూడ ఉపయోగించుకోవచ్చును. గొప్పగొప్పవారు మెచ్చియున్నారు. అనుపానవిశేషములచే నన్నివ్యాధులను కుదుర్చును. ఒకసారి వాడిచూడండి మిత్ర తెలుసుంది. ఉపయోగించువిధము మందుతో పంపబడును. ఎక్కువగా కొనేవారికి ప్రత్యేకపు రేట్లు. తులం 1 కి 5-0-0.

అడను:— **మేనేజరు, ఆర్థరసాయనశాల, ముక్కాల, (కృష్ణాజిల్లా) 1226**

తిలకు మహా విద్యాలయ

స్వదేశ పాఠశ్రామిక ప్రదర్శనము

పూనా, ఆగస్టు 26:—తిలకు మహావిద్యాలయముయొక్క స్వదేశ పాఠశ్రామిక ప్రదర్శనమును సోమవారమునాడు పురాతన ఇండియన్ ఇంజనీరింగు విద్యలో ప్రవీణులగు రావు సాహెబువాణిగారు తెరచిరి. ఈసంవత్సరము ప్రదర్శనములో చాల చిత్రవిచిత్రవస్తువులు గలవు. ప్రకృతిశాస్త్రమునకు సంబంధించి స్త్రీలచే తయారు చేయబడినవి. గొప్పవారు వ్రాసిన విశ్వవిద్యాలయపు చిత్రపుటలను హిందూదేశములో వేరువేరు చొట్టతయారుచేయబడిన వస్తువులను కలవు. (ఆ. ప్రె.)

బాంకూరా రాజద్రోహపుకేసు

బాంకూరా, ఆగస్టు 26:—బాంకూరా రాజద్రోహపుకేసులో నేడు ముద్దాయిల్లిడరు 6 గురు ప్రాసిక్యూషను సాతనులను జిల్లామేజిస్ట్రేటు నెడుట క్రాసుపరీక్ష చేసెను. సి. జె. మినిస్టరుగారు పరీక్షింపబడి తాను జిల్లామేజిస్ట్రేటుకు సబార్డినేటు ఉద్యోగి ననియును కాని తనవద్దకువచ్చిన ఎగ్జిబిట్లను జిల్లామేజిస్ట్రేటుకు పంప లేదనియును చెప్పెను. తగినచర్య నడిపించుటకై యతడు వాటిని అన్వేషణశాఖకు పంపెను. కవరు లపై వ్రాయబడిన చిరునామాలు ముద్దాయియొక్క స్వదస్తూరితో నున్నట్లు ఆతడు గ్రహించెను.

ప్రభుత్వన్యాయవాది రాయబహదూర్ బి. ఎ. మోగీ గారు తనకు వచ్చిన జాబులను జిల్లా మేజిస్ట్రేటుకు పంపితినిని చెప్పెను. వానిలో వ్రాయబడినవిషయములు దోషభూయిష్టములనియును రాజద్రోహములలో కూడుకొనియున్న వనియును చెప్పెను. వాటిని చదువగానే ఆతడు జిల్లా మేజిస్ట్రేటుకు పంపవలెనని చెప్పి గుచ్చునా కిచ్చెను. కాని యింతలో విచారణకొరకు పోలీసు ఆఫీసరు వచ్చి పిలిచెను.

కరపత్రమును కొన్ని నెలలక్రిందట మేజిస్ట్రేటుకు దాఖలుచేసినసిమ్మట నావిషయమున శ్రద్ధతీసికొనలేదని బారుసంఘ కార్యదర్శి ద్విజేంద్రనాథ మజుందారుగారు చెప్పిరి. ఒకసంవత్సరముక్రింద ఆయనవేర పరియొకకరపత్రము వచ్చెను. దానిని ఆయన మేజిస్ట్రేటుకు పంపలేదు.

మరియిద్దరు సాక్షులు విచారించబడినసిమ్మట కొద్దు లేచెను. ఆద్యక్షేటు జనరలు ఇ. యల్. మిత్తరుగారు ప్రభుత్వము వారితరపున వాదించెను. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయి గవర్నరు మంగళవారమునాడు కర్మీనుండి అహమ్మదునగరు పోయి ఆదినమే తిరిగివచ్చెను. (ఆ. ప్రె.)

లై సెన్సులేని రివాల్వరులను పట్టుకొనుట

కలకత్తా పోలీసువారిద్దరు నావికుల సరెస్తుచేసి రెండు వందల తోటాలను నాబుగు 6 అరలు గల రివాల్వరులను పట్టుకొనిరి. (ఆ. ప్రె.)

క్రాన్ థియేటరులో

22-8-25 శనివారం నుండి, 28-8-25 శుక్రవారము వరకు ప్రతిదినము 2 ప్రదర్శనములు 6 గం-15 ని, 9 గం-30 ని. శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నం 3 గ. 15 ని. మాటసింగుదు.

ఆనందమును గలిగించు అత్యద్భుత

విష్ణు అవతారం తే శ్రీ కృష్ణలీల

8 పెద్ద రీల్సుగలవు

మదక్ థియేటరువారిచే తయారుచేయబడినది. విష్ణు పురాణము కథ ననుసరించి తయారుచేయబడినది.

వెల్లింగ్ టన్ సినిమా

953

22-8-25 శనివారమునుండి, 24-8-25 తేది శుక్రవారమువరకు ఉత్సాహమును గలిగించు సీరియల్

రైడర్స్ ఆఫ్ ది వైయన్సు

3 వ భాగము

జాక్ పెట్రిక్, మారిలిన్ మిల్లునారిసాహసకార్యములుచూడతగినవి ప్రేమ, భయంకరమైన ప్రయాణము, కుట్రలు, గగుర్పాటులు మొదలగునవి గలిగిన ఒక అద్భుతకథ.

మదరాసు శాసనసభ

గ్రామోద్యోగుల పునరుద్ధరణ బిల్లు

గౌ. సభ్యుల విమర్శలు

ప్రభుత్వ గ్రాంటులు

నిన్నటిదినము మదరాసు శాసనసభ్యులు ఫలహారాంతరము సమావేశమయి ప్రభుత్వ గ్రాంటులపై చర్చ జరిగిరి. గౌ. రివిన్యూ సభ్యులు గ్రామోద్యోగుల పునరుద్ధరణ బిల్లును ప్రవేశపెట్టినపుడు సభ్యులు పలువురు గ్రామోద్యోగులయొక్క అభిప్రాయాలను, బాధ్యతలను వ్యక్తపరిచిరి. కడప జిల్లా సభ్యుల యామోదమును బడసిన పిదప సంతతితో నాసమావేశము ముగిసినది అక్టోబరు 28 వ తేదీనకు నిలిపివేయ బడినది.

గోడ్డు వంతెనల నిర్మాణము

“గోడ్డు వంతెనల నిర్మించుట కొరకు రు. 8,61,000 లు ప్రభుత్వమువారి కొనగబడవలయును”ని గౌ. పానుగల్లు రాజు గారు సమాధించిన గ్రాంటుపై సరళి లుపసంపాదించుకొనబడుటచే ఉపపాదన వోటుకు బిల్లుపై సభ్యుల యామోదమును బడసెను.

అమలాపురమునందు ఆర్థిక ఇన్ స్పెక్టరునకు

కార్యాలయము

“అమలాపురమునందుండే ఆర్థిక ఇన్ స్పెక్టరునకు కార్యాలయము వసతి గృహ నిర్మాణమునకై రు. 12,000 లు ఒసంగబడవలెనని” సో. పరశురావు పాత్రోగారు సమాధించిన చర్చ లేకయే సభయం దంగీకరింపబడెను.

ఆలీపురము జైలులో ఖైదీల సౌకర్యము

“సివిలు వర్క్సు శాఖకింద రు. 75,000 లు ఒసంగబడవలెనని హామీ మొదలుగా రుపపాదించిరి. ఆలీపురము జైలు నందు ఖైదీలను కలిపి బంధించుటకు తొలగించుటకును, జైలు పరిస్థితుల సభివృద్ధియును కీధనము వెచ్చింపబడునని హామీ మొదలుగా రు. 75,000—చర్చ లేకనే గ్రాంటు ఆమోదింపబడెను.

గ్రామోద్యోగుల పునరుద్ధరణ బిల్లు

1920 సం॥ జూను మాసమునందు మదరాసు రాజధానియందలి గ్రామముల నొకదానితో నొకటి కలిపి గ్రామోద్యోగులను తగ్గించుటచేతను, గ్రామముందలి అక్షికులను తగ్గించి ఉద్యోగుల సంఖ్య తగ్గించుటచేతను గ్రామోద్యోగుల లక్షణములను పనినుండి తీసివేయబడిరి. ప్రస్తుతము ఒకదానితో నొకటి కలిపిన గ్రామములను తిరిగి విడదీసి పూర్వమువలె గ్రామముందలి అక్షికులను పునఃస్థాపించి సాధ్యమైనంతవరకు తగ్గింపబడక పూర్వము పనిలోనున్న గ్రామోద్యోగులకు నాకరులూసంకుట కీబిల్లు ఉద్దేశించుచున్నది.

గౌ. రివిన్యూ సభ్యుని ప్రసంగము

పైబిల్లును సభలో సుపాదించుచు గౌ. రివిన్యూ సభ్యు బిల్లు మాట్లాడిరి. గ్రామములకు కలుపుటచే తగ్గింపబడిన గ్రామోద్యోగులకు తిరిగి నాకరులూసంకుట యాబిల్లు ముఖ్యోద్దేశమని పల్కిరి. బిల్లు తయారగుచుండు సమయముందు ఒకటిరెండు లోపములు ప్రభుత్వమువారికి తెలపబడినవి. ఆ లోపములు ఉపసంఘమునందు సరిచేయబడగలవు. జతపరచిన గ్రామముల యథా ప్రకారము విడదీయబడినచో పూర్వముండెడి గ్రామోద్యోగులకు ఉద్యోగులుగ నుండగలరు. బిల్లుయొక్క 4,5 శక్తనులు గ్రామముల కలగలుపునకు పూర్వము ఉద్యోగులు వహించియున్న వారలకు దీరుము లూసంగబడునని అర్థమిచ్చుచున్నట్లు దెలుపబడినది. ప్రభుత్వమువారి కట్టి యుద్దేశమే మాత్రము లేదు. అట్టి యర్థము నిచ్చుచుండెనచో నాభాగము లుపసంఘమునందు సరిపెట్టబడగలవు. కలుపబడిన గ్రామములను ప్రభుత్వమునారెంత వరకు విడదీయబడినో, మున్నుండు గ్రామోద్యోగుల కెట్టి జీతములూసంగదో యను విషయమును పలువురు సభ్యులు తెలియగోరుచుండురు. ఆ విషయములందు సభ్యుల అభిప్రాయములను వినునవరకు ప్రభుత్వమువారి కెట్టి నిర్ణయమునకు వచ్చుట కవకాశములేదు.

రెండు ముఖ్యపరతులు

మాత్రము ప్రభుత్వమువారు చెల్లగలరు. ఈసంవత్సరము యొక్క ఆయన్య య పట్టిక యందు ప్రత్యేకింపబడిన మొత్తమునకు ఖర్చు అధికము గా రాదు. గ్రామముల గలుపుటలను కొంత ఆదాయము గలిగినను జీతముల సభివృద్ధి జేయుటచే సంవత్సరమునకు రు. 72 లక్షలనుంచి 119 లక్షలవరకు వ్యయ మెక్కుడైనది. అంతకుపై ఖర్చు పెట్టుటకు

ప్రభుత్వమువారు రుద్దేశించుటలేదు. రెండవవిషయ మేమన ప్రత్యేక గ్రామోద్యోగులను అవసరము లేనంతటి స్వల్పగ్రామములందు గ్రామోద్యోగులను పునరుద్ధరించ బూనుకొన లేదు. రైతువారి ప్రదేశములందు చాల భాగము గ్రామములు కలుపబడినవి. కొన్ని భాగములు మాత్రము జరుగలేదు. ఆసమయమున శాసనసభలో చర్చజరిగి తిరిగి విడదీయబడుచున్న ఆలోచింపబడినది. కావున రెండుతరగతుల గ్రామములను వేర్వేరుగ గవనించవలసియుండును.

జీతముల సమస్య

రయతువారి ప్రదేశములందు తలయారుల జీతములు యథాప్రకారముగ నుండవలెనని తలచబడినది. రయతువారి ప్రదేశములందు కరణముల జీతములను రు. 15 ల నుంచి మార్పును కట్టేశంపబడలేదు. కారణమేమన గ్రామమునను కంటెను కరణము అధికకాలము పనిజేయవలసియుండును. నిలిపివేయబడిన ఉద్యోగులను లన్నియు సంపూర్ణముగ పునః స్థాపించవలెనచో సగటున మనసబలుకు మాసమునకు రు. 7 లు వేతనము ఇవ్వవలసియుండును. కాని గ్రామములను కలిపిన కొన్నిస్థలములందు కొన్ని సంవత్సరములలో ఉద్యోగులు పునః స్థాపించబడరుగావునను, గ్రామములను కలుపని ప్రదేశములలో కొన్నిటియందు కొందరు ఉద్యోగుల నవసరముగ నుండురుగావునను మాసవేతనము రు. 10 లుగ నిర్ణయించుటకు వీలుండగలదు.

జమీందారి ప్రదేశములందు తలయారులకు ప్రస్తుతము రు. 5 లు వేతన మియ్యబడుచున్నారు. అదే నిలిపియుంచబడును కరణముల జీతము లన్నిడ్రోడలందును ఒక్కొక్క రూపాయవంతన తగ్గింపబడును. అట్లు మిగల్గుబడిన ధనముచే అసలు మొత్తమునకు మించకుండునట్లు మనసబలు జీతములలో సరిపెట్ట బడును. రయత్వోక ప్రదేశములలో కొన్ని గ్రామముల సంవత్సరములలో ప్రత్యేకకారముల క్రింద కరణము మనసబలు ఇరువుర జీతములు అధికముగ నున్నవి. కాని వానిని మార్చు నుద్దేశించుట లేదు. ఈబిల్లుకు విమర్శించుటలో గౌ. సభ్యులు గ్రామముల శ్రేయమును మనకు సందింపకొనవలెను. గ్రామములలో పలుకుబడిహోదాలు గలవారే మనసబలుగ నుండవలెను. వాని రు. 15 స్వల్ప వేతనముల కొరకు ప్రాకులాడువారు ఉండరాదని ప్రభుత్వమువారి భింపించుచున్నారు. గ్రామమునందు నివసించువారును గౌరవము పలుకుబడి గలవారలను మాత్రమే వాంఛించెద రని నమ్ముచున్నానని పల్కిరి.

గౌ. పి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు బలపరచిరి. సంతృప్తికరముగ లేదు

టి. ఆదినారాయణ శెట్టిగారు బిల్లుపై మాట్లాడుచు అసంతృప్తికరముగ నుండిన బిల్లును శాసనసభ్యులెట్లు ఆమోదింపగలరని పల్కిరి. 1924 సం॥ నందు శాసనసభ్యులు గావించిన తీర్మానమునందలి అభిప్రాయముల నీ బిల్లు సంపూర్ణగ ఆమలుపరచుటలేదు. “కొన్ని సంవత్సరములలో” అనుపదముచే పలువురు తగ్గింపబడిన గ్రామోద్యోగులు సందేహభయములకు లోనయు యున్నారు. కలెక్టరునకు అర్హతానర్తకతల నరయు సధికార మిచ్చుటచే చాల అక్రమము జరుగగలదు. కలెక్టరులకు తీరుబడిలేక తమ క్రిందనుండు స్వల్ప గుమాస్తాల కీర్తియాధికారము ఈయబడగలదు. అందుచేత తగ్గింపబడిన ఉద్యోగులెల్లరను తిరిగి పనియందు జేర్చబాలనినో నీ బిల్లువల్ల గలుగబోవు గొప్ప యుపకృతియేమియు నుండజాలదు.

సానుభూతిజూపుడు

ఆర్. శ్రీనివాసయ్యగారు:—బిల్లును ఈశిలియందు తామాజేపించునని పల్కిరి. తగ్గింపునలన సుమారు 16000 నాకరులు పనినుండి తొలగింపబడి జీవనాధారములేక ఇతర వృత్తులను జేపట్టుటకును అశక్తులై పోయిరి. అందు 11,500 వందల తలయారులు మొహాతారులేగలరు. వారికెట్టి జీవనోపాధియు లేదు. ఇతరప్రభుత్వోద్యోగులెల్లరకు అధికజీతము లూసంకు జీతముల నవ్వడపు డభివృద్ధి జేయుచుండ గ్రామ మనసబలుకు మాత్రము రు. 10 ల కంటే తగ్గింపులను అక్రమమని ఖండించిరి. ప్రభుత్వమువారు కేవలము తమ ఆయన్యయపట్టికయందలి సంఖ్యలతో గొట్టుకొనక విచారణ భావముతో సానుభూతితో గ్రామోద్యోగుల పరిస్థితులను వీక్షించవలయునని పల్కిరి.

పి. రామస్వామి ముదలియారుగారు:—ఈబిల్లును ప్రవేశపెట్టినందులకు ప్రభుత్వమువారికి కృతజ్ఞతను చెప్పిరి. బిల్లునందు కొన్ని లోపములు గలవు. “కొన్ని సంవత్సరములలో” మాత్రము పునరుద్ధరణప్రయత్నములు జరుపబడునని బిల్లు ఉద్దేశించుచున్నదనియు అందులకు కారణము తమకు గోచరించుటలేదనియు పల్కిరి. ప్రభుత్వమువారికి నే గావించు మాచన యేమన “ఒకానొకసమయమున అధికచిక్కులనలన రాజధానియం దంతటను గ్రామముల నొకదానితో నొకటి గలిపి ఉద్యోగులను తగ్గించియున్నారు.

ప్రస్తుత మార్చిపరిస్థితులు పీనముగ లేనందున తిరిగి ఆవిధానమును మార్చి ఆయా పరిపాలనాసంస్థలను పునరుద్ధరింపబూనుకొనియున్నారు. అట్టితరీ జతపరుపబడిన గ్రామముల

నన్నిటిని సంపూర్ణముగ విడదీయుడు. యోగ్యతాయోగ్యతల నిర్ణయధికారమే యధికారికి నొసంగక నాకరినుండి తొలగింపబడినవారి కెల్లరను తిరిగి జేర్చుకొనుడు. గ్రామమునసబలు జీతములనుగూర్చి గౌ. రివిన్యూ సభ్యులు అధికముగ ముచ్చటించి యున్నారు. వారి జీతములు తగ్గింపబడినచో నయ్యడి ప్రభుత్వముపట్ల గొప్ప యసంతృప్తి గల్గింపకమానదు. గ్రామోద్యోగులు గౌరవనీయులు, పలుకుబడిహోదా గలవారుగ నుండవలెనని గౌ. రివిన్యూ సభ్యులు ప్రియమండిరి. అటులైన వారికొసంగు ధనమును జీతముని పలుకరాదు. గౌరవవేతనమని వ్యవహరింపుడు ఈవిషయవరకు గ్రామోద్యోగుల లెనిచముగ జూడబడుచున్నారు. ఏతహాశిలుదాగో, లేక ఏ ఇన్ స్పెక్టర్ హతాత్మక తమ్ము దర్శించి పోలసినవని కలుగుంపును. 24 గంటలలోగ ఫలూని వివరముల మా కందజేయవలెనని ఆజ్ఞాపింతురు. గౌరవమర్యాదలుగల నేమానపుడైనను ఇట్టి మోస్త్యమున కొడంబడునని గౌ. రివిన్యూ సభ్యుడు తలచునా? గ్రామోద్యోగులు మర్యాదగలవారు, గౌరవము గల పెద్దమనుష్యులని ప్రభుత్వోద్యోగులెల్లరు పరిగణింపనిండు! పరిపాలనా వ్యవహారములు సక్రమముగ నిర్వహించుటలో చాల చిక్కు లుండనని నే నెరుంగుదును. ఐనను ఈమార్పు గలుగుటకు కొలదికాలము మాత్రమే పట్టగలదు. పిదప పరిస్థితులు చక్కపరుపబడును. ఈ అక్రమ నిర్బంధము వహించిన సహకార మధికముగ పెంపొందగలదు. స్వతంత్రులుగ, గౌరవపాత్రులుగ నెంచినవారితే అధిక సహాయమును బడయగలిగెదరు. పూర్వము గ్రామమునసబలు గ్రామమున కంతయు పెత్తనదారుగ నుండేవాడు. ఆతనిమాట శిలాత్మరమై చెలరచుండెడిది. కాని పరిస్థితులు మార్చునొందినవి.

గ్రామోద్యోగుల కొకసూచన

యెసంగుచున్నాను. మీరు నిర్వహించు నాకరినిబట్టిగాని పనినిబట్టిగాని మాకింతజీత మీ బడవలెనని కోరినచో మీయొక్క గౌరవాన్ని తలచు, పారంపర్య వంశహక్కులను గమనించుటకు వీలుండదు. జీవనోపాధికి చాలదనియు, చాకిరికి దగిన జీతము లభించుట లేదనియు ఆందోళన సలుపక మీ మర్యాదను గౌరవమును, మీ స్వత్వములను ప్రభుత్వమువారు గమనింపవలెనని ఆందోళన సలుపుట యుక్తము. సంభావ్యము మీజీతములు జీతములుగా గాక గౌరవవేతనములుగ పరిగణింపబడును.” పూర్వము భారతదేశవందు తెలకొనియుండు గ్రామజీవనమును, సహకారమును తిరిగి స్థాపింపవలెనని మేమెల్లరము అభిలషించుచున్నాము.

జిల్లా కలెక్టరు యధికారము

పి. రంగనాథముదలియారుగారు:—బిల్లుపై మాట్లాడుచు కలుపబడిన గ్రామములను విడదీయుటయేగాక అవసరమును వోటుల కలుపబడిన గ్రామముల గలుపుట కేర్పాటులు జరుపబడుటకు బిల్లునందవకాశముగలదని పల్కిరి. జిల్లా కలెక్టరుయొక్క అధికారము స్పష్టముగ విశదీకరింపబడవలెను. జిల్లా కలెక్టరు కెంత యధికారము గలదో, వారి నిర్ణయముపై అపీలు గావించుకొనుట కవకాశముండునో లేదోయను విషయము సందిగముగ తెలుపబడవలెను. జిల్లా కలెక్టరునకే సర్వాధికార మొసంగుట యనుచితమని పల్కిరి.

పిల్లలనుగ్రి ఆంజనేయులుగారు:—బిల్లుపై మాట్లాడుచు గ్రామములను గలుపుటచే ఉద్యోగులనుండి తొలగింపబడిన వారి కెల్లరను తిరిగి ఉద్యోగులుగా లభింపవలయుననియు, జీతములు వృద్ధి జేయబడవలయునను ఉద్దేశముతో 1924 సం॥ నందు శాసనసభవారి తీర్మానమును గావించియుండిననియు, తమ హోదాను, వంశపరంపర హక్కులను పరిగణించియే గ్రామోద్యోగులు తమ యుద్యోగులను నిర్వహించుచున్నారుగాని ప్రభుత్వమువారి సంగ స్వల్పవేతనములకొరకు గాదనియు అందుచే బిల్లును ప్రవేశపెట్టి గౌ. రివిన్యూ సభ్యుడు గ్రామోద్యోగుల శ్రేయమును ప్రధానముగ తలచి వారి కోరికల సాధరముగ గవనించి హక్కులను నిలుపబెట్టవలెననికోరిరి.

చావలి సుబ్రహ్మణ్యశెట్టిగారు:—గ్రామోద్యోగులు నిర్వహించవలసిన విధులను బాధ్యతలను ప్రభుత్వమువారు గమనించి తనరీతివేతనముల నొసంగవలయుననియు గ్రామోద్యోగులు గౌరవముగ జూడబడవలెనని పల్కిరి.

విక్రమి వెంకటరత్నముగారు:—ఆంధ్రమునందే మాట్లాడుచు తమ పూర్వాక్రమమునందు గ్రామమునసబలుగ నున్నందుచే నీ విషయములో తాము మాట్లాడు లేకుండు యవకాశము గలదని పల్కిరి. ఆంధ్రదేశ గ్రామోద్యోగుల సంఘమునకు నాలుగైదువత్సరము లభ్యుత్తులుగనుంటిమని పల్కిరి. గ్రామోద్యోగుల హోదా ఎక్కువ గౌరవనీయమని తలచుచుండెడివాడను కాని ప్రభుత్వమువారు వారియెడల అతిమోస్త్యముగ ప్రవర్తించుచున్నారు సహాయ నిరాకరణ ఆందోళనా దినములందు ప్రభుత్వమువారేమను సహకారసభకు రానందుచే అధికారుల యాగ్రహమునకు గురియై రాజీనామా నొసంగినపిదప నన్ను నాకరి నుండి తొలగించితిమని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. కాబట్టి గ్రామోద్యోగుల గౌరవ మంతలోనున్నది. ఇక వంశపారంపర్య హక్కులుండమా అట్టివంశపరంపర రానుగత మను హక్కులుండుట వలన ప్రభుత్వము వారి కే ఎక్కువ

అంతయు చింతిల్లుచున్నాము. ఆంధ్రోద్యమ మారంభమైనది మొదలు ఆంధ్రదేశమునకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము అవసరమని ఆంధ్రదేశవాసు లెల్లరు అంగీకరించిరి. భాషాప్రయత్న రాష్ట్రము గావలయునని కూడ కోరిరి. దత్తమండలములో వసించు ఆంధ్రులును, ఉత్తర సర్కారులలోను, ఇతర ఆంధ్ర జిల్లాలలోను నివసించు ఆంధ్రులును తెలుగుభాషను మాటలాడు వారే కాని వేరువేరుభాషలను మాటలాడువారు కారు. తెలుగు భాషయుచ్చారణయును కొంత భేద ముండవచ్చును కాని భాష యం దెవ్వత్రమును భేదము లేదనుట యెల్లరు అంగీకరింపక తప్పదు. దత్తమండలములో నివసించు ఆంధ్రుడు ఎచ్చటికి పోయినను "ఆంధ్రుడను" "తెలుగు దేశవాసుడను" అని చెప్పకొనునే కాని, "దత్తమండల ఆంధ్రుడను" "దత్తమండల తెలుగువాడను" అని చెప్పకొనడు. ఇట్టి సంకర్షణములలో ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము ఆంధ్రదేశమంతయును నుండియే తీరవలయు ననియు, దత్తమండలమును (పశ్చిమాంధ్రదేశమును) ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయచట్టమునుండి తొలగింపగూడదనియు ప్రతి ఆంధ్రుడును చెప్పక తప్పదు. ఆంధ్రదేశమున కంతకును ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము ఉండిన పశ్చిమాంధ్రదేశవాసులకును, ఉత్తర సర్కారుల యాంధ్రులకును విశ్వమత్యము బలపడవలయు ఏలాటి సందియము లేదు. దత్తమండల ఆంధ్రులు, తమిళభాష మాటలాడు ద్రవిడులకన్న ఉచ్చారణయందు కొంచెము భేదముతో మాటలాడు ఉత్తరసర్కారువాసులనే యెక్కువగా ప్రేమింతురనుట నిర్వివాదాంశము. శ్రీయుత కృష్ణమంచి రామలింగారెడ్డి గారును, శ్రీయుత కోటిరెడ్డిగారును (కడపజిల్లా ప్రతినిధి) గావించిన యుపన్యాసములు ఎంతయు ప్రశంసార్హముగా నున్నవి. శ్రీయుత కోటిరెడ్డిగారు శ్రీయుత రావుబహదూర్ టి. యం. నరసింహాచార్యులవారి యుపన్యాసము నచ్చటనే నిరసించి ప్రజాభిప్రాయమును విశేషజాబితందులకు ఎంతయు కృతజ్ఞులము.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయచట్టమును చెన్నపురి శాసనసభలో (బ్రహ్మపెట్టు సంవత్సరములో కడపజిల్లా ప్రతినిధు లగు శ్రీయుత రావు బహదూర్. టి. యం. నరసింహాచార్యులు. ఎం. యల్ సి గారు గావించిన ప్రసంగము సమంజసముగ లేదని తెలుపుట కొంతయు చింతిల్లుచున్నాము. ఆంధ్రోద్యమ మారంభమైనది మొదలు ఆంధ్రదేశమునకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము అవసరమని ఆంధ్రదేశవాసు లెల్లరు అంగీకరించిరి. భాషాప్రయత్న రాష్ట్రము గావలయునని కూడ కోరిరి. దత్తమండలములో వసించు ఆంధ్రులును, ఉత్తర సర్కారులలోను, ఇతర ఆంధ్ర జిల్లాలలోను నివసించు ఆంధ్రులును తెలుగుభాషను మాటలాడు వారే కాని వేరువేరుభాషలను మాటలాడువారు కారు. తెలుగు భాషయుచ్చారణయును కొంత భేద ముండవచ్చును కాని భాష యం దెవ్వత్రమును భేదము లేదనుట యెల్లరు అంగీకరింపక తప్పదు. దత్తమండలములో నివసించు ఆంధ్రుడు ఎచ్చటికి పోయినను "ఆంధ్రుడను" "తెలుగు దేశవాసుడను" అని చెప్పకొనునే కాని, "దత్తమండల ఆంధ్రుడను" "దత్తమండల తెలుగువాడను" అని చెప్పకొనడు. ఇట్టి సంకర్షణములలో ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము ఆంధ్రదేశమంతయును నుండియే తీరవలయు ననియు, దత్తమండలమును (పశ్చిమాంధ్రదేశమును) ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయచట్టమునుండి తొలగింపగూడదనియు ప్రతి ఆంధ్రుడును చెప్పక తప్పదు. ఆంధ్రదేశమున కంతకును ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము ఉండిన పశ్చిమాంధ్రదేశవాసులకును, ఉత్తర సర్కారుల యాంధ్రులకును విశ్వమత్యము బలపడవలయు ఏలాటి సందియము లేదు. దత్తమండల ఆంధ్రులు, తమిళభాష మాటలాడు ద్రవిడులకన్న ఉచ్చారణయందు కొంచెము భేదముతో మాటలాడు ఉత్తరసర్కారువాసులనే యెక్కువగా ప్రేమింతురనుట నిర్వివాదాంశము. శ్రీయుత కృష్ణమంచి రామలింగారెడ్డి గారును, శ్రీయుత కోటిరెడ్డిగారును (కడపజిల్లా ప్రతినిధి) గావించిన యుపన్యాసములు ఎంతయు ప్రశంసార్హముగా నున్నవి. శ్రీయుత కోటిరెడ్డిగారు శ్రీయుత రావుబహదూర్ టి. యం. నరసింహాచార్యులవారి యుపన్యాసము నచ్చటనే నిరసించి ప్రజాభిప్రాయమును విశేషజాబితందులకు ఎంతయు కృతజ్ఞులము.

పశ్చిమాంధ్రదేశమునకును, ఉత్తరాంధ్ర దేశమునకును విభేదముల నెలకొల్పుట యెవ్వత్రము పాడిగాదు. పశ్చిమాంధ్ర దేశమునకు అసంతృప్తులను కేంద్రస్థానముగా నేర్పరచియున్నారు. పశ్చిమాంధ్రదేశ విద్యార్థులు ఇప్పుడుకూడ అసంతృప్తులమనందుడు దత్తమండల కళాశాలలో చదువుకొనుచున్నారు. కడప కర్నూలు, బళ్లారి, చిత్తూరుజిల్లాల విద్యార్థులందరిని అసంతృప్తులమనందు ప్రస్తుత ముండు కళాశాలలో చూడవచ్చును. అ నం త పు ర ము నం దుండు కళాశాలను ప్రస్తుతముకూడ పశ్చిమాంధ్రదేశ విద్యార్థు లుపయోగించుకొనుచున్నారనుట నిస్సంశయము. శ్రీయుత. టి. యం. నరసింహాచార్యులుగారు గావించిన ప్రసంగము అవసర ప్రతివాదములను బ్రోత్సహించునే కాని పశ్చిమాంధ్రదేశయుల అభిప్రాయము నెంతమాత్రమును వెల్లడింపజాలదు. పశ్చిమాంధ్రదేశము విద్యయందు చాల వెనుకబడియున్నది. కాన విశ్వవిద్యాలయము చట్టములో పశ్చిమాంధ్రదేశమునకు ఎక్కువప్రాతినిధ్యమును కోరి చట్టములో మార్పులను (గ్రాబింగుల ప్రశంసార్హముగా నుండునే కాని దత్తమండలములను విశ్వవిద్యాలయ చట్టము నుండి తొలగింపగోరుట యెంతమాత్రమును సమంజసముగా లేదు.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయచట్టములో ఆంధ్రభాషకు ప్రాశస్త్య మెవ్వరినందులకును, ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయచట్టమును గావించినందులకును, ఉత్తరదేశ ఆంధ్రులేగాక పశ్చిమాంధ్రదేశ వాసులెల్లరు గా. సర్. పాత్రోమంత్రిగారికి సదా కృతజ్ఞులు. పశ్చిమాంధ్రదేశములో జన్మించిన యే ఆంధ్రుడుగాని పశ్చిమాంధ్రదేశమును ఈచట్టమునుండి తొలగింపగోరదని నిస్సంశయముగా దెల్పగలము. కాన నెల్లప్పుడుమీటివారు విశాలభావముతో చర్చించి ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ చట్టమును ఆంధ్రదేశమున కంతకును (తెలుగుమాటలాడు ప్రతి జిల్లా కును ఉపయోగపడునటుల పాటుపడి ఆంధ్రులప్రేమకు పాత్రులు గావలయునని ప్రార్థించుచున్నాము.

పశ్చిమాంధ్రదేశముల అభిప్రాయము ప్రత్యేకముగా దెలుపనక్కరలేకనే ఆగస్టునెల 22 తేదీ "ఆంధ్రప్రతిక" ప్రధాన సంపాదకీయవ్యాసము దెలుపుచున్నది గాన నెల్లప్పుడు కమిటీవారందు గావించిన నూతనలను తప్పక సభల పఠమదురని నమ్ముచున్నాము.

వెల్లూరి రామకృష్ణశాస్త్రి జమ్మలమడుగు

శ్రీదేవీభక్త రామచంద్రరావుగారు

భీమడోలులో గ్రహబాధను మాన్పుట (బ్రహ్మశ్రీ దేవీభక్త రామచంద్రరావు పంతులుగారు యీనెల 17 వ తేదీని భీమడోలు దయచేసినారు. వారు పచ్చి సరికి యీపురవాసులెవ్వరికిని వారి మహాత్మ్యముగాని, వారిసామర్థ్యముగాని తెలియకుండుటచే వారిని సామాన్యమానవునిగా దలంచి యూరకుండిరి. తరువాత 19 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1 గంటకు యేలూరునుండి వల్లవేంకటాచార్య పంతులుగారు సబురిజిప్టారువారు భీమడోలు సబురిజిప్టారువారికి శ్రీపంతులవారి మహాత్మ్యమును ప్రకటించుచు వొకకమ్మవాసిరి. దానింజూచిన తక్షణమే పురవాసులెల్లరును వారిచుట్టును జేరితమ్ము తమింపుడని ప్రార్థనలిడిరి. నాటిదినము మొదలు బ్రల్ల మంచిరాజు సుబ్బారావుగారి గృహమున వీరము నెలకొల్పి పూజనీయ ప్రారంభించిరి. ఇంతలో వీరిసామర్థ్యమెట్లనో నెల్లడియైనందున వేనవేలు స్త్రీలును, పురుషులును, బాలులును, వృద్ధులును దేవీ సందర్శనార్థమే యరుదెంచిరి. అసంఖ్యాకములైన వారికేళములతోను, కదళిఫలములతోను, కర్పూరహారతులతోను శ్రీ దేవీపూజ మంగళకరముగ జరిగినతోడనే శ్రీపంతులుగారు తీర్థ ప్రసాదముల నందరికి నొసంగిరి. నాటిసాయంకాలము నచటికి మాడుమైక్లదూరముననున్న పాతూరునుండి యొకయవకుడు వచ్చి తనభార్య నాటికి రి నెలలనుండి గ్రహబాధచే పీడింపబడుచున్నదనియు, అన్నపానములను విసర్జి చెననియు, మంచమునుండి లేవ నశక్తురాలనియు, తమ్మెట్టులైన గాపాడవలెననియు ప్రార్థింపగా శ్రీపంతులుగారు ఆయువకునకు కుంకుమ యభిమంత్రించి యిచ్చి ఉదయమున వారియింటికి వచ్చెదమని చెప్పి అతని బంపిరి. అటులనే ఆరాత్రి రెండుగంటలసమయమున పాతూరు నడచి వెళ్లి రోగిని జూచి యేమి మంత్రించిరో గాని రోగి కయ్యైపెనుండి ఒకరిసహాయము లేకుండనే లేచి నిలువబడి ధారాళముగా మాటలాడి శ్రీ పంతులుగారి వెంబడినే నడచి వీరముకడకురుదెంచెను. మరల యధావిధిగా పూజ యెనర్చి జనన మాహమునకు తీర్థప్రసాదముల నిచ్చి రోగిని మంత్రితక్తిచే స్వస్థత గావించి బంపివసరి. తరువాత నాటి సాయంకాలముననే వారు భీమడోలునుండి పెంటపాడు వెళ్లిరి.

మరునాడ కృష్ణమూర్తి.

* * * *

(శ్రీ రామచంద్రరావుగారు శ్రీమన్మన్మథమునకు చేరినవారు. అనగా దైవతులు. దేశస్థులు కాపుర స్థలము కోయంబు తూరు. మాతృభాష మతాటి. వీరు ఆగర్భశ్రీమంతులు జమీందారులు. ఆరణి బాగీదారుల కుటుంబమునకు చేరినవారు. ఉచితముగ ప్రజాసేవ చేయుటయే వీరివ్రతము. ఉద్యోగవీర్యా ఆయా గ్రామములకు వెళ్లుదు అచట యిష్టదేశతయగు శ్రీరమాదేవి ఆరాధనముగావించి వచ్చినవారికి తీర్థప్రసాదముల నిచ్చుచుందురు. అందువలన అనగా రావుగారి తపశ్శక్తివలన గ్రహబాధలు వ్యాధులు మున్నగు అరిష్టములు నివారణయగుచున్నవని వలపురు మిత్రులు వ్రాయుచున్నారు. వీరిపుడు పెంటపాడులో నున్నారని 25 వ తేదీనాటినుండి వచ్చిన లేఖలన తెలియుచున్నది.

పంజాబు గవర్నరు సంచారము

పానిపట్టు ప్రజలతో సంప్రతించుట

పానిపట్టు, ఆగస్టు, 27:-నిన్న సాయంత్రమున కిచ్చటకు పంజాబు గవర్నరుగారు వచ్చిరి. ఇటీవల హిందూమహమ్మదాయులకు తగాయిదా జరిగిన ప్రదేశమును, మహ్మదీయు లూరేగినవాదారి, హిందూయాత్రికులు యమునానదియందు స్నానము చేయుటకు వచ్చినదారి గవర్నరు నేటిప్రాతఃకాలమున బిగ్గించి, ఉభయసంఘములతో చాలసేపు సంప్రదించెను. ప్రత్యేకముగ హిందువులతో గవర్నరు మాడుగంటలు సంత్రసించెను గవర్నరు జిల్లాయందు పర్యటనము జేయుచున్నాడు. (అ. ప్రె)

డాక్టరు రవీంద్రనాథ టాగూరుగారు

మరల ఆరోగ్యము కలుగుచున్నది

ఈ మధ్య వీరికి జబ్బు జేసినందున యిటీవలే తీర్థ ప్రయాణము నిలిచిపోయినది. ఇప్పుడు చాల ఆరోగ్యముగానున్నదిగాని సముద్ర ప్రయాణమునకు వైద్యులంగీకరింపకుండునన్నారు అని 26వ తేదీని రవీంద్ర బాబు స్వయముగా మావిలేఖరికెరిగించెను.

(పూర్వరూ)

జి. పి. వెంకటకృష్ణయ్యంగారు మాట్లాడుచు ఎక్కువ భాషలు మాట్లాడలేననిన ఎక్కువ ధనమును వ్యయపరచుటకు ప్రభుత్వమును సంపిద్దులె యుండవలెననియు, గౌరవ వేతన ములుగాక, మాతృభ్యక్తులుగాని ఎక్కువ ననుగ్రామముననబల జేర్చుట నే సదికగాను చూపుములలో నేర్పాటు గావించవలయునని పేర్కొరి.

జి. పి. వెంకటకృష్ణయ్యంగారు:—బిల్లునందు కొన్నిలోప మున్నవన నయ్యుని సరిదింపబడవలసియు, రు 15 లకంటె వీరమును రెండింతవరదనియు, ఏజుమానుల జీతములైనను రు 15 లకు క్రిందకక లేవనియు, గ్రామోద్యోగుల నియమించుటలో కచ్చితములకే సర్వాధికార మొసంగ బడరాదనియు పేర్కొరి.

జి. పి. వెంకటకృష్ణయ్యంగారు:—శాసన సభవారు గావించిన తీర్మానోద్దేశముల నీ బిల్లు సంపూర్ణముగ కోసాగింప లేదనియు తొలగింపబడిన ఉద్యోగుల నెల్లరను తిరిగి ఉద్యోగముచుట్టుకును సంపూర్ణావకాశము బిల్లునందు లేదనియు పేర్కొరి. జీతముల తగ్గింపవలెనను విధాన ముక్రమమని యింజూచిరి. ప్రభుత్వమునందు తదితర కాశులన్నిటి యందును ఉద్యోగులకు జీతముల నభివృద్ధి జేయుచుండుతటి గ్రామోద్యోగుల విషయములలో మాత్రము రెగింపుట లేకు కర్తవ్యమనలేదనిరి. ఆలయములలోని పావ్చించిన పిదప ప్రభుత్వమువారు తిరిగి ఉద్యోగములకు ముఖము కొందరు గ్రామోద్యోగులను విచారింపగలరని శ్రీయుత కోటిరెడ్డిగారు లగత్యములేవయే పేర్కొయుండిరి. అట్లే ఉద్యోగులను సర్వకారమున గ్రహించుట కొందరు గలరు. అదే విధముగా గ్రామమునందు డెట్టి పలుకుబడి లేక బీదలైన జీత ములపైనుండి యధారపడువారులను గలరు. పూర్వకాలమున తమ ధర్మమును పరిరక్షించుటకు చాలవ్యత్యాసముగలరు. పూర్వము ప్రతి గ్రామమునాకారమును కట్టుబాటును నిలుపజాలకున్నాము.

ఆంధ్ర ప్రతినిధులలో ప్రభుత్వమువారి రొసంను జీతములందు రెండింతములకు విభజించి యొసంగవలెను. జీతములు రెండింతవలెన అసలు జీతమునే వలనవార రనేకులు గలరు. కావున రెండింతముల గాక రెండువలె సభ్యులు గమనించెదరని కోరుచున్నాను" అని పేర్కొరి.

మాతృభ్యక్తుల బిల్లు నామాదించుచు గ్రామోద్యోగుల కష్టములను పేర్కొరి. జి. పి. సబ్బానాగారు బిల్లుపై మాట్లాడుచు గ్రామములను గలుపుటలన ప్రభుత్వమువారు ప్రాచీన కారత దుకవించి గ్రామమునకార సిద్ధాంతమునకు వ్యతిరేకముగ ప్రవరించి పచ్చిపచ్చును గావించిరనియు, గ్రామోద్యోగులను గౌరవముగ జూచిన ఎక్కువ సహాయమును గాంచగలరనియు, రెండువలెను సేధకారము గ్రామోద్యోగుల కొసంగవలెనని యుపేర్కొరి.

గా. రి. లింగయ్య సభ్యులు క్షుప్తముగ సమాధాన మొసంగిన తరువాత సీట్లందు గా. రి. సభ్యులుగల యుపసంఘమునకు బిల్లు విచారణ కంపబడునటుల తీర్మానింపబడెను.

ఉదనంఘ సభ్యులు

శ్రీయుత. టి. యం. నరసింహారాజు, టి. పి. రామలింగరెడ్డి, పి. రంగనాథ ముదలియారు, చల్లపల్లి జమిందారు, పశ్చిమరాజు, ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, హమీదు సుల్తాన్, కమలాచారి, సి. టి. రాజన్, మనుసామి నాయుడు, శరణాచారి, లామనంబారెడ్డి, కేశవశెట్టి, వీరయ్యన్, ఎలిరాజులు నాయుడు, మాత్రాంబిశెట్టి, పి. అద్వైతేశుజనరలు, మన్నాచార్యుగారూ.

పిదప 4-30 లకు సభ ముగింపబడెను. తిరిగి అక్టోబరు 28 తేదీనందు శాసనసభ తిరిగి సమావేశమగును.

పాలకసంఘం ఆధ్వర్యముగా నున్నటువంటిన్ని శ్రీయంత్రాక్ష

గుడివాడ తాలూకాలో వోటర్ల సభ

అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావుగారి యధ్యక్షత క్రింద

గుడివాడలో ఆగస్టు 31 వ తేదీ, సోమవారమునాడు జరుగును

కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు నిర్ణయింపబడుదురు

భవాగడ రామచంద్రరావు ఎం. ఏ. యం. డి. గారును కలసి బయలుపడల రూపాయల నిమిషకు వాగ్దానము చేసియుండిరి. శ్రీయుతులగు టంగుటూరి ప్రకాశంపంతులుగారును వావిళ్ల వెంకటేశ్వరరావుగారును దేశబంధు ప్రచురణాలయమునకు కావలసిన టైపులను, కేసులను నిచ్చుటకు వాగ్దానము చేసియుండిరి. ప్రాగయిన వేయిరూపాయలలోనుండి 750 రూపాయలు పెట్టి ఒక మంచి ప్రెడిలును కొనిరి.

దేశబంధు ప్రచురణాలయముతో సంబంధించిన దేశ బంధునకు అత్యంత ప్రీతిపూర్వకముగా ప్రసన్నురైన గ్రామ పునర్నిర్మాణమును కూడ చేయవలెనని యాశీర్వాదమును జరిపిరి. కాతేరు రాజమహేంద్రవరమునకు 2 మైళ్లదూరమునకు చక్కని రోడ్డుకలదు. మోటారు వూరిలోనికి పోవును. సారంగధరుడు భగవంతునితో విశ్వమైన ఫలమిది. పూజ్యులగు శ్రీమతి కందుకూరు రాజ్యలక్ష్మమ్మగారి జన్మస్థలము. సహాయనిరాకరణము కోజిలలో అత్యంత ఉత్సాహము చూపిన గ్రామము భనికులును రైతులును వనశీలని పీఠస్థులు ఆ గ్రామవాసులే. పిదన్నగారు దొర తనపువారి అక్రమపద్ధతుల నిరసించి, వారి యాజ్ఞల తిరస్కరించి చెలసాలకు పోయిరి. కాంగ్రెసుయోజనము, దేశసేవయోజనము భక్తిశ్రద్ధలు చూపు యునుకలు కొంతమంది అచట గలరు. కాతేరును క్రైందస్థానముగా చేసి ఆ చుట్టుప్రక్కల గ్రామముల నిర్మాణకార్యక్రమమును స్థాపించవలెనని వీరి యాశీ. కాతేరులో సుమారు 100 మగములు కలరు. అచ్చట కమ్మ వాడెక్కడ. వారికి రాట్నము చిరపరిచయమే కదా. వీటి అన్నిటికిని తోడు ఆ ప్రాంతముల పర్యవేక్షించువలె మెక్కుచు గలరు. ఇంతవరకు ఖద్దరు నిమిత్తము సుమారు 3 వేల రూపాయలు చందాలు చేయబడినవి. సుమారు 1800 రూపాయలు ప్రాగయినవి. ఈసామ్యులలో కాతేరువారు సుమారు 900 రూపాయలు నిచ్చిరి.

ప్రారంభోత్సవము

నిన్నసాయంత్రము 4 గంటలకు రాజలక్ష్మీ పుస్తక భాండగారమునకు ఎదురుగా వేయబడిన పందలిలో "దేశబంధు ప్రచురణాలయము, సేతవస్త్ర పరిశ్రమలయము"ల యొక్క ప్రారంభోత్సవము దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి యొక్క యాజమాన్యము క్రింద జరిగెను. ప్రారంభోత్సవమునకు పలువురు ప్రముఖులు విచ్చేసిరి. కవిపుంగవులకు బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహంగారి రాకకు ఎల్లరు సంతోషించిరి. క్రికెటుమర్తి రామచంద్రరావు, కందుల వీరరాఘవావివాయుడు, తల్లాప్రగడ నరసింహశర్మ, ముడుగంటి జగన్నాథస్వామి, శివారపు సుబ్బారావు, తల్లాప్రగడ ప్రకాశరావు, గరికిపాటి ఆంజనేయసూర్యప్రకాశరావు, డాక్టరు పాలకోడేటి గురుమూర్తి, డాక్టరు శివరాజు రామారావు, కె. సత్యనారాయణ (స్టేడరు, రాజమండ్రి) మద్దూరి అన్నపూర్ణయ్య, నాళం చినభీమరాజు, బోడిపాటి రామలింగం, ఖండవల్లి రాజారావు గార్లును తదితరులును విచ్చేసిరి. ప్రారంభోత్సవము ఈశ్వర ప్రార్థనతో ప్రారంభమయ్యెను. శ్రీయుతులగు రావిపాటి కృష్ణమూర్తి పెద్దల వెంకటసుబ్బన్నగార్లు ప్రార్థనపూర్వకముగ పద్యములను చదివిరి. కాతేరు గ్రామములపతమున సభా అధ్యక్షులగు దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుపంతులుగారికి ముగిసిన తరువాత కృష్ణయ్యగారి రాకపూర్వక ప్రతీతిని నిర్వహించిరి.

కాతేరు గ్రామముల స్వాగతవ్రతము

దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి దివ్యచరణావధింప సన్నిధికి,

శ్రీమదాంధ్రదేశోద్ధారకా!

ఆంధ్రదేశమునంతట అది గాఢనిద్రపండి మేలుకొలిపి నవీన జాతీయజీవన వినితమునకు తా మొనరించుచున్న పీఠంధ్ర దేశసేవచే సకలాంధ్ర లోకప్రస్థులికి పాత్రులై, దేశోద్ధారక తిరుద విరాజితులగు, తమ శుభాగమనముచే ఆంధ్రదేశమున నొక పరమాణువగు మా కాతేరు గ్రామపరంబు ప్రత్యేకముగ సుద్ధ రింపబడి, పవిత్రతమైనదని మేము మిమ్మును కొనియాడుటకు, మీయందు మాకుగల గాఢతీర్థభక్తి ప్రేమానందాతిత్యములే కారణములు.

పంతతదేశసేవా దీక్షాపరతంత్ర!

తొలుదొల్ల ఆంధ్రోద్యమ వ్యాప్తికై దేశీయుల నుద్బోధింప, తమ రాంధ్రపత్రికా ముఖమున, దేశసేవకు గావించిన ప్రబోధము వర్ణనాతితము. అందు ఆర్థికముగ, తమ కేంద్రస్థము వాటిల్లినను వెనుకంజ చేయక, తాత్కాలికకష్టములను గణు రింపక పత్రికా నిర్వహణమును నిరంకుశముగా నెరవేర్చి ఆంధ్ర దేశమందు, కుగ్రామములందు సైతము లోకముం దెలియని అత్యంత నాయకులగు పల్లెవాటికల వారలందును, అత్యంత

ప్రబోధమును గలిగించి, వారిని మాతృదేశసేవాపథుల గావించిన తమ దీక్షను ఆంధ్రులెన్నటికిని మరువజాలరు.

ధర్మమూర్తే!

తమరు సంపన్నగృహస్థులయ్యు, విద్యాభ్యాసాధికములచే గలగు దుగ్ధములకు లోనుగాక స్వాస్థ్యత్యాగములై సాధారణ జనులకు దీనజనావళికిని తాము తమ విద్యాభ్యాసములను, శక్తి సామగ్ధ్యములను వినియోగించి ఆంధ్రమాతను ధన్యును గావించు చున్న భవదీయ దేశసేవ ప్రశంసాపాత్రము.

సవయహ్మయ!

శృంగులబద్ధము భారతవర్షమునకు విముక్తి నొందింప గాంధీమహాత్మునిచే నిర్ణయింపబడిన నిర్మాణ కార్యక్రమమును ఆంధ్రదేశము పే రెన్నికగాంచు విభజనకు కొనసాగించిన దనిన, అయ్యది తమ నిష్కర్షక సేవాఫలితమునచే చెప్పవచ్చు. డౌమనివారణార్థము ఖద్దరు నిర్వహణ నిర్మాణమునకు తాము చేయు చున్న కృషియొక్క పరిమాణమును గణింప మే మవర్ణులము. పంచమాది నిమిష జాతులం దాకోపింపబడి యున్న ఆ స్పృశ్యతా దోషనివారణ విషయమున పూర్వాచార పరాయణులు ద్రోక్తుచున్నారలం ద్రోక్తక ఆమహాపాతకము సమసిపోవుటకు తాము నిరంతరము పాటు పడుచున్నందులకు మితరంతయు చిరసంస్మరణీయులు.

ఆంధ్రభాషాసమగ్ధకావరకృష్ణ దేవరాయ!

ఈగ్రామము, దేశమున నుదయించు ప్రతియుద్ధమును పాల్గొని దేశీయుల లక్ష్యమునకు గరియగుచున్నదని మీకును గర్వముతో విన్నవింపచున్నాను. గాంధీ-మహాత్ముని యసహ యోధ్యమహోభారావమును విని తదియోధ్యములలో పాల్గొనిన యాజానపదులలో నిద్దరు దొరతనమువారివలన కారాగారము నకు పంపబడిరిని సంతోషముతో విన్నవింపచుంటిమి. ప్రతి ఫలాపేక్షారహితముగ నిర్మల పరోపకార చింతచే తమవిద్యా భనము లర్పించి తామెవరియొక్క చున్న దేశసేవ యాపరాత్మరుని ప్రీతికి లాభమై తమకు సర్వేశ్వరుడు దీర్ఘాయురాశోగ్యములకు నొసంగి భారతసేవ యనుమిక్కిలిగజేయు మహాభాగ్యమును సర్వదా ప్రసాదించుగాతే.

రాజమండ్రి తాలూకా కాతేరు గ్రామ వాస్తవ్యులు.

వెన్నేటి సత్యనారాయణగారి యుపన్యాసము

పిమ్మట శ్రీయుతులగు వెన్నేటి సత్యనారాయణగారు పంతులుగారికిని, తదితరులకును యిచ్చిన శ్రమకు తమింపమని వేడుమ యిట్లు తెలిపిరి. "నా స్వనివయమునుగూర్చి యిచ్చుట కొంత చెప్పుకొనవలసి వచ్చినందులకు చింతిల్లుచున్నాను. పోలీసువారును, కొందరు మిత్రులును నాకపోహలను కొన్ని అటంకములను కలగజేయుచున్నారు. నేను 1907 సం॥ నుంచి నాకు చేతనైన విధమున దేశసేవ చేయుచున్నాను. 1907 లో నేను డి. ఏ. సీనియరు చదువుచున్నప్పుడు నన్ను దొరతనపు వారు పంచేవార పాదావిడిలో రెండుసంవత్సరములు సస్పెండు చేసివారు. ఆరెండుసంవత్సరములు నేను రాజమహేంద్రవరమున నున్న జాతీయపాఠశాలలో ఉపాధ్యాయుడుగా నుండియు, ఆపాఠశాలకే కార్యదర్శిగా నుండియు పనిచేసితిని. దక్షిణాఫ్రికా సమస్య సందర్భములో కూడ చాల పనిచేసితిని. అనిభిసెంటుమ్మ గారిచే ప్రారంభింపబడిన హోమరూలు లీగు కోజిలలో కూడ నేను అత్యంత ఉత్సాహముతో పనిచేసితిని. గాంధీ మహాత్ముని ఉపదేశముల నాలించి సంవత్సరమునకు ఆరు, ఏడువేల రూపాయలు వచ్చు న్యాయవాది వృత్తిని వీడి సహాయ నిరాకరణోద్యమములో ప్రవేశించితిని. తరువాత సంగతులన్నియు మీకు తెలిసిన విషయమే. నే నెన్నడు వేసిని ద్వేషముతో ప్రారంభింపలేదు. దేశసేవ నాకు క్రొత్తది కాదు. కాన నా మిత్రులను ఆనుమానపడ నలదని విషయ పూర్వకముగ ప్రార్థించుచున్నాను. స్వవిషయమునుగూర్చి చెప్పుకొన వలసిన దుస్థితి నాకు పట్టినందులకు విచారించు చున్నాను.

ఇక పోలీసువారియొక్కయు మేజస్ట్రేటుల యొక్కయు దాదలల నుండి కొంత చెప్పవలసియున్నది. వారం రోజుల

నుండి పోలీసువారు కాతేరును పవిత్రము చేయుచున్నారు. ఖద్దరును వీరికింత భయమేలగా తెలియటలేదు. ఆపైని పర పరి ఖద్దరుసంఘము- ఇంకను బూచియేనా? రిజిస్టరు చేయించ నిశ్చయించినాము. డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారుగారికి వ్రాసినాము. భయము తీరినదని నమ్ముచున్నాను. ఇంతకును యారోజులలో పోలీసువారిని చూచి భయపడుచు రెవ్వరులేరు. ఎర్రటోపిలో మహాత్ముడు పోయినది. గవర్నరులన్న కలకర్తులన్న వణుకు దిన ములు పోయినవి. ఇక పిల్ల మేజస్ట్రేటులకా రుడియినది. నా మిత్రులు నాతోడి ఉపాధ్యాయులుగా నున్న శ్రీయుత కోకా సత్యనారాయణగారు యిప్పుడు రాజమహేంద్రవరములో సము మేజస్ట్రేటుగా నున్నారు. మాయింటికవచ్చి నన్ను చూచుటకు వచ్చితిమని చెప్పిరి. కాని నావెనుక "వీరేమిచేయు చున్నారు, వారేమి చేయుచున్నారు. ఈ ప్రారంభోత్సవమున కెవరెవరు తోడ్పడుచున్నారు. వారి ఆస్తిఎంత? వారికి ఇంకెవమేటాకు ఎంత? అని ఏమేమో ప్రశ్నలను ఇతరులను వేసినట్లుగా నాకు రూఢిగా చెలిసినది. ఇంతకును రాజమహేంద్రవర సభ మేజస్ట్రేటుకు కాతేరులో పని యేమిన్నదో నాకు అర్థమగుట లేదు. ఆయన డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారుగారు కాదు. వీడి ఎట్లున్నను మా యింటికి వచ్చినప్పుడు నన్ను అడిగిన సమస్యమును చెప్పి యుండెడివాడను. మాకు రహస్యములు లేవన్న సంగతి మేజస్ట్రేటు గారగు కోకా సత్య నారాయణ గారికి తెలియదు కాబోలు. ఇంతకు నా నాకు వారిపై ఏమియు కోపములేదు. నేను జస్టిసువర్ణమువారిని నిందింపటలేదు. నాకు జస్టిసువర్ణములో ప్రాణన్నేపాడు లేంద రోకలరు. ఇంతకును సత్యనారాయణగారిని అవలంబింపనిలేదు. వారికొలుపు వారిని అట్లు తిప్పవచ్చును. కాలమహిమ కాని వారి మహిమకాదు.

మేము ముందు యిక్కడ చేయదలంచుకొనినవినిగూర్చి కూడ రెండుముక్కలు చెప్పెదను. కాతేరు నా స్వగ్రామము. నాతోకలిసిపనిచేయుటకు కాతేరు కమ్మయ్యవకులు గిరురు కలరు. అందు ముఖ్యులు తేలిని పీఠస్థులు, జాజవరపు పీఠస్థులు, కాతేరు ప్రజలకు దేశాభిమానము ఛాల ఎక్కువ. 1912 సం॥ లో స్థాపించబడిన రాజ్యలక్ష్మీపుస్తక భాండగారమే దీనికి తా ర్కాము. ఆభాండగారభవనమునకు కాతేరు ప్రజలు 400 రూపాయలు నిచ్చిరి. సహాయనిరాకరణపు రోజులలో ఖద్దరుపని యిక్కడ ఎంతభాగుగాజరిగినదో ఆందరకు తెలిసినవిషయమే. నేను వేరుగా చెప్పనక్కరలేదు. నేడు కాతేరు ప్రజలు అతి ఉత్సాహముతో నున్నారు. అందు ముఖ్యముగా స్త్రీలలో ఉత్సాహము ఎక్కువగా నున్నది. శ్రీమతి గంగినరాజమ్మగారే దీనికి ఉదాహరణము. ఆమెధనవంతుల యింటిలో బుట్టి, గోసా పద్ధతులమీద పెరిగినది. ఆమెకు 25 సంవత్సరములకన్నయెక్కువ యుండదు. అట్టి ఆమె గాంధీమహాత్ముని సందేశము విని దేశసేవ చేయ నుద్దుక్తురాలైనది. కాతేరు సోవరసోదరీములులే కాక నామిత్రులగు గరికిపాటి ఆంజనేయ సూర్యప్రకాశరావు బి.ఏ గారును, డాక్టరు శివరాజు వెంకటరామారావుగారును, డాక్టరు పాలకోడేటి గురుమూర్తిగారును నాకు సర్వవిధముల తోడ్పడు చున్నారు. పిరేకాక రాజమహేంద్రవరముననున్న న్యాయవాదులలో పెక్కుమంది మాకు సలహానిచ్చియు, భనమునిచ్చియు సర్వవిధముల తోడ్పడుచున్నారు. న్యాయవాదులేకాక జవ్విం దారులగు శ్రీకంచుమర్తి రామచంద్రరావుగారు కూడ మాకు ఎంతయో సహాయము చేయుచున్నారు. మేము ముఖ్యముగా మూ దుపనులను చేయ నిశ్చయించినాము. ఒకటి కాసనసభాప్రవేశ విషయములో అవసరముగ కరపత్రములను ప్రచురించుటయన, అందుమూలమున దానికి తగిన ప్రచారమును చేయవలెననియు "మేము అనుకొనుచున్నాము. ఈ ఉద్దేశముతోనే మేము "దేశ బంధు ప్రచురణాలయము"ను స్థాపింప నిశ్చయించుకొంటిమి. అవసరమయినచో ఒక వారపత్రికను కూడ నడిపించెదము. రెండవది ఖద్దరు మూడవది పుస్తక భాండగారము. ఈభాండ గార (గంధములను చుట్టుప్రక్క గ్రామములలోనికి కూడ పంపు

టకు నిర్మాణము చేయుచును. కాతెరు కేంద్రముననున్నది. ముట్టప్రక్కలనున్న 6 గ్రామముల పురోభివృద్ధి పాటుపడవలె నని మాయాశ. ఇంకొకసంగతి చెప్పి విరమించెదను. నేను 1926 సం॥లో జరుగు ఎన్నికలలో అభ్యర్థిగా నిల్వనని మత్రము వా గ్దానము చేయుచున్నాను. ఇది అవసరమని నాకు తోచినది. మాకు సర్వవిధముల తోడ్పడుచున్న మిత్రులకును, ఇక్కడికి వేంచేయున్న మిత్రులకు నావందనము లర్పించుచున్నాను. నాయకులు చాలమంది సహాయముచేయ వాగ్దానము చేసియు న్నారు. తరువాత విూకు తెలియజేసెదను. చెన్నపట్టణమునంచి అష్టకష్టముల కోర్చి మా ఆహ్వాన మంగీకరించి వచ్చినసభా అధ్యక్షులగు దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులు గారికి మాపత్నమునను, మిషన్మునను కూడ నమస్కారము లర్పించుచున్నాను”

పిమ్మట కాతెరు దేవాంగలపక్షమున బల్లా శ్రీరామలు గారు దేశోద్ధారకను స్వాగతపత్ర మొకదానిని పొసంగిరి.

దేవాంగజనులు సమర్పించిన స్వాగతపత్రము

మాననీయ! మీ కుభాగమునను మీకు సకల శ్రేయములు సమకూరగలవని దలపోయుచుంటిమి.

పూర్వకాలమున యీ గ్రామముందు మా కులజుల కుటుంబములు సుమారు 100 యుండెడివి. ఇదివరలో మా కులవృత్తి యగు నేతపరిశ్రమ కడు క్షీణదశలో నుండుటకతన కులవృత్తిని విడనాడి వృత్తంతరగ్రహణ మొనర్చి అన్నవస్త్రములకు దూరమై కడు దీనదశలో నుంటిమి. మమ్ముద్ధరించు మహనీయులు మీరని చిరకాలమునుండి కర్ణాకర్ణిక మిభవదీయ సద్యశస్సున విని మీ దర్శనభాగ్యము దొరకనచో మాకు భాగ్యము చెమారునని చూర చాతకములు చంద్రునికై నిరీక్షించుచున్నట్లు దేవరవారి దివ్య సమాగమమునకై వేచియుంటిమి. మీరు సర్వస్వమును దేశమున కర్పించి స్వాధీనహితులై నేతపరిశ్రమకారుల మీరు చేయుచున్న కృషికి మేమెంతయు కృతజ్ఞులము. మా కులవృత్తిని తిరుగ దేశమున ప్రతిష్ఠించుటకు మీరు నిత్యము జేయుచున్న ప్రయత్నము చిరస్మరణీయము.

మాన్యచరిత! మీరు మా గ్రామమునకు మమ్ములనుద్ధరించుటకు నిర్వాహకరణాబుద్ధితో నేతెంచినందులకు కృతజ్ఞులమై మీకు వందన శతంబుల నర్పించుచుంటిమి. మీకు సర్వేశ్వరుడు నిత్యము చిరాయుడును తల నిచ్చి బ్రాచు గాక.

కాతెరు దేవాంగులు.

పిమ్మట శ్రీకంచుమర్తి సీతారామచంద్రరావుగారు నేతపరిశ్రమగుర్పియు ఖద్దరు ప్రాముఖ్యతను గూర్చియు సజించిన కాతెరు చెక్కులనుగూర్చియు మిల్లలపైన వేయబడిన సుంక పుస్తకముగూర్చియు ఉపన్యసించిరి.

అధ్యక్షోపన్యాసము

పిమ్మట అధ్యక్షులగు దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు వసస్యసించిరి. అందలి ముఖ్యవిషయముల నిందు క్లుప్తముగా పొందుపరచుచున్నాను. “స్వాగత పత్రములలో నన్నెంతయో పొగిడిరి. మీరు పొగిడినదానిలో సహస్రాంతములను లేదు. నేను దేశమునకు గాని, భావకు గాని చేసిన నేపలేదు. కీర్తిశేషులయిన రావుబహదూరు కందుకూరి పీఠేశలింగం పంతులుగారితోను బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహంగారితోను సరిపోల్చి చూచితొనినచో నేనెంతటివాడను. ప్రారంభోత్సవమునకు యంతవరకు రాజాలనందులకు విచారించుచున్నాను. కాని యంతటి చక్కని భోజనముపెట్టెద మని తెలియజేసియుండిన యెడల యంతకన్న ముందుగానే వచ్చియుండెడివాడను.

నేను మనదేశము సందిగ్ధస్థితిలో నున్నది. అట్టివిషయ పరిస్థితులనుండి బయటబడుటకు అన్ని పక్షములవారును ప్రయత్నించుచున్నారు. ప్రతివ్యక్తికి ఒకవిధమైన సంస్కారము కలదు. ఇన్ని వ్యక్తిసంస్కారములలోనుం ఒకసంస్కారము బయలుదేరవలెను. అది సులభసాధ్యమైన పనికాదు. ఈస్థితిగతులు మారినకాదు మనకు పుట్టుగతులేవు. భారతీయులు బానిసలు. దక్షిణాఫ్రికాలో మారిషస్ లో త్రొత్త గయానాలో వారున్నస్థితి మీకు తెలుసును. బానిసలై చావలేక బ్రతుకుచున్నారు. కనడా ఆస్ట్రేలియా దేశములలోనికి అడుగిడుటకే మనకు అధికారము లేదు. కాని టో పీ థ రి ం చి, తెల్ల తోలు గల ప్రతివ్యక్తికి యీదేశములో నడుగిడుటకు అధికారము కలదు. చిరకాలమునుండి యీదేశమున నివసించుచున్న మనకు రైలుబళ్లలోకూడ సమానగౌరవము లేదు. రంగుభేదములనుబట్టి బండ్లుకూడ మారుచుండును. ఈదుస్థితినుండి దేశమును రక్షించుటకు దాదాభాయి, గోక్లే మొదలగు మహావీరు లెందరో కృషిచేసి మడసిరి.

సుమారు 30 సంవత్సరములు కాననభలద్యారా, విజ్ఞాప తములద్యారా హక్కులను సంపాదించవలెనని ప్రయత్నించి

తిమి. 1914 సంవత్సరములో ఒక పాయుధము ప్రారంభమయ్యెను. ప్రభువులకుచేసిన సహాయము వారుమరున రమకొంటిమి. ఎంతధనమిచ్చితిమో, ఎంతమందిజనుల ప్రాణముల నర్పించితిమో సహాయముపొందిన ఆంగ్లేయుల కెరుక. మైనుండి సమస్తమును చూచుచున్న ఆపరమాత్మునికెరుక. యుద్ధముముగిసెను. మాంటేగు సంస్కరణములు అమలులోనికి వచ్చెను. ఆసంస్కరణములు వలన మనదేశము లాభము కలుగలేదని తెలుపుటకు మడ్జిమిక్ సంఘ నికేడికే సాక్ష్యమివ్వగలదు. రీడింగ్ ప్రభువు సీమబోయి మనకేదియో గొప్ప ఉపకారము చేయునని పలువురు తెలచిరి. అడికల్ యయ్యెను. కన్సర్ వేటిపు ప్రభువులు రీడింగ్ ప్రభువునే మార్చిరి.

కాని రీడింగ్ బర్మిన్ హెడ్డు ప్రభువుల సంభాషణలవలన ఒక్కవిషయము తేటతెల్లమయినది. ఆంగ్లేయులకు ఆయుధపూజపై ఎక్కువ ఆభిమాన మని తేల్చినది. స్వరాజ్యమునకు కాని, ఇంతలో నూతన సంస్కరణములకు కాని అనర్హు లేయని తేల్చిరి. ఆంగ్లపరిపాలన మనదేశములో దేనిపై ఆధారపడియున్నదో ఒకసారి తిలకింతము. కత్తిమీదనా, ధర్మముపైననా. ప్రజల తోడ్పాటుపైనున్న సంగతి మనము ఆలోచించవలెను. వారు కత్తితో మనల జయించలేదు. వారు కత్తితో రాజ్యము చేయుటలేదు. ధర్మము మాట మనము వారు కూడ తెలపెట్టె ననవరము లేదు. ఏలన ధర్మముసంగతి మనపాలకులెప్పుడు మాటలాడరు. ప్రజలతోడ్పాటుతో కూడ వారు రాజ్యము చేయుటలేదు. కాననభలలోనున్న మన ప్రతినిధుల మాట వారుగౌరవించరు. కాని మీలో కొందరిని నాకరులుగా జేసికొని వారిద్వారా పైపైపెత్తనము వహించుచు రాజ్యము చేయుచున్నారు. పైపైపెత్తనముచేయు పెద్దదొరలకు జీతము లెక్కువ. వా రెల్లప్పుడు సరిపోవుట లేదనియే గోలపెట్టుచున్నారు. లీకమిషను వారికి ఆర్థనాదము కొంత తగ్గించ ప్రజల భారమును కొంత ఎక్కువ జేసెను.

మాటమాటకును మీకు కత్తిపట్టు కూడ తెలియదు. మీరు స్వరాజ్యమున కెట్లు అర్హులని అడుగుచుందురు. కత్తితో సంబంధములేకుండ చేసినది ఆంగ్లేయులు. మానమును అని మానముతో కాని కాపాడుకోలేని స్థితిలోనున్నాము. శ్రీకృష్ణ దేవరాయల కాలములో రాజరాజునరేంద్రుని కాలములో మన వారు రాజ్యము చేయలేదా? ప్రజలు సాఖ్యపడలేదా? ఆంగ్ల ప్రభువులు వైస్రాయులో జేగుటకు ఏర్పరచిన అవకాశములను తిలకించిన 100 సంవత్సరముల కైనను మనకు స్వరాజ్యము లభించదు. కత్తి చేబట్టుటకు అవకాశ మివ్వరు. కత్తి చే బట్టిన వారికి స్వరాజ్య మెందు కందురు? ఒకపాఖండము అంధకార బంధురములో నుండిన కాలమందు 8000 సంవత్సరములక్రిందట మన పూర్వులు అత్యున్నతస్థితిలో నుండిరి. రాజ్యపరిపాలన ప్రజారక్షణ మనవార్లకు తెలియదని యీ తెల్లకొరలు ఇప్పుడు ఆక్షేపించుచున్నారు.

కత్తితో చిరకాలము మనలను రాజ్యము చేయలేరని ఘంటాపథముగ నేను వాక్రచ్చి చెప్పుచున్నాను. ధర్మము జయించును, కత్తిబలుముకన్న ధర్మబలుమెక్కువ. కాని ప్రపంచ మిహనాత్రిము నింక ను గ్రహించలేదు. ప్రహ్లాదుని మార్గ మింక ను వారికి రుచించలేదు. 1914-1918 సం॥లలో ౧ కో ష ఖం డి స్థి తి ని చూచి దుఃఖింపనివారు లేరు. “శాంతి” “శాంతి” యని ప్రజలలో నుండి ఆర్తనాదము వివబడజొచ్చెను. ఆస్పనియే ప్రతివోటను ప్రతిధ్వనింపజొచ్చెను. విల్సనుగారి నూత్రములు శ్వశానవై రాగ్యములవలె అంతరించెను. రాజీ ఆయినప్పటి నుండియు ఆంగ్లేయులును, ఫ్రెంచివారునుకూడ రాజ్యకాంక్షతో తిరిగి శాంతి మాటను మరచుచున్నారు. నేను జరుగుచున్న మొరాకో యుద్ధమేమి? కరీమునకును, ఆయనదేశీయులకును ఏల స్వాతంత్ర్యమియ్యరాదు? చిన్నిజాతుల నట్లు బాధపెట్టుట ధర్మముకాదు. తిరిగి ఘోరయుద్ధము ప్రారంభమయినచో ప్రపంచమంతయు అట్టుడికినట్లు ఉడికిపోవును. హోలహోయన కంతముండుదు. నాశనపద్ధతులను నూత్నుబుద్ధి గల పెద్దలు కనిపెట్టుచున్నారు. కాని యీదౌర్జన్యపద్ధతులతోకూడ ఆంగ్లేయులు మనల అంగక్రొక్కలేదని నేను చెప్పుచున్నాను. ధర్మము జయించక తప్పదు. ప్రేమబంధము లన్నియు తెగి సంఘటనమే యేర్పడిన పరిస్థితు లెట్లుండునో చెప్పలేను.

కాని దౌర్జన్యపద్ధతుల మనము విడనాడితిమి. శాంతిపద్ధతులతో ధర్మము స్థాపింప గాంధీమహాత్ముడు స్థిరపరచెను. నేను మన రాజకీయజీవనములో బి. ఏ. బి. యలులకు స్థానము పోయినది. 1921 సం॥ నుండి ప్రజలలో ప్రబోధము ఎక్కువయ్యెను. స్వరాజ్యకాంక్ష మహాతరంగమువలె పొంగిపొర్లి పోయెను. పొర్లిపోవుటకు కారణము క్రమశిక్షణ లేకపోవుటయే.

జీనికైనను క్రమశిక్షణ కావలెను. క్రమశిక్షణతో తిరిగి స్వరాజ్య స్థాపనకు మహాత్ముడు పూనికొని యున్నాడు. ఎప్పుడు స్వరాజ్యమిచ్చెద నునన లాభము లేదు. అంతవరకు తిండిలేక మాడుకొంటిలో మే ముండజాలము. ప్రేమ బంధము తెగి ప్రతిఘటన మార్గము త్రొక్కడండునట్లు చేయుబాధ్యత ఆంగ్లేయులపై నున్నది.

నెలకు 500, 600 రూపాయలు సంపాదించుకొనెడి చెన్నైటి సత్యనారాయణగారు న్యాయవాదివృత్తిని మాని, చెతి సాలకేగి ఎండుల కిట్లు కష్టపడుచున్నారో విూకు తెలిసినవిషయమే. దేశాభిమానమే వారి నిట్లు చేసినది. దేశాభిమానమే వారి నీగ్రామమునకు తీసుకొని వచ్చి మహాత్మునకును, దేశ బంధునకు అత్యంత ప్రీతికర మగు గ్రామపునర్నిర్మాణమును చేబానునట్లుచేసినది. ఖద్దరు గ్రామపునర్నిర్మాణములో ముఖ్య విషయము. మనదేశములో నేడు 220 బట్టలమ్లు లున్నవి. కాని ఇంకను 60 కోట్ల బట్ట దినమతి యగుచున్నది. ఒకొక్క మిల్లు నిర్మించవలెనని 50 లక్షలరూపాయలు కావలెను. ఈడబ్బు తెచ్చుటెట్లు? ఇంతియేకాక దొరతనపువారు ఇండియాదేశపు మిల్లులపై వేసినపన్ను అతిదుర్భరముగా నున్నది. మిల్లులు మాయవలసినస్థితి వచ్చుచున్నది. ఈమిల్లులతో నింకొక బాధకలదు. ఒక్కనికే లాభము. పెక్కుమంది కూలీలుగా నుండవలెను. ధనికులకును బీదలకును వీటిమూలమున సంఘర్షణ ప్రారంభ మగును. కాన రాట్నము చేబాని స్వరాజ్యకాంక్షతో, నీమముతో పని చేయ మిమ్ములనందరిని కొరచు విరమించుచున్నాను.”

పిమ్మట సభకుల చాచూపటమొకటి తీయబడెను.

తరువాత బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహముగారు నూతనసంస్థలను దీవించుచు కొన్ని పద్యములను ఆశుభారగా చెప్పిరి. పిమ్మట భమిడిపాటి కామేశ్వర శాస్త్రిగారు కొన్ని పద్యములను చదివిరి.

భమిడిపాటి కామేశ్వర శాస్త్రిగారి పద్యములు

సీ. ఘనతరంగుర శాస్త్రిగంధబంధురతన

గర్వియందుట నేమొ గాంధీ యయ్యె

కర మొప్ప సర్వలోక జ్ఞానసంబంధ

కలన గల్గుట నేమొ గాంధీయయ్యె

సురుచిరసద్యశస్సురభీతింబునతాచి

గర్వి యుండుట నేమొ గాంధీ యయ్యె

వాదుల సాధించు ప్రకటతరామోద

గరిమ గల్గుట నేమొ గాంధీ యయ్యె.

గీ. ననుచు సార్థకముగ భవదాఖ్య నెంచి

చర్చచేయుచు సాహితీ చతురమతులు

సంతతము నిను వినుతిలక్తు సంతసమున

ఘన సుగుణకంధి సద్యశోగంధి గాంధీ.

సీ. తిలక మహారాజు దివి కేసునేళలో

నెవ్వనికె దనయెడ నెలమిం జేర్చె

జేర్చిగీతలలోని శ్రీకృష్ణవాక్యంబు

తెవనికి జపులార జెపుల నించె

నించి నాయుద్యమం బెంచి నీతలనుంచి

తిని పూను మనుచు నెవ్వనికి దెల్పె

తెల్పి స్వరాజ్యలబ్ధికి నెవ్వనికి గార్హ

సాధకంబగునట్టి బోధజేసె.

గీ. జేసి నీరుప్రయత్నంబు నీధిసొందు

ననుచు నెవనికి నొసగ నిజాయంబు

నట్టి బోధాత్ముడవు నీవె యవలగంధి

సతిహితపరిపంథి శాకస్థంధి గాంధీ.

సీ. స్వస్థానవేషభాషల నొందుమందుటే

బుధులక్షణం బని బుద్ధిజెప్పి

సంస్కృతాంధ్రంబులన్ జదివి హిందీభాష

యును నేర్చుకొనవలె ననుచు బలికి

మనస్సదేశపు బట్టలను గట్టుటచి మంచి

దని దానిమేళులు దగ వచించి

పత్తిరాట్నము నిల్పి వడుకునూ లగచేతి

పనులు చేయుటే ముఖ్య మనుచు దెలిపి

గీ. కినిసి సాహాయ్యమును మానుడనుచు నుడివి

యలజాతీయపాఠశాలను నిలిపి

విద్య నేర్పించుచున్నట్టి వివలగంధి

భవ్యగుణకంధి కుక్కుతోనుబంధి గాంధీ.

ముగింపు

సభను ముగించుచు నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు మాత్ర సంతకం కాతెరు ప్రజలు కట్ట నిశ్చయించుకొనిన గృహమున తగిన సహాయమును చేసెదమని శలవిచ్చిరి.

మీ రా|| రా|| వెన్నెటి సత్యనారాయణగారు కాతె ప్రజల పక్షమున నుం గృహమునకు 500 రూపాయ లిచ్చు

భారత శాసనసభ

అధికార నిరసనపు బిల్లుపై తీర్మాదిక్షేపణ

అధికారనిరసనమును నిర్వచించు సంశ్చములను దీనినేయుట

ఉపసంఘ విమర్శన కంగీకరింపబడుట
మాతృత్వ సహాయపుచట్టము నిరాకరింపబడెను

క్రొత్తచట్టములు

సి.మా. ఆగస్టు 27:—నిన్నుచేసుకున్న ఏర్పాట్లప్రకారము నేటిదిన మంతయు అధికార అసభికారచట్టముల పరిష్కారముతో సరిపాడెను. బొంబాయి నగరచట్టములపై నివిలు జప్తిను బాధసంఘముల శిఫారసుల నమలులోనికి తెచ్చునదియు గురుద్యారా శాసనమును న్యాయసమ్యక్తమైన దానినిగా చేయు నదియు నగు రెండు సూతనచట్టములు నేడు ప్రవేశపెట్టవలసి యుండెను.

అధికార నిరసనచట్టము సెలెక్టుకమిటీ కరింగింపబడెను

అధికారనిరసనచట్టమును సెలెక్టు కమిటీ కరింగింపవలె నని సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమెనుగారు సూచింపగా రెడ్డచర్చ జరిగెను. ప్రజలకు ఉత్సాహము తగ్గిపోయినట్లుగా కాన బడుచున్నది. ప్రేక్షకుల గ్యాలరీలలో ప్రేక్షకులు చాలమంది లేరు.

చిట్టచివకు నిరసనమనే మాటయొక్క నిర్వచనమును చట్టమునుండి పూర్తిగా తొలగించుటకు సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డి మెనుగారు ఒప్పాకనగా పండిత మోతీలాలుగారికిని వారికిని రాజీ కుదిరెను. అప్పుడు అధికారనిరసనచట్టము సెలెక్టుకమిటీ కరింగింపబడెను. దీనికి 82 ఓట్లు అనుకూలముగాను 8 ఓట్లు మాత్రము ప్రతికూలముగాను వచ్చెను.

ప్రశ్నోత్తరములు

వచ్చే శతకాలమున సార్వభౌముడు హిందూదేశమునకు వచ్చువిషయమున ప్రభుత్వమువారి కేమియు తెలియదని వెంటపతిరాజు గారికి జవాబుచెప్పచు సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమెనుగారుచెప్పిరి. గౌరవనీయు లగు సభ్యుల కేమైన తెలియునేమో నాకు తెలియదు అని చెప్పెను. (నవ్వు)

గౌరవనీయులగు సభ్యు లీవిషయమై పత్రికలలో చదివిరా?

హోంమెంబరు:— మామిత్రులు చదువునట్టి పత్రికలను నేను చదువనని చెప్పవలసి యుచున్నది (నవ్వు)

కేంద్రప్రభుత్వమువారు రిమావ నిచ్చిన మొత్తమును ప్రజాయుత్తశాఖ లెట్టువయోగింపుకొనుచున్నవో అవిషయమై వివరములుగా తెలియలేదని రాజుగారి ప్రశ్నకు సర్ బాన్స్ట్ బ్లాక్ట్యుగారు జవాబుచెప్పిరి. అయినను స్థానిక ప్రభుత్వములు భారతశాసనసభ శిఫారసుల నంగీకరించి పనిచేయుచున్న వని చెప్పటలో సంశయము లేదనిరి.

భారతశాసనసభయొక్క కోరికలు పూర్తిగా అమలు జరుపబడుటలేదని తెల్పు రాష్ట్రీయశాసనసభలలోని స్టేటుమెంటులను గురించి రంగస్వామి అయ్యంగారు తెలియజేసిరి.

కు వాదనము చేసిరి. సభ ముగియుటకు పూర్వము శ్రీ సత్య నారాయణగారు 600 రూపాయల తెల్ల కాగితముల నిచ్చుటకు వాదనము చేసిన శ్రీయంత వేమవరపు రామదాసు పంతులు గారికిని, కేసులను పైపులును యిచ్చుట కంగీకరించిన శ్రీయంత టంగుటూరి ప్రకాశం, వావిళ్ల వెంకటేశ్వరశాస్త్రిలుగార్లు కును, 500 రూపాయల విరాళ మిచ్చెదమని తెలియజేసిన అయ్యశేఖర కాశ్యపరావుప్రభాద రామచంద్రరావుగార్లును, సర్వవిషయలొద్దడెదనని వాక్కున్న శ్రీయంత శాశ్వరరావుపంతులు గారికిని తదితర అభిమానులకును వందనము లాసంగిరి. తేలిని వీరన్న గారు సభాధిపతికిని సభ్యులకును వందనము లర్పించిరి. అంతటితో సభ ముగిసెను.

మ.రా:—ఒక్క క్రొత్త విషయ మిప్పుడే తెలిసినది. ఆనందనికేతనము వారికిని, దేశబంధు ప్రచురణాలయమువారికిని కొన్ని మాటలు జరుగగా క్రొత్తఫక్కి యొకటి ఏర్పడినట్లు తెలిసినది. ఆనంద నికేతనము ప్రచురణాలయమునకూడ దేశబంధు ప్రచురణాలయమునకు రెండు సంవత్సరములపాటిచ్చుటకు శ్రీయంత తల్లా ప్రగడనరసింహశర్మ, ప్రకాశరావు యుద్ధ గార్లు ఒప్పు కొనిరి. సానుభూతితో ఒకరికొకరు సహాయము చేసికొనుచున్నందులకు ప్రజలపక్షమున నేను వారిని ఆభినందించుచున్నాను.

శ్రీయంత శాశ్వరరావు పంతులుగారు నేటిఉదయము భావరాధునిత్రమందిరమును దర్శించి పిమ్మట కొవ్వూరువెళ్లిరి.

రాష్ట్రీయసభలను రాష్ట్రీయప్రభుత్వములే అవిషయమును కేల్పుకొన వలెనని ఆర్థికసభ్యుడు చెప్పెను. మరికొన్ని ప్రశ్నలకుగగా సర్ బాన్స్ట్ బ్లాక్ట్యుగారు జవాబుచెప్పననిరి.

దక్షిణ ఆఫ్రికాలోని నేటాలుబరోసు అడ్మినిస్ట్రేషన్ గూర్చియు జాతివిభేదచట్టమును గూర్చియు దివాన్ బహదూర్ మోచర్ల రామచంద్రరావుగారు రడుగగా జె.డబ్ల్యు.భోగార్లు నిరి. దక్షిణఆఫ్రికాలోని భారతీయసమస్యలను గూర్చి విచారిం చుటకై యొకసభ నేర్పాటుచేయించవలెనని ఇండియాదొరతనము వారు యూనియను ప్రభుత్వముతో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు పల్చుచున్నారు. ఆయుత్తరప్రత్యుత్తరములను ప్రచురింపుమని అడుగుట ప్రజాక్షేమముకొరకు కాదని నేను విచారించుచున్నాను.

రామచంద్రరావుగారును మణ్సుగంచెట్టిగారును తిరిగి కొన్ని ప్రశ్నలకుగగా భోరుగార్లునిరి:—సభ్యనేర్పాటుచేయిం పవలసినదని ఇండియా దొరతనమువారే అడిగిరి. కాని యింకను రాయబారములను ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను జరుగుచునే యున్నవి. కావున సభ యెప్పుడు జరుగునో స్పష్టముగా తెలియదు.

తెంగాలులో ప్రజాయుత్తశాఖలను నిలిపివేసిన దానిని గూర్చి ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను ప్రకటింపవలసినదని రంగస్వామి అయ్యంగారు రాకప్రశ్ననడుగగా సర్ అలెగ్జాండర్ మడ్డిమెనుగార్లు జవాబు చెప్పిరి. ఆయుత్తరప్రత్యుత్తరములు ప్రకటింప కూడదు. డివాల్యూషనురూల్సులో 6 వ రూలును సవరించుటలో స్పష్టపరచవలెననియే యుద్దేశ్యము. మొదట యేర్పాటు చేయబడిన నిబంధనలప్రకారము ప్రజాయుత్తశాఖలను నిలిపి వేయువరకు అధికారమున్నదని ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశ్యము లేదు.

దివాన్ బహదూర్ మోచర్ల రామచంద్రరావుగారికి ప్రశ్న నడుగగా బర్డుగార్లు చెప్పిరి:—హిందూదేశములో నున్న నైనుకులవిషయమున యుద్ధకార్యాలయమున కెంతెల్లెంప నలసినదియు నింకను విచారణలోనే యున్నది. యుద్ధమునకు పూర్వము మినిస్ట్రీ 111-8 చొప్పున చెల్లించుచుండెడి వారు ప్రస్తుతపురేటు తల ఒకటికి 125 గా నున్నది.

వచ్చేవారమునకు కార్యక్రమము

వచ్చేవారములో జరుగనున్న అధికార వ్యవహారములను గూర్చి సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమెనుగారు తెలియజేసిరి. ప్రావిడెంటు ఫండు శాసనము, నల్లమందు శాసనము, గార్డియన్సు అండు వార్డు శాసనములకు సంబంధించిన చట్టములు వచ్చే సోమవారమునాడు ప్రవేశపెట్టబడును. కుక్రవారమునాడు విచారింపబడి అంగీకరింపబడును. ఉప్పుశాసనము, నివిలు ప్రాసీజరుకోడ్డు 60 సెక్సును, పౌరసత్వపు హక్కుల నిచ్చి శాసనము, కాలదోషపు శాసనము, ధర్మాదాయముల శాసనములను సవరణ జేయు చట్టములు 25 వ తేదీన ప్రవేశపెట్టబడినవి. 31 తేదీన విచారింపబడి అంగీకరింపబడును.

మంగళవారమునాడు నివిలు ప్రాసీజరుకోడ్డుయొక్క 102, 103 సెక్సులలోనున్న, యువకుల అంగీకారమునుగూర్చి చట్టమును, గురుద్యారాచట్టమును ఖాయపరచు శాసనమును విచారించి అంగీకరింపవలసిన దని ప్రతిపాదించబడును. దివాలా సవరణకేసు చట్టమును, బొంబాయిలోని సంబంధించిన లీగల్ ప్రాక్టీషనర్యు శాసనసవరణ చట్టమును ప్రచారములోనికి తీసి కొనిరావలెనని కూడ ప్రతిపాదించబడెను.

బుధవారమునాడు అధికారతేర తీర్మానములను గురించి చర్చింపబడును. గురువారమునాడు బహుళక సెలెక్టు కమిటీ వారు సవరణజేసిన విధమున బొగ్గుచట్టమును, జాయింటుకమిటీ వారు తెలియజేసిన విధమున సముద్రము మీద సరకులను గొనిపోవు చట్టమును విచారింపబడి అంగీకరింపబడును. క్రిమినలు ప్రాసీజరుకోడ్డునకు రాచట్టము నేడు ప్రవేశపెట్టబడి కుక్రవారమునాడు అంగీకరింపబడును. మడ్డిమెనుకమిటీ నివేదిక మెప్పుడు విచారింపబడు

నని అడుగగా సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమెనుగార్లుచెప్పిరి:—సెప్టెంబరు మొదటి వారములో మణ్సుగంచెట్టిగారు మడ్డిమెను నివేదికముపై దొరతనమువారు ప్రతిపాదించబోవు తీర్మానములను గూర్చి తగినంత నోటీసు నియ్యవలెను.

హోం మెంబరు-దొరతనమువారు సాధ్యమైనంత త్వరలోనే అట్టి నోటీసు నిచ్చెదరు.

1925 జూనులో ముగియనట్టి అర్ధ సంవత్సరమునకు స్టోరలను కొనుటలో తాను అంగీకరింపనట్టి తక్కువ టెండరుల నన్నింటిని తెలియజేయుచు హైకమిషన రిచ్చిన స్టేటుమెంటును బి. యస్ మిత్రాగారు బల్లపై నుంచిరి.

సర్ ఛార్లస్ ఇన్నీసుగారి ప్రతిపాదనపై జాయింటు కమిటీలో 7 గురు సభ్యులు నియోజింపబడిరి.

క్రిమినలు ప్రాసీజరు కోడ్డు సవరణ

సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమెనుగారు క్రొత్త చట్టమును ప్రవేశపెట్టుట

ఉపన్యసించి క్రొత్తచట్టమును ప్రవేశపెట్టవలెనని పిమ్మట సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమెనుగారు లేచిరి. 32 వ స్టాండింగ్ ఆర్డరుప్రకారము ఏబిల్లునక్ష నను అభ్యంతర ముంపిననే గాని ఉపన్యసింపగూడదు గాన అనవసరకాలయాపన లేకుండ బిల్లును వెంటనే ప్రవేశపెట్టించుటకై దానిపై నిద్రవలో అభ్యంతరమేమైన వచ్చెనాయని ఆభ్యుత్తు డడిగెను. సభలో క్లుప్తముగా నుపన్యసింపుటయే అలవాటుగానుండెనని మడ్డిమెనుగారు చెప్పిరి. బిల్లును ప్రతిపాదించు సభ్యుడు హక్కుగా నూట్లాడవచ్చునని నిబంధనలుకూడ తెలుపుచుండెను. పూర్వపు టలవాటే యిప్పుడును ఉండవలెనని డాక్టరు గౌరవరచంద్ర గార్లు కోరిరి. స్టాండింగ్ ఆర్డరుప్రకార మటువంటి హక్కులేదు గాని పూర్వపు టలవాటే సాగింపవచ్చునని అభ్యుత్తుడు చెప్పెను. పిమ్మట 1928 లో కోడ్డును రివైజుచేసినమీదట కలిగిన కొన్ని చిక్కులను గూర్చి స్థానికప్రభుత్వములను న్యాయాధికారులను తెలిపియుండుటకై క్రిమినలు ప్రాసీజరుకోడ్డు లోని 124, 170, 200, 202, 203, 475 సెక్సులను సవరణ జేయునట్టి యొక చట్టమును సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమెనుగారు ప్రవేశపెట్టిరి.

గురుద్యారా చట్టము

తరువాత సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమెనుగారు 1925 సిక్కు గురుద్యారా శాసనమును ఖాయపరచుచు దాని కనుబంధముగా నున్నట్టి చట్టమును ప్రవేశపెట్టిరి. 1925 సిక్కు గురుద్యారా శాసనములోని కొన్ని నిబంధనలు లాహోరు మోకోర్టుపై అధికారము నిచ్చుచున్నవి. కొన్ని నిబంధనల ప్రకారము అధికారము పోవుచున్నది. కొన్ని నిబంధనలు లాహోరు మోకోర్టు చర్యకు సంబంధించినవి. హరిపాండురంగగారికిని ఇండియా మంత్రికిని జరిగిన వ్యాజ్యములో స్థానికశాసనసభ కిటువంటి విషయములలో శాసించుటకు అధికారము లేదని బొంబాయి మోకోర్టువారు చెప్పిరి. అవసరమైనచోట్ల శాసనమును సవరించి పంజాబు శాసనసభానియమములకు విరుద్ధముగా నున్న నిబంధనలను న్యాయసమ్యక్తమైన వానిని గా చేయుట కీచట్ట ముద్దేశింపబడినది.

బొంబాయి పద్ధతి

పిమ్మట హోంమెంబరు న్యాయవాదుల కొనసమును సవరించు చట్టమును ప్రవేశపెట్టెను. బాధసంఘమువారు బొంబాయి పద్ధతియొక్క దున్నీతిని గురించి చెప్పిరి. బొంబాయి నియమించుట స్పష్టముగా కనబడుచునే యున్నదనియు వీరి మూలముననే అబద్ధపు హక్కులును లేవనెత్తునాత్మ్యములును పుట్టుచున్న వని యును నివిలు జప్తిను కమిటీవారు తెలియజేసిరి. ఈబొంబాయి పద్ధతి నడచివేయుటకై లాను సవరణ జేయవలెనని ఇండియా దొరతనమువారు స్థానిక ప్రభుత్వములలోను న్యాయాధికారులలోను యుద్ధమునకు పూర్వమే విచారించిరి. కాని యుద్ధమువలననే అవిషయమువ శాసనములు గావింపబడలేదే ఈరెండు సంఘములవారును చెప్పెడు విషయములనుబట్టి బొంబాయి విషయముల శాసించుటకాలస్యము చేయగూడదని ఇండియా దొరతనమువారు తలచుచున్నారు. నివిలు జప్తిను కమిటీవారు లాను సవరణజేయవిషయమున స్పష్టమైన శిఫారసులను జేసియున్నారు. ఇవన్నియును 1918, 1915 సంవత్సరములలో ఇండియా దొరతనమువారు గావించుకొన్న తీర్మానములనుబట్టి విచారింపబడినవి. ఆ విచారణయొక్క ఫలితమే ప్రస్తుతపుబిల్లులో చేర్చబడినది.

క్లుప్తముగా నీనాలుగువిషయములలో 'లా' ను సవరణ చేయవలెనని సూచింపబడినది:—

1. న్యాయవ్యవహారములలో తిరుగుదున్న ఏమనుజాని నుండిగాని లేక ఏ న్యాయవాదినుండిగాని ప్రతిఫలమును పొందువానికిని, ఏ న్యాయవాదిపద్ధతిగాని ఏవోయొక పనిని సంపాదించుకొనవలెనని తరుచుగా నలుగురుచే రేట్టువంటి బహిరంగ

మైన కూడ శిశువునకు పోవువానినికూడ చెందునట్లుగా బొటపడముయొక్క నిర్వచనమును 1879 న్యాయవాదుల శాసనములోని సెక్షనులో విస్తరింపజేయుట.

2. బొటపడమునకుని మాడువంతుల సభ్యులలో రెండువంతులవారు చేరి యొకతీర్మానమును గావించినట్లయిన అట్టిదానిని సర్వతమైన సాక్ష్యముగా నంగీకరించుట.

3. ఇప్పుడు బొటపడమునకు పట్టికలను తయారుజేసి ప్రదురించు కోర్టులకును అధికారులకును సలు కోర్టులచే విచారణలు చేయించు అధికారముండవలెను. అట్టి విచారణలవలన కొంత కొంతమంది బొటపడ తేలికయెడల అట్టి వారిని న్యాయవాదుల శాసనము 36 సెక్షను క్రింద రయ్యార జేసి ప్రకటింపబడిన పట్టికలో చేర్చవలెను.

(4) బొటపడ పట్టికలో చేర్చబడినవా డెవలెన బొటపడిని చేయుచున్న యెడల అట్టివానిని శిక్షింపవలెను.

చివర విషయములో న్యాయవాదుల శాసనము 36 సెక్షను ప్రకారము బొటపడ పట్టికలో చేర్చబడినవారిని కోర్టు ఆవరణలోనికి రానియకుండ చేయునంతవరకే అధికారులకు శక్తి కలది యెరుంగవలెను. సివిలు క్రిమినలు కోర్టులలోనికిని రివిన్యూ అఫీసులలోనికిని వచ్చువారికిగాక బహిరంగ ప్రదేశములకు తరుచుగా వచ్చేవారికికూడ చెందునట్లుగా బొటపడమున కర్థము విస్తరింపజేసినట్లయిన సివిలు జడ్జిట కమిటీవారు సిఫారసు చేసినట్లుగా శిక్షించుటకుగూడ తగినయేర్పాటుండవలెను.

అధికారనిరసనముబిల్లు

పిమ్మట సర్ అలెగ్జాండరు మిడ్డెనుగారు అధికార నిరసనపు బిల్లును టాంకిన్సు, గ్రాహము, సర్ శివస్వామి అయ్యరు, మాన్సింగరాంబారి, సర్ హెన్రీ నేన్సన్, డిల్ బిల్ రంగారాంబారి, రంగస్వామి అయ్యంగారు, కె. సి. నియోగి, యె. ఇ. దువేషియా, సర్. హరిసింగగౌరు, యస్. సి. ఘోషగారు తానుగలన యంపసంఘ విమర్శన కుంచగారు, ప్రతిపాదించిరి.

బిల్లు సుపసంఘమువారి యాలోచన కుంచగారు ప్రతిపాదించుచు రాష్ట్ర ప్రభుత్వములు, ప్రధాన న్యాయస్థానములు ప్రజాసంఘాలు, వారి యుద్దేశ్యములను వివరింపగిరిన డెలిటెరి, వారు బిల్లును చాల జాగ్రత్తగా విమర్శించి కొన్ని యంశములపై విశేషముగ తలచిరి. కాని మొత్తముమీద బిల్లు నెడల సముఖత్వమునే జూపిరి. దీని ప్రధానోద్దేశ్య మేమన, యాదీవజుల నిర్వచింపబడినట్టియు నిర్వచింపబడనట్టియు ప్రధాన న్యాయస్థానముల యధికారములను వివరించి, వాటిక్రిందనున్న చిన్న న్యాయాలయములను సందర్శనలనే విమర్శనలనుండి సంగ్రహించుట యున్నది. అట్టి చర్యను దీనికొనినప్పుడు ప్రధాన న్యాయస్థానము లెంతో శిక్ష నియం దగనో యది నిర్ణయింపబడినది. కాని వారికి గల యధికారమునాత్రము నిర్ణయింపబడలేదు.

బిల్లులోని సూక్ష్మశాస్త్రములు చాలమందిచే తీవ్రముగ ఖండింపబడినవి. వారి యుద్దేశ్యములకూడ గమనింపదగినవే. కొందఱు అందు నిరసనమును పదముయొక్క నిర్వచనమును చాలగనాక్షేపించిరి. వాటినిన్నిటిని జదువునప్పుడు సవరణల కవకాశమున్నటుల గమపట్టినది. ప్రధాన న్యాయస్థానములకిచ్చిన యధికారములు చాల పురాతన మయినదని యాక్షేపించిరి. కాని యాంగ్ల దేశమునందు కూడ నవి యములునందున్నవి. కాని యాధికారము చాలజాగ్రత్తతో నుపయోగించవలసినమాట వాస్తవమే. ఈబిల్లుక్రింద చర్య దీనికొనుపదగినదే తేనీన యాక్షేపణలకూడ గమనింపదగినవే. సభవారు బిల్లుయొక్క నూత్రము నంగీకరించినచో, దానియందలి సూక్ష్మవిషయము లుపసంఘము విమర్శించును. కొందఱు ప్రధాన న్యాయమూర్తులు ప్రస్తుతాధికారములకు గ్రాటెబిల్లు భంగము కలిగించుచున్న దని నూచించిరి. అట్లు భంగము గాకుండ క్రొత్తయంశమును జేర్చవలెననిరి.

న్యాయనిర్వహణ బిల్లు

పిదప రంగస్వామి అయ్యంగారు బిల్లు నాక్షేపించుచు నిట్లనిరి: "రాష్ట్ర ప్రభుత్వములు మొత్తముమీద సంగీకరించిన గూడ జేతీయసభ్యులను ప్రతిపాదించిన బిల్లును ప్రధాన నాత్రములే న్యాయసభ్యులు కావని నేను వ్యతిరేకించుచున్నాను. దీనివలన లాభమున్నదని రాష్ట్ర ప్రభుత్వములు సాధారణముగా నుడివిసను, బిల్లునందలి యంశములపై వారికిండవలస గమనించుచో, నేవిషయముపైననుగూడ రాష్ట్ర ప్రభుత్వము లధికారమును నూచించలేదని తెలియుచున్నది. ఆంగ్లదేశమున దధికార నిరసనపు బిల్లు చాల పురాతనకాలమునాటిదే. కాని దానియొక్క పునరాగమనముయొక్క ప్రారంభంబు (న్యాయాలయము) నందు గనిపించుచున్నది. అయధికారము సంపూర్ణముగ నిరంకుశమై, బాధ్యత లేకయుండి నూతననాగ్నముని నిర్బంధశాసనముగా పరిణమించుచున్నది. ఒకనికి ఎట్టివిచారణకేక, వాదించుట కవకాశ మియక న్యాయాధికారి కారాగృహమున కంపవచ్చును. ఇది న్యాయనిర్వహణ సవరణసముదాయము. ఈదేశమున దట్టి బిల్లునకు స్థలము లేక పోలేదు. విచారణ జరుగుచున్న నేరములపై యనవరముగ తయారుజేయవలసినవిన్ని న్యాయవాదమునకు భంగమునెయ్యట నాయుద్దేశ్యము గాదు. కాని న్యాయాధికారి విచారణ పూర్తిచేసి తనచేతులనుండి విడిచిన నేరముపై తప్పక యభిప్రాయములు వెలువడవలసినదే

దానిని నిరసనముగా భావించగూడదు. అట్టి సమయములందు శిక్షయనవసరము. విమర్శనాసమయమందు ధర్మోల్లంఘన మొనరించినచో న్యాయాధికారి తన్ను రక్షించుకొనుటకు సాధారణ న్యాయవిధులే చాలును. కాని యాబిల్లు ప్రధాన న్యాయస్థానములు కాంగ్లదేశమునందు కాని, భారతదేశమున దీనిని యధికారము నిచ్చుచున్నది. క్రింది న్యాయస్థానములందు గావించబడిన యధికారనిరసనమునకు ప్రధాన న్యాయస్థానము లధికారము వహించుట నాగరిక ప్రపంచమున దెవలెను గానము. అట్టి సంగతులమే యనవరమునచో నితరపక్షకుల నాలోచింపవలెనేగాని యాబిల్లువలన గాదు. ప్రస్తుతమున్న న్యాయవిధులే చాలును. ప్రతి చిన్న న్యాయాధికారియు దనకు దొరికినపుడెల్ల నెంతటి న్యక్షిపై నైన సధికారనిరసనమును నెపమున శిక్షించుట సమంజసము కాదు. దానివలన న్యాయస్థానములను దురుపయోగముచేయుటయేగాక వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యమునకు, వాక్స్వాతంత్ర్యమునకుగూడ భంగము కలుగును. ఏదేశపు ప్రజలుకైనను వాక్స్వాతంత్ర్యము, సభిప్రాయప్రకటనస్వాతంత్ర్యము ప్రధానముగ రక్షింపబడవలసినవిషయములు. అందులో ప్రజల కెంతమాత్రము బాధ్యత నహించిన భారతముందు మఱింతయు ముగరక్షింపబడవలయును. నిరసనభావము జూపి న్యాయవాదమున కభ్యంతరము గల్గించినప్పుడేగాక, అట్టి యనుమానమునకు తావులేనిప్పుడుగాని, యట్టిభావమును ప్రకటించినప్పుడుగాని వెంటనే చర్యదీక్షిణగోరు యధికారము విషయమై సభవారు ముఖ్యముగా నాలోచింపవలసి యున్నది.

యావద్వర్తగారు

యావద్వర్త గారు బిల్లును బలపఱచుచు చార్జర్స్ న్యాయాలయములు, నాన్సార్స్ న్యాయాలయములకు గూడ నట్టి యధికారము లుండుటయేగాక తమ క్రింది న్యాయస్థానములందు చేయబడిన యధికార నిరసనమును గూడ శిక్షించుట కధికారముండవలెననిరి. బిల్లు పురాతనపక్షి గావనిరి. ఒక్క వార్తాపత్రికలపట్లనే గాక వ్యక్తుల నిరసనముపైగూడ విట్టిచర్య దీక్షి కొనుటకు పిలువడవలెననిరి. కొందఱు అట్టిచర్యను దీక్షి కొనుటకు పంచాయతీ నూచించిరి. కాని భారతదేశమునందు పంచాయతీలు బాగుగా నడచుటలేదు. కొందఱు ప్రస్తుతము కమిషనరు న్యాయస్థానములుగా మాటువల కుంచగిరి. కాని యది చాలకాలము పట్టుకుగాన బిల్లు నాపగూడదనిరి.

మణ్సుఖం చెటిగారు

పిమ్మట మణ్సుఖం చెటిగారు తమయభ్యంతరమును నూచించుచు బిల్లులోని యంశముల నిర్ణయించు నూత్రములకు మించియున్నవనిరి. ప్రజాస్వాతంత్ర్యమున కమిత భంగము కలుగవచ్చును. బిల్లు చాలపురాతనాచారమున బయటకు దెచ్చుచున్నది. అట్టి యధికారయొక్క ప్రధాన న్యాయస్థానములకే యుండవలెను కాని క్రిందివాటికి గూడదనిరి.

బిల్లునవసరము

పిమ్మట యె. సి. కెల్కారుగారు ప్రతిపాదన నాక్షేపించిరి. "నిరసనముయొక్క నిర్వచనము చాల యభ్యంతరముగ నున్నది. పరస్పర విరుద్ధనిర్ణయములను చేయు న్యాయమూర్తులను సవస్థయపఱచుటకు నూత్రమే బిల్లుదేశింపబడినచో నాట్టి యభ్యంతరమును లేదు. ప్రధాన న్యాయస్థానములైనను, క్రింది న్యాయాలయములైనను న్యాయవిచారణ జరుగుచున్న నేరముల విషయములు కలిగించు యభ్యంతరములకు నిరసనము లకుగూడ తమ్యురక్షించుకొనుటకు మామూలు ధర్మములే చాలును. దానికే బిల్లునవసరము. ఈ బిల్లుప్రకారము న్యక్షి తన నిర్దోషత్వమును ఋజువుచేకొనుటకు మామూలుగా నున్న ధర్మములలో గల సానకాశములకుగూడ దీక్షివేసి, ఒక్కొక్కప్పుడు న్యాయమూర్తులు తమ్యుదా మంచి చేయునట్టి పనులకు లేయొగ్గవలసి వచ్చుచున్నది. వార్తాపత్రికలందు విమర్శించు వారుగూడ నట్లే మఱివిపోవుదురు. కాని యింతమాత్రమున నింతటివ్రాసుని బిల్లునవసరము. ఒక్కొక్కప్పుడు న్యాయమూర్తులు తమధర్మములను మఱివి ప్రవర్తించుట కలదు. దానిని వార్తాపత్రికలు ఖండించుచో శిక్షించుటవసరము. శిక్షాపత్రిక లిలో 124 ఏ. యంశముక్రింది ప్రభుత్వమును తిన్నదా రక్షించుకొనుటలో సర్దుము గ్రహించగలము. కాని న్యాయాధికారులకూడ ప్రభుత్వయొక్క యంశమునలేనే రక్షించుకొనుటకు ప్రత్యేకశాసనము లుండుకొనుట కర్థముగ్రహింపలేకున్నాను."

సర్ హెన్రీ నేన్సన్ గారు

పిమ్మట సర్ హెన్రీ నేన్సన్ గారు మాట్లాడుచు బిల్లులోని సూక్ష్మశాస్త్రములను ఖండించి బిల్లు నెడల నలక్ష్యము చూపగూడదనిరి ప్రధాన న్యాయస్థానముల యధికారవాగ్ధి దెలియుటకు, జూడిషులకమిషనరు న్యాయాలయములుగూడ దానిలో జేర్చుటకు, క్రింది న్యాయస్థానముల రక్షించుటకు బిల్లు ముఖ్య విషయము. ప్రధాన న్యాయస్థానములై నీక్రింది న్యాయస్థానములు గూడ ధర్మార్థములను గుర్తించుచు చేయును. కొన్ని యంశములందు చాల మానువలసి యున్నది. కాని న్యాయ నిర్వహణమునకే సభవారభ్యంతరము చేయగూడదనిరి. అప్పుడు లాసోరములకు లేవిధి.

సర్ శివస్వామి అయ్యరుగారు

ఫలహారాంతరము సర్ శివస్వామి అయ్యరు రెండవవిషయము లున్నవనియు నిట్టిబిల్లు సవరణయని యొకటి, ప్రతిమున్ను బిల్లుంగీకరింప రానంతి పాడుగా నున్నదాయని రెండవదియు ననిరి. బిల్లు సవరణని యూహించుచున్నాను. రెండవవిషయము బిల్లునందుగూడ లోటులున్నవి కాని దేశీయ సభ్యులకు లేవనలేదు. ఆలోచుల నుపసంఘమువారు తీరవచ్చును. కార్యనిర్వాహకులయొక్కయు, న్యాయవాదాలయొక్క యధికారములు తగ్గింపబడవలెనని కెల్కారుగారితో నేను సంగీకరింతును. కావలసిన విధమును మార్చుకొనుట కుపసంఘము కధికార మున్నది గాన దీనిని బలపరచుచున్నాననిరి.

అభయంకరుగారు

అభయంకరుగారు తీవ్రవాగ్ధిపఱచు గావించుచు నిట్లు పక్షిరి. "క్రింది న్యాయాలయములందు గలిగిన యధికార నిరసనమును శిక్షించుటకు ప్రధాన న్యాయాలయముల కధికారమిచ్చుట బిల్లులోని యొక యంశము. ప్రస్తుత మున్న చిన్న న్యాయస్థానములు న్యాయస్థానములాయని నేను సహజు చేయుచున్నాను. ఏలన కొన్ని న్యాయస్థానములు న్యాయ నిర్వహణాధికారము, ప్రభుత్వకార్య నిర్వహణాధికారము (కలెక్టరులు) గల వారి హస్తగతములై యున్నవి. మఱి కొన్ని న్యాయస్థానములు తమ యధికారాభివృద్ధికి కార్య నిర్వహణలపై ప్రజామయ వారి పలుకుబడికి లొంగియుండు వారి హస్తగతము లై యున్నవి. కాన యవి న్యాయముగ న్యాయాలయము లుండగలేవు. ప్రభుత్వముగ వాటిని మార్చి పిదప నిట్టి బిల్లును చర్చింపుడు. సర్ హెన్రీ నేన్సన్ గారు న్యాయాలయములు ప్రజల హక్కులను రక్షించు సంస్థలనిరి. కాని యది యబద్ధమని సర్ శివస్వామి అయ్యరుగారివంటి న్యాయమూర్తులు న్యాయస్థానములందుగూడ నిరంకుశము కలగనుటచే తేలుచున్నది. ప్రజలపై చర్య దీక్షి కొనుటలో జూడిషుల కమిషనరు న్యాయస్థానములకు ప్రధాన న్యాయస్థానములకిచ్చిన యధికారముల నిచ్చిరి. కాని ప్రజలు రక్షించునచో ప్రధాన న్యాయస్థానములకు జూడిషుల కమిషనరు న్యాయాలయములపై గల యధికారమును పరిగారక్షించలేవాయని, కాని ప్రజలపై యధికారముండి ప్రజలకు గానలసిన రక్షణ కొఱతవడుచున్నది. వార్తాపత్రికలందు గావించబడిన విమర్శలను యావద్వర్తగారు టాంకిరి. కాని న్యాయమూర్తులు కొందఱు హేయమగు తీర్పులనుగూడ జేసిరన్న విషయము జ్ఞాపకము చేయుచున్నాను. న్యాయమూర్తులు తమ నిర్ణయ హక్కులయములతో, నిష్పక్షబుద్ధితో జేసిన తీర్పులపై ప్రజాసారాగము బడయవలసినదేకాని యిట్టి ప్రత్యేకశాసనముల రక్షణవలన గాదు.

సర్. చమన్ లాలు సెటిలవాడుగారు మాట్లాడుచు చర్చయందు న్యాయస్థానములనుగూర్చి చులకనగా మాట్లాడినందులకు మాజీరి. అదియు భారతదేశము స్వపరిపాలనాదేశముగా నభివృద్ధిచెందుచున్న యాసమయమున మఱింత చేయరానిపని యనిరి. బిల్లుసవర మేకాని మార్పుల మాత్రమేమియు బాగుగా లేదు. ప్రధాన న్యాయస్థానములకు క్రింది న్యాయస్థానములందు జరిగిన యధికారనిరసనమును విచారించుట కర్థమేకదనియు, జూడిషుల కమిషనరు న్యాయాలయములకు గూడ నట్టియధికారముగలదను రెండు విషయములనే నిర్ణయించి సరసనమును పదమును నిర్వచింపకుండ వివిధ న్యాయ స్థానములు వాటి సాంప్రదాయముల ననుసరించి నిర్వచించుటకు నవతీయవలసినదే యనిరి.

దువేషి గుగారు మాట్లాడుచు వార్తాపత్రికల పని న్యాయనిర్వహణమున కడ్డుమాటుట నూత్రమే గాదనిరి. ఎట్లులేనను బిల్లు చాలవఱకు మార్పు నొందవలెననిరి.

పిమ్మట పండితమోతీలాలు సెహ్రూగారు మాట్లాడుచు, సర్ సమమలాలుగారు నుడివిసట్లు బిల్లుతేమాత్రము బాగుగా తాగురు కాబడ లేదనిరి. బిల్లు నందు రెండు విషయములు గమనింపదగినవి యున్నవి. సంతయ నివారణ మొనర్చుట జూడిషుల కమిషనరు న్యాయాలయముల యధికారము హెచ్చించుట యొకటి. అధికార నిరసనమును నిర్వచించి శిక్షను నిర్ణయించుట రెండవది. నిరసనమును నిర్వచించు యంశము దీక్షివేసినకాని యాబిల్లు ఏసంఘమున కుండు కంగీకరింపవలసి. కావున సభవారు పసంఘమున నుంచక మించు దానిని దీక్షివేయవలెననిరి. (సశేషము)

నేత్రం జనము

డబ్బీ 1-కి రూ 0-4-0

ఈ కాటుకలో పచ్చకర్పూరము మొదలగు మాంచి వస్తువులు చేర్చబడినవి. అందరును సామాన్యముగ వాడదగినది. కండ్లకు ఏవిధమైన జబ్బును చేయదు. ఈ కాటుకను విడువక కొద్ది దినములు వెట్టుకొనిన కంటివంతులు, ఎఱుపులు, పుసి కట్టులు, కండ్ల బంటుకొనుట, కంటిదడవలు, కండ్లదనకలు వెంటలగునవి మాను. దీక్షిలో సామలమున్న కాటుక మాత్రమే యుండును.

మన డిప్టో. మదరాసు - బొంబాయి

మహామహత్వము

ప్రేమ బులెటినులు:—బొంబాయిలో నియో ప్రకటనలయమునందు 3 నుండి 15 వందల గల ప్రకటనలు రాజకీయపత్రములగుట వాస్తవములకు 1 అణా పంపినచో ఉచితముగా నిర్దుష్ట సంపాదకులు దెలుపుచున్నారు.

జంతంహింసా నివారణసంఘము:—ఎల్. సి. రంగస్వామి అయ్యగారు 81 తేదీన ఎగ్జుకు మీస్వామి పిల్ల వీధిలో కాల్వ చేసినవారిని 6-15 గంటలపాటు తరచుగా గూర్చి ఉపన్యసించెదరు. సి. గోపాలమినహుగారు అధ్యక్షత వహించెదరు.

కాలక్షేపము:—శ్రీ పాండరంగ భాగవత కథా ప్రసంగసభ వారు ఆదివారము 30 తేదీ సాయంకాలము 4 గ. హిందూలీయలాజికలు హైస్కూలునందు మింటువీధిలో బ్రహ్మశ్రీ పండిత శ్రీ గోపాలాచారిగారి సీతాకథా కాలక్షేపము జరిపించెదరు.

ఎన్నికనభలు-ఏడుబావుల డివిజను:—జిల్లాకాంగ్రెసు, కిలాఫతు మహాజనసభల యాజమాన్యముక్రింద గద్దెరంగ య్యనాయుడుగారి అధ్యక్షతన బలపరచుటకు గోవిందప్పనాయకువీధిలో శేపు 6-30 గ. బహిరంగసభ జరుగును. కాంగ్రెసు నాయకులందరు పాల్గొందురు.

రాకపోకలు:—కురుస్సోరాజుగారు ఉదకమండలము నుండి, ఎన్. మామజేనయ్యగారు, ఎ అప్పారెడ్డిపిల్లగారు, జె. ఎం. హుళాపరగారు సేద్యము వచ్చిరి. బ్రాహ్మణ చెన్నీగారు, గౌ. సర్ అన్నామలై చెట్టిగారు నిష్క్రమి, బి. బి. ఎం. క్రీష్ణస్వామయ్యగారు నిష్క్రమింపబడిరి.

వీణ శిష్యులు (మైసూరు) వీణపాటకచేర్చి:—మైసూరుపంథాన గాయక శిరోమణియగు విఖ్యాతుడు నగు శిష్యులు యీనెల 30 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయం కాలము 4 గంటలకు తిరువల్లిక్కేణిలో వెంకటాచలస్వామి వీధిలో 1 వ వందల గృహమున వీణ పాటకచేర్చిని తిరువల్లిక్కేణి సంగీతసభవారి ఏర్పాటు ప్రకారము జరిపెదరు.

పారుపల్లి రామకృష్ణయ్యగారి సంగీతకచేర్చి:—రాజోపు ఆదివారమునాడు, ఘోక లేహాలులో సాయంత్రం నాల్గవంతులకు పారుపల్లి రామకృష్ణయ్య పంతులుగారి గౌరవపాటజరుగును. పి. ఎ. సుందరం అయ్యగారు ఫిడెలు వాయిచెదరు. పితంబరం దేశాయిగారు, మృదంగమును వాయిచెదరు. ఎల్లరును ఏచేసే యనందింప బ్రాభితులు.

ఫస్టుగ్రేడు ప్లీడరీపరీక్షలు:—ప్లీడరు పిళ్ళు పరీక్షలో గత ఏప్రిలుమాసమున పోయిన విద్యార్థులు పలువురు కోరుటచే ప్రభుత్వమువారు యావత్సంవత్సరము మాత్రము ప్రత్యేకసౌకర్యముగా రెండవసారి పరీక్షలు జరుపుటకు నిశ్చయించిరి. అక్టోబరులోనో నవంబరుమాసమునో జరుగును. విశదముగ తేదీ మునుందు తెల్పబడును. (డెయిలీ ఎక్స్ప్రెసు)

చెన్నపురి అన్నదాన సమాజము.—గతమాసమునందు యీ దిగువరీతిని ప్రత్యేకాన్నదానములు జరిగినవి. ప్రతి ఒకరు 100 నుండి పేదలకు అన్నదానము జరిపిన వారు, టి. వి. కృష్ణస్వామిచెట్టి, తాతా నాగయ్యచెట్టి, మంగల చెందు, తాతా, అద్దంకి లక్ష్మయ్యచెట్టి, టి. ఎన్. వి. గరుమూర్తి, కెట్టిగార్లు. ఎం. రామలింగ చెట్టిగారు 200 నుండి అమెర్సి సుజనములుగారు 160 నుండికి. 100 నుండికి చొప్పున ఎ. సుబ్రహ్మణ్యం చెట్టి వి. ఎన్. మొదలగురు. లక్ష్మారావు కృష్ణయ్య చెట్టి డా॥ జి. వెంకటస్వామినాయుడు వి. బాలసూర్యం చెట్టి జె. ఆర్. శివసుబ్రహ్మణ్యంగార్లు సి. తాండవయ్య ను లక్ష్మారు 60 నుండి, వి. రంగనాథం చెట్టి హిందూచెందు, రా॥ బి. టి. అన్నాపాత్ర లక్ష్మారు, జి. రంగ మన్నారావు చెట్టి పి. కనకపల్లి తాయారమ్మగార్లు 50 నుండి చొప్పున టి. ఎన్. ఎం. వల్లెకచెట్టి శ్రీనివాసరావు, సి రాజ గోపాలమల్లారు కిరాస్వామి చక్రవర్తిగార్లు 80 చొప్పున అన్నదానము గావించిరి.

జగన్నాథ భక్తసభ, ఎటెంబూర్:—19 ఆగష్టు 30-వ తేదీ ఆదివారం సాయంత్రం 4-15 గంటలకు గోపి సంగీతపు కచేరీ జరుగును. మైసూరు సంస్థానం గానవిభాగద విభాగం కృష్ణప్పగారు గాత్రపాట, మైసూరు చౌడయ్య ఫిడెలువాద్యం, కుంభకోణం అశ్వనాథి పిళ్ల వృందంగం. ఎటెంబూర్ హైకోర్టు, “వేదవిలాస” గృహమున కచేరీ జరుగును.

తేదీ వెల్లింగుడను బ్రెయినింగుకాలేజి:—ఈ కాలేజి 1924-25 రిపోర్టు ప్రభుత్వమువారు ప్రచురించిరి. ఇందు 21 విద్యార్థులు ఉన్నారు. 25 రు కాలేజి, 40 సెకండరీ గ్రేడు ఎలిమెంటరీగ్రేడు బ్రెయినింగుచున్నారు. పరీక్షాఫలితములు సంతృప్తికరముగ నున్నవి. వారి ఆరోగ్యమునకై తగిన శ్రద్ధవహించు చున్నారు. ఎల్. టి. తరగతివారికి ప్రత్యేకముగ హాస్టలుకట్టించుటగూర్చి విచారించు చున్నారు.

శ్రీరామలింగసమాజము వార్షికోత్సవము:—పెరంబూరులోని యాసమాజవార్షికోత్సవము 30 వ తేదీ ఆదివారము 3 గ. క. కన్నుంచెట్టి హైస్కూలులో జరుగును. శ్రీమత్ సామి మర్యాదనంది అధ్యక్షత వహించెదరు. స్వామి మణ్యుగానందులవారు అతవమున “సరమాత్మని తెలిసికొనుట” సచ్చిదానందగారు అంగమున “యోగి-మానవకోటికి ఆదర్శ నీయుడు” అని ఉపన్యసించెదరు.

పత్రికపై మానవత్వపు దావా:—బార్నిటౌను పోలీసు కోర్టులో ఆర్మి యూనియను బోర్డు అధ్యక్షుడు ఆ యూనిలో ప్రకటింపబడు “తమిళ వారపత్రిక మకోడయం” సంపాదకునిపై మానవత్వపు దావా బెట్టెను. ఫిర్యాది వి. సి. శేషచెలం చెట్టి ఆర్మి యూనియనుబోర్డు అధ్యక్షుడును చెల్లూరు తాలూకా బోర్డు సభ్యుడును. ముద్దాయి 1924 సం॥ అక్టోబరు నెలలో తన పత్రికను లిమిటెడు కంపెనీగా చేయగోరి యీతనిని కొన్ని వాటాలను తీసికొననునెను. గాని అతను అంగీకరించలేదు. పిమ్మట ఫిర్యాది తనకు బాకీయున్న రూ 210 యెప్పించనలెను లేదా దావా చేతునని ముద్దాయికి నోటీసు జేయుటచే, ముద్దాయి పగబూని తన గౌరవమును ప్రతిష్ఠను భంగ పరచునదేముతో పత్రికయందు అసత్యపు నిందల మోపుచు వ్రాసియుండెను. యూనియను బోర్డు ద్రవ్యము స్వంత ఖర్చులను వినియోగించెననియు, తాలూకా బోర్డు సభ్యుడుగనుండగదాను కాదనియు ముద్దాయి పత్రికలో “వ్రాసెను” అని ఫిర్యాదివాదము గలదు. ముద్దాయి సవరు వ్యాసముల ప్రాత్ర ప్రతులనుదాఖలు చేయలేదు గాన కేసు వాయిదా వేయించి తెప్పించవలెనని వకీలుకోరుటచే సెప్టెంబరు 14 వ తేదీకి వాయిదా వేయబడెను.

“చెన్నపురి, దక్షిణ ఆంధ్రభాషాభివృద్ధిసభ” కావలెను

మధుర జిల్లా రాజపాళయము కాళాసంఘమునకు బాలికా పాఠశాలలో స్వచ్ఛమయిన తెనుగును, తెనుగు పద్యములును పాటలు మొదలయినవి నేర్పలేని ఆంధ్ర పండిత పదవికి ఒక ఉపాధ్యాయుడు కావలయును. వారు ఆంధ్రభాషా ప్రచారము కూడ చేయవలసినవారు. ఇట్లు ముందువారు తమ జీతము మొదలైనవి అస్తికేషనులో తెలుప గోరుచున్నారు. అస్తికేషను ఈ నెలొఖరు తోపుగా క్రింది చిగినామాకు పంపవలయును

సాధు వరదరాజంపంతులు,
కార్యదర్శి,
9, శ్రీనివాసవిల్లేపేటి ఎస్కూరు

నెల్లూరు మునిసిపలు ఎన్నికలు

కాంగ్రెసు ఆభ్యర్థుల విజయము
ఏనిమిదవవాడ ఎన్నిక ఆవుచేయబడెను
నెల్లూరు, ఆగష్టు 28—నెల్లూరు మునిసిపాలిటీయొక్క ఎనిమిదవ వాడ ఎన్నిక ఆవుచేయబడెను. ఉభయపార్టీల నాన ప్రతిపాదములను వినివీడవ జిల్లా మనసలుగారు యిన్ జన్ క్లకు ఉత్తరవునిచ్చెను. రంగనాయకులు పేట, నెల్లూరు తూర్పువాడ లందు కాంగ్రెసునకు విజయము గలిగెను. వకీలులు మాడభూషి సరిసరిహాచార్యులు, ముంగమూరు వెంకటసుబ్బారావుగార్లు అధిక సంఖ్యాకులు ఎన్నుకొనిరి. ఇప్పిసుపాటి అభ్యర్థి పరాజితుడయ్యెను. (తెలిదవ్వరా)

బావాలాహత్య నేరము

ముద్దాయిలందరితరపున ప్రీవీ కాంసిలు నందు అపీలు దాఖలుచేయబడెను

సర్ జాన్ సిమిస్సు, సర్ జార్జి లోండిసు, జె. ఎమ్. పరీక్కు-గార్లు ముద్దాయిల న్యాయవాదులు బొంబాయి, ఆగష్టు 27:— బావాలాహత్య నేరమందలి అందరి ముద్దాయిల తరపునను ప్రీవీ కాంసిలునందు అపీలు దాఖలుచేయబడెను. అక్టోబరు నెలయందు హియరీంగు జరుగును. సర్ జాన్ సిమిస్సు, సర్ జార్జి లోండిసు, జె. ఎమ్. పరీక్కు-గార్లు ముద్దాయిల న్యాయవాదులుగ గుర్తుకొనిరి. (ప్రీ. ప్రె.)

బొంబాయి, ఆగష్టు 27:— బావాలాహత్య నేరమందు ఉరిదీయబడుటకు శిక్షింపబడిన ముగ్గురు నేరస్థుల, ద్వీపాంతర వాసశిక్ష విధింపబడిన మరి నల్లరు ముద్దాయిల తరపున ప్రీవీ కాంసిలునందు ఆగష్టు 20-వ తేదీన అపీలు చేయబడెను. సార్వభౌముని కనికరింపబలయు నని గోరుచు అపీలు ముద్దాయిలు దాఖలుచేసరిని దెలియుచున్నది. అక్టోబరు మాసమందు అపీలు విచారింపబడును. (అ. ప్రె.)

సి. వి. డి లకు బహుమతులు

రూ. 10,000 లను బావాలాహత్య కేసునందు విచారణ గావించినందులకు దొరతనమిచ్చెను
బొంబాయి, ఆగష్టు 27:— బావాలాహత్య నేరము సందర్భమున విచారణ గావించిన సి. వి. డి. ఉద్యోగులకు బహుమతిగా బొంబాయి గవర్న మెంటు పదివేల రూపాయలను బంచి పెట్టుటకు శాంక్షను గావించెను. (క్రీ. ప్రె.)

బొంబాయి, ఆగష్టు 28—యేవాలా హత్యకేసు సందర్భమున విచారణ సల్పిన సి.వి.డి. ఉద్యోగులకు బహుమతి నియుటకు బొంబాయి దొరతనము పదివేల రూపాయలను శాంక్షను చేసెను. అప్పలగు పోలీసు ఉద్యోగుల కి సామ్యు బంచిపెట్టబడెను (అ. ప్రె.)

వర్షపాతము

పిల్లూ, ఆగష్టు 27:—నక్షాబర్యా, హిందూదేశ యీశాన్యకొండల దిగువజిల్లాలందును యింనుమింనుగ ద్వీపకల్ప ముండెల్లను వర్ష పవనము చురుకుగ గలదు. తక్కిన ప్రాంతములందు దడి మందముగనున్నది.

దక్షిణబర్యా, ఉత్తరము, కొంకణము, ఉత్తర హైదరాబాదు, మైసూరు, మదరాసు దక్కను లందు సర్వ సాధారణముగ వర్షము గురిసెను. ఉత్తరబర్యా, అస్సాము, బీహారు, తూర్పు సంయుక్త రాష్ట్రములు, మధ్యరాష్ట్రములు మళయాళము, ఉత్తర మదరాసు తీరమందు అచ్చటచ్చట వర్షము గురిసెను. బెంగాలు, ఫోటా నాగపురం, బొంబాయి దక్కను, దక్షిణ హైదరాబాదు అగ్నేయ మదరాసులందు స్వల్పముగ వాన గురిసెను. మెర్ఘ 1½, మోరేసు, బెస్సీసు, అక్వాట్ 2, కోక్కు 2, రంగూను, మైమే 1, తేజపురం, దివాజపురం 2, జాల్మేసరి 4, డార్జిలింగు, జగన్నాథము 1, అంకుల్, దర్భంగా 1½, సాగర్ 2, కార్నాటక 1, కల్లికోట 1½, మెర్కారా లందు 2 అంగుళములవాన గురిసెను.

నూచన:—విశేషము మార్పులేదు. (అ. ప్రె.)

దేశబంధు వంగరాష్ట్రనిధి

ఏడు లక్షలు దాటినది
ఈ నెల 25 వ తేదీనాటికి 7, 05, 998 రూపాయలు చేరెను.

ఈ నెల 23 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంకాలము ఉపేంద్రనాథ మల్లికుగారు మహాత్ముని తన మందిరమునకు గొని పోయి దేశబంధునిధికి 3000 రూపాయల నొసగిరి. మరికొంత ధనమును కొన్ని నగలునుగూడ అసభలోనొసగబడెను. భార్యయు

చుండుకునూనె

సిసా 1-కి 0-6-0.
ఈ నూనెను రాచిన మండు, పాట్లరాంబు, జిల గోకుమపుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెండ్రుకలకుహని గలుగక చక్కగ తెరుగ గవు.
అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

(28-8-25)

జవ్వనినరకులు

ఇరువదిగజముల "పీస్" ధరలు

కారికమ్ములు—22 X 22 మంగిసమార్కు— (ఎ) రు 10-6 (బి) రు 11-12. సరాసరిరకము. రు 10-6.

కారికమ్ములు—22 X 22 వేరు రకములు (బి) రు 11-4. సరాసరిరకము రు 10-2.

తెలుపుములు—1708 రు 15-2; స్టాన్ 9000 రు 15-8; ఎల్. ఎల్. 78 రు 11-4; ఇ. సి. 78 రు 11-12; 7578 రు 13-6; 9978 రు 11-4; 88-888 రు 16-4; డి. సి. 78 రు 11-8; 380 రు 11-2; 2908 రు 10-2; 8978 రు 11-4.

నూలు

40 నెంబరు, పీసు (5 పానులకట్టుకు)—ట్రాక్ రు 6-7; చలువ రు 7-14; పచ్చగుట్టుము రు 10-5; పడవ రు 9-6; కాళి రు 9-10; సవరన రు 9-8.

40 నెంబరు జపాను (పదిపానుల కట్టు)—నత్తర్రము రు 13-0; భూగోళము రు 12-7; నీలసవరన రు 12-2.

60 నెంబరు పీసు (5 పానులకట్టుకు)— ; అడకత్తెర రు 19-8; నెమలి రు 19-10; "గేట్" రు 18-10; గొడ్డలి రు 11-10; గడ్డిబండి రు 11-9; ఎడ్డు గడ్డిమారము రు 11-8; పిండుమజ్జికాడు రు 11-6; పెనసలు రు 11-6.

60 నెంబరు జపాను (పదిపానులకట్టుకు) — భూగోళము రు 18-6; నీలంచేప రు 21-6.

లోహములు

ఇనుము:—బెర్లియను చట్టకమ్ములు ఒక బానువకు ధర రు 30;

ఇత్తడిరేకు:—ఇంగ్లీషు రు 267; జర్మను (డిట్మాన్) రు 265; రాగిరేకు రు 284;

టిక్రేకు:—(90 మొదలు 95 వరకు ఉన్న కేసబకటికి) రు 19-8;

కళాయిపెంకురేకు:—24 "గేజ్" 6" 7" 9" రు 15-0; 8" రు 15-4; 10" రు 15-4;

సిమెంట్

"పాపా" వెల:—గిల్లింగుహామ్ చెయ్యిమార్కు రు 11-6; నార్త్ ఆఫ్మార్కు రు 10-8; "బస్-బేర్" రు 11-0; జర్మని నెమలి రు 10-8; తాళముచెప్ప రు 9-10;

రంగులు

హౌడెడువైట్ పీపాధర అలిజరైట్:—20% ఆఫ్మార్కు రు 72; 20% హౌట్ కృష్ణుడు రు ; 20% సింహము రు ; 20% నాల్గు గుట్టములు రు 69;

"బైక్రామేట్ పాటాన్" హౌడెడ్ వైట్ ధర 38-4. చక్కెర

బావాసిద్ధమువరకు మాట ఒకటికి ధర రు 31-6.

వాదాధరలు:—నెట్టెంబరు రు 29-12; అట్టెంబరు రు 29-12; నవంబరు రు 29-12; డిజెంబరు రు 29-12;

వేరుసెనగ పప్పులు

ఇంగ్లీషు పుట్టికి గిడ్డంగిధరలు:—"మిషిన్" రు 62, రు 63; సాదా రు 58.

మార్కెట్ ధరలు:—"మిషిన్" పాను 24-17-6; సాదా పాను 24-10;

ఆముదపుగింజలు

164 పానుల బస్తా గిడ్డంగివల రు 18-4; రు 18-8; వేరుసెనగనూనె

"గాసుగ" రు 185; "క్రెస్" రు 180;

ఆముదము

రు 118; (గాసుగధర)

పదును చేసినలోలు రతి 1 ట్టికి

	మొదలు	వరకు
గొట్టెపాట్టలు (మధ్యరకం)	రు 2 18 0	రు 8 0 0
" ("ప్రైమ్")	రు 3 0 0	రు 8 2 0
తెల్లమేక (మధ్యరకం)	రు 2 2 0	రు 2 6 0
" ("ప్రైమ్")	రు 2 8 0	రు 2 11 0
ఎడ్డులోలు 8 మొదలు 8 1/2 రతులు)	రు 0 15 9	రు 1 0 0
" (మట్టువాడా)	రు 0 15 3	రు 0 15 9
" (బెంబూరు 8 మొదలు 8 1/2)రు	రు 1 0 0	రు 1 0 7
" (విజయనగరం)	రు 1 0 5	రు 1 0 9
" (ఏలూరు)	రు 1 0 9	రు 1 1 0
" (తేలికైనరకము)	రు 1 1 6	రు 1 2 0
గేడలోలు	రు 0 10 0	రు 0 10 8
గేడూడలోలు	రు 1 0 3	రు 1 1 0
చవుడాడలోలు	రు 1 9 0	రు 1 10 0

భారతదేశము - జపాను

[యంగు ఈస్టు]

జపానువారికి తరతరములనుండి భారతదేశముపై గల ఆభిమానమును గౌరవమును స్పష్టపరచుచు డాక్టరు జె. టాకముసు గారు టోక్యోయందు ప్రకటించబడు యంగు ఈస్టు పత్రికు వ్రాసిన వ్యాసమును నీదిగు ప్రకటించుచున్నాము:—

భారతదేశమునకు జపానునకు వ్యాపారసంబంధము లిటీ పలనే ఏర్పడినను ఆధ్యాత్మిక విషయములందు 1800 సంవత్సరములనుండి ఈ రెండు దేశములకు పరస్పరసంబంధముండెను. కాని ఆధారములలో కూడిన వివరములు సంపూర్ణముగ ఇంకను దొరకలేదు. జపాను విజ్ఞానాభివృద్ధికి కారణమువలన భారతదేశపు సంబంధపు వివరములు చరిత్రయందు లేకుండుట విపరీతముగ నున్నది. పరిశోధనమువల్ల ఇంతవరకు లేన విషయములను గ్రంథముచేయుట అవసరమును ఉద్దేశముతో నే నీ వ్యాసములు వ్రాయ బూనుకొంటిని.

క్రీస్తు శకము 8 వ శతాబ్దమునందే జపాను భారత నాగరికతకు లోబడియుండెను. దక్షిణ ఇండియానుండి కొరహాండలు తీరమున నున్న విజయసామ్రాజ్యముద్వారా భారత నాగరికత జపానుకు వ్యాపించెను. క్రీస్తు శకము 5 వ శతాబ్దము నందే భారతీయులు జానాయందు నివాసముల నేర్పరచుకొనిరి. 8 వ శతాబ్దమున వీరు బౌద్ధమతమును స్వీకరించి చార్మతారనందులేయి ప్రంభముల బౌద్ధమతమును నిర్మించిరి. ఇంతకు పూర్వమే భారత నాగరికత సుమత్రాదీవులను గొప్ప వైభవముతో విరాజిల్లుచుండెను. 7 వ శతాబ్దమున ఈ ప్రాంత్యములందు పర్వతన మైన ర్మిన ఇట్సింగు అను చైనావాస్తవ్యుడు ఈవివరము లన్నిటిని తన గ్రంథమున వ్రాసియున్నాడు. కంబోడియానుండి భారత సామ్రాజ్యవైభవము చరిత్రాత్మకమైన విషయము. 8 వ శతాబ్దమున చైనాసామ్రాజ్యపు ప్రధాననగర మగు కంపానగరముతో జపానుకు ప్రథమమున ప్రత్యక్షసంబంధ మేర్పడెను. జపాను నందు నారావశకమున (అనగా క్రీ. శ. 710 మొదలు 793 వరకు) జపానువారి జీవితాదర్శములను నిరయించినది. భారతనాగరికతను అంగీకరించుట జపానునకు ముఖ్యముగా భారతీయులు దక్షిణ ఆసియా, కొరియా, చైనాలయందు పర్వతన మొనర్చుచు తమ విజ్ఞానమును భారత నాగరికతను వెదచల్లుచుండెడివారు. ఒక పర్యాయము వీరు జపానుకు కూడి వచ్చియుండిరి. ఆకాలపు చిహ్నములు ఇప్పటికిని జపాను నందు భద్రముగ దాచబడియున్నవి.

ప్రాచీన నాగరికతకు పుట్టినిల్లగు భారతదేశమును సందర్శింపవలయునను ఉత్సాహము జపానువారి కేర్పడుట సహజము. ఎందరో ఇందు లకు పూనుకొనిరి. బౌద్ధమతమునకు పుట్టినిల్లగు భారతదేశమును చూచుటకు పలువురు ఉత్సాహపడిరి. చైనావారు కొరియావారు భారతదేశమునకు ఎన్నియో పర్యాయములు వచ్చిపోవుచుండెడివారు. కాని జపానుద్రువమునకు భారతదేశపు ప్రయాణము కష్టసాధ్యముగ నుండెడిది. అయినను క్రీ. శ. 1168 సంవత్సరము మొదలు 1222 సంవత్సరమువరకు జీవించియున్న మయోయిహానిను అను బౌద్ధమతబోధకుడు జపానునుండి భారతదేశమునకు వచ్చుటకు ప్రయత్నించెను. ఇందులకు దారిమాపుపటములను వేకరించెను. కాని కడకు ప్రయాణము చేయజాలకపోయెను. తన సంస్కృతి కొరకు కొంతదూరము ప్రయాణము సలిపి అచ్చటనున్న కొండలకు నడులకు గ్రాములకు భారతదేశమునందలి పేర్లు పెట్టి అచ్చటనే తన జీవితకాలమును గడపెను. టోక్యోగడ ప్రభుత్వము నందు మరియొక బౌద్ధమతబోధకుడు సముద్రమునందు కాళ్లు కడుగుకొని ఈసముద్రము బౌద్ధమతమునకు పుట్టినిల్లగు భారతదేశమువరకు వ్యాపించియున్న పని తలచి సంత్వేషించెను.

కాంగోసామాయి

ప్రథమమున భారతదేశమునకు వచ్చినవాడు బాంగుగాజ వంశమునకు చేరిన హ్యూయను ట్యాంగు అను మతబోధకుడు. అది మొదలు పలువురు చైనావారు కొరియనులు భారతదేశమునకు వచ్చిపోవుచుండుట సాధారణ మయ్యెను. టాంగుహాంగనందలి వేయిబౌద్ధుల గహాయందు ఒక కొరియామత బోధకుడగు హ్యూబియోవ్రాసిన గ్రంథము ఇట్టివలనే దొరికినది. ఈగ్రంథమునందు భారతదేశమును సందర్శించు విషయమై చైనావారికి జపానువారికిగల ఉత్సాహము వివరింపబడినది. ఆకాలమున కాంగోసామాయి అను జపానుమతబోధకుడు భారతదేశమునకు వచ్చిచేరినటులు నిదర్శనములున్నవి. 818 సంవత్సరమున వీరు భారతదేశమునకువచ్చిరి. నలండాబౌద్ధశాలకు వీరు చెల్లి అచ్చట కొంతకాలము గడపిరి. కాని వీరివిషయమై అధికముగ

వివరములు తెలియలేదు. వీరు గొప్పబౌద్ధసన్యాసి యగు కొహాడేయిగారి శిష్యు లని మరికొన్ని ఆధారములవల్ల తెలియుచున్నది. వీరి ఎట్లున్నను భారతదేశము గొప్పస్థితియందున్నప్పుడు ఒక జపాను మతబోధకుడు ఆదేశమును సందర్శించె నని పుస్తకముచున్నది.

హోదో

800-1867 సంవత్సరముల రికార్డులను నేను పరిశీలించుచున్నాను. ఆరికార్డులయందు పైన నూచింపబడిన వివరములన్నియున్నవి. ఈరికార్డులయందే ఈక్రిందివిషయములున్నవి. హోదో (ధర్మబోధా సంస్కృతపు పేరు) అను మతబోధకుడు కొయిటోసమీపమున నున్న సాగయందలి హోరించి దేవాలయమున నూరు దినములు సమాధియం దుండటకు సంకల్పించుకొనెను. 70 వ దినమున అతడు సమాధియం దుండగ, ఒక చక్కనిస్త్రీ అతడును గదిలోనికి వచ్చెను. అప్పుడు సమాధిచెడెను. హోదో ఆస్త్రీని ప్రేమించెను. కొంతకాలమునకు తన పాపమునకు హోదా పశ్చాత్తాపము చెంది చైనాకువెళ్లెను. అచ్చటనుండి భారతదేశమునకు పోవలయునను ఉత్సాహము వారి కేర్పడెను. భగవంతుడు ఒక చిన్న బాలుని రూపముగ వచ్చి హోదోకు దారిచూపెను. ఒక తెల్లగుట్టము నిచ్చెను. ఈతెల్లగుట్టముపై గోబి యెడారినిదాటెను. దారిచూపుచున్న బాలుడే ఒక గొట్టె నివ్వగ దానిపై పామీరనందలి అనియను పర్వతములను హోదోదాటెను. అటుపిమ్మట ఒకయడుగు దూరమైనను అనియను నెక్కి ఆకాశమార్గమున హోదో రాజ్యగృహియందలి బౌద్ధధర్మమును చేరెను. అచ్చట బుద్ధునితో మాట్లాడగ బుద్ధుడు తిరిగి చైనాకు వెళ్లుమని హోదోకు ఉత్తరువిచ్చెను. అయ్యుత్తరువు ననుసరించి హోదో తిరిగి చైనాకు వచ్చెను.

ఈకథయందు నమ్మకగని అంశములు కొన్ని యున్నవి. 7 దినములలో వీరు భారతదేశము చేరిన గ్రంథములందున్నది. కాని మతవిషయములం దుత్సాహము విశ్వాసము గలవారికి ఆసాధ్యమైన దేదియులేదు. కాని హోదోగారే ఈవిషయములన్నియు స్వయముగ వ్రాసియుండుట చే దాదంతయు అసత్యమని హోదోకూచుటకు వండ్లండు చెన కొనుచుండుటచే దీని నిపుడు స్థిరపరచిరి.

సమకాలికుడగు జోహాను యొక్క అభిప్రాయము ప్రాయముగా యున్నాడు.

టకోక యువరాజు

సాగచక్రవర్తి కుమారుడగు టకోకయువరాజు బౌద్ధమత బోధకుడై తోబోడే టోగి శిష్యుడయ్యెను. 851 సంవత్సరమున వీరు చైనాదాటి మలేషియామార్గమున భారతదేశమునకు వచ్చుటకు ప్రయత్నించిరి. కాని దారిలో ఒక పెద్దపులి వీరిని చంపె నని గ్రంథములందున్నది.

ఈ యువరాజు గొప్ప విద్వాంసుడు. 20 సంవత్సరములు చైనాయందున్నతెవిద్యల నభ్యసించి ఇంకను జ్ఞానమును సంపాదించవలయునను ఉద్దేశముతో భారతదేశమునకు ప్రయాణమైరి. కాని దురదృష్టవశమున మార్గమధ్యమున మరణించిరి. జపానునందు వీరి నామము సిద్ధాంతములు ఇంతవరకు ఆవరింపబడుచున్నవి. సింగపూరు సమీపమున వీరు మరణించిరను నిదర్శనము లున్నవి.

వీరిపేరిట శాశ్వతముగ స్మారకచిహ్నము నేర్పరుచుటకు జపానువారు ప్రయత్నించుచున్నాడు.

వహాబీల దాడి

నిజపరిస్థితులకొరకు యిలినసాదునకు తంతినంపుట సీమా, ఆగస్టు 27:— జడ్డాయందు నున్న బ్రిటిషు కానిలుజనరలు ద్వారా మెడీనాయందు గల మశీదుల నిజపరిస్థితులను తెలుపవలసినదని గోరుచు ఆసంబంధపులను, యిటీవల హాజి యాత్రనుండి వచ్చినవారును నగు మహమ్మదు మసీదాగు తిరిగి నంపిరి. (ఆ. ప్రె.)

బైందుచేసిన భారతి సంపుటములు

1924 జనవరి సంచిక మొదలు ఆఱు సంచికల కొకసంపుటమువంతున మూడుసంపుటములు విక్రయమునకు సిద్ధముగ నున్నవి.

గట్టి బైందు- నగములోలు, నగము క్యాలి కో గిల్లుపేరు- అందముగా నున్నది. ఒక్కొక్క సంపుటము వెల రు 4-8-0.

తపాలావ్యయము ప్రత్యేకము. భారతిఆఫీసు, 7, తంబు శెట్టి వీధి, మద్రాసు

గ్రామోద్యోగుల పునరుద్ధరణ చట్టము

గ్రామోద్యోగుల పునరుద్ధరణచట్టము లోప భూమిముగ నున్నటుల నిదివరకు సూచించి యుంటిమి. ఈ చట్టమును రివిన్యూమెంబరుగూ, గ్రామీణబాంకుగారు నిర్వహింపవలసిన సాసన సభలో ప్రవేశపెట్టిరి. చట్టపు యావశ్యకతను చదువరు తెరుగుదురు. గ్రామోద్యోగులు, జీతములు వృద్ధిగావలయునని, మొరటెట్టుచుండిరి. పరిపాలన మన కంతకును పునాదియగు మునసబు కరణములకు కూలీవాని కిచ్చు జీతము గూడ లేకుండుట, ఎంత యనమానకరమో యూహింపవచ్చును. సర్వ సౌఖ్యముల ననుభవించెడి యున్నతోద్యోగులకు వేతనములు చాలవనియు, పెన్నులు చాలవనియు అల్లమెన్నులు చాలవనియు ఘోషించుచున్నారు. ఇండియామంత్రి ఈ విషయమై జూరీ పరిశోధనమునకు మెంలడు. ఇందుకొరకు ప్రత్యేక విచారణ సంఘ మేర్పడెను. సివిలుసర్వీసు బిల్లు నిర్మింపబడెను. కాని గ్రామోద్యోగుల విషయమై ఆతురము జూరీ వారు గనుపించరు. గ్రామోద్యోగులెంతకాలమునుండియో మొరటెట్టుచుండ, స్వల్పపు వేతనాధిక్య మొసగిరి. కాని, దీని ఫల మనుభవింపవీలులేకుండ, గ్రామోద్యోగుల సంఖ్యను 1920 సంవత్సరమునందు తగ్గింపబూనిరి. ఈ చేతితో నిచ్చినది, ఆచేతితో దీసివైచిరి.

గ్రామోద్యోగులతో బాటు, నౌకరులసంఖ్యనుగూడ తగ్గించి, రెండు మూడు గ్రామములు కలిపి గ్రూపుజేయ మొదలిడిరి. గ్రూపింగు పద్ధతి వలన కలిగిన నష్ట మింతింతగాదు. ఎందరో నోటి క్రింద జీవనము బోయెను. దాదాపు పదునారువేల మంది స్వల్పపు జీతగాండ్రు అన్నమో రామ చంద్రా యనుచు విలపింపవలసి వచ్చెను. వీరిలో చదకొండు వేలకుబైగ గ్రామ నౌకరులు. వీరికి వేరు జీవనాధారము లేదు. తీసివేయబడిన వారు పోను, మిగిలిన వారికయినను సౌఖ్యము గలదా? ఇదివర కొక గ్రామమునకు నేపజేయుచున్నవారు, రెండు మూడు గ్రామముల పని జూడవలసియుండెను. స్వల్పముగ జీతము హెచ్చినందుకు ఫలముగ, పని విస్తారమై దుర్భరమయ్యెను. గ్రూపింగు పద్ధతి సర్వత్ర నిరసింపబడెను. ఉద్యోగముల గోల్పోయిన వారిలో, అసహాయోద్యమముతో సానుభూతి జూపిరని అనుమానింప బడినవారు గలరు. గ్రూపింగుపద్ధతిని జేయుటకు కారణము, ఖర్చు తగ్గించుటయని, సూచింప బడినది. ఇంత కన్నను విచారము వేరుండునా? ఒకవంక, ఉన్నతోద్యోగుల వేతనములను హెచ్చుజేసి, వేరొక

వంక స్వల్పపు జీతగాండ్రును కష్టపెట్టుట, ఖర్చు తగ్గించుటకు మార్గముని ప్రాజ్ఞు లెంచజాలరు.

గ్రూపింగుపద్ధతిని తొలగించి, రిగ్రూపింగు గావించి, గ్రామములను వెనుకటిస్థితికి దేవలయుననియు, వెనుకటి గ్రామోద్యోగులను మరల పునరుద్ధరింపవలయుననియు, మదరాసు శాసనసభ వారిదివరకు తీర్మానము గావించిరి. కాని, ప్రభుత్వమువారు దీనిని సంపూర్ణముగ కొనసాగించక, అసంతృప్తికరమగు చట్టము నొకదానిని తయారు జేసిరి. నూతనచట్టపు ఉద్దేశ్యములో "గ్రామములను వెనుకటి పరిమాణమునకు కొన్ని కేసులలో విభజించుట వాంఛనీయమనియు, అవసరమనియు భావింపబడె"నని గలదు. "కొన్ని కేసులలో"నని జెప్పటచే, గ్రూపింగుపద్ధతిని పూర్తిగ తీసివేయలేదని విదితమయ్యెను. ఇది చాల అనమంజనమని వెనుక సూచించియుంటిమి. ప్రభుత్వము వారు పూర్తిసంస్కరణము గావించి, తాముజేసిన లోపమును సవరించుకొందురని యూహించితిమి. ఏ కారణముచేత నయిననేమి, వారటుల గావింపరయిరి. నూతనచట్టము గ్రామోద్యోగుల నేమాత్రము సంతృప్తిపరుపజాలదు. మరల కొందరును జేర్చుకొనుటయు కొందరును జేర్చుకొనకబోవుటయు, కొన్నిగ్రామముల కలయిక నటులనే నిలిపి యుంచుటయు, మిక్కిలి అసంతృప్తికి కారణములగును.

పూర్వ గ్రామోద్యోగుల నియామకము, క్షేత్రము జిల్లాకలెక్టరుగారి యిష్టముపై నాధారపడి యుండుటచే, న్యాయము జరుగునాయనిసందేహింపవచ్చును. ఏ వక్లాజు ప్రకారము సివిలువ్యాజ్యము పనికిరాదు. ఈ కారణములచే, చట్టము విశ్వాసము పుట్టింపజాలదు. మరియొక యుపద్రవము గూడ గలదని, మార్పుబాంకుగారి ప్రసంగముబట్టి గ్రహింపవచ్చును. బడ్జెట్టులో ఏర్పాటుజేసిన దాని కన్నను, మొత్తము ఖర్చు మించ గూడదట. ఈ పరతు నేల విధింపవలయునో తెలియదు. ఖర్చు సరిపోవని యెడల, సబ్లి మెంటరీ గ్రాంటును కోరవచ్చును. ఇట్టి యవసరమగు పనులకు, శాసనసభ వారు డబ్బును నిరాకరింపరు. గ్రూపింగు పద్ధతి నవలంబించినను, జీతములను హెచ్చుజేయుటవలన ఖర్చు సంవత్సరమునకు 72 లక్షలనుండి 119 లక్షలకు జెరిగినని మార్పుబాంకుగారు సూచించిరి. రిగ్రూపింగు చేయుచో, గ్రామోద్యోగుల సంఖ్య మరల విస్తరించును. అట్టితరీ, వ్యయము అధికముగాక మానదు. కాని, 119 లక్షలకన్నను హెచ్చుద్రవ్యమును ఖర్చుపెట్ట గూడదని మార్పుబాంకుగారు పట్టుబట్టుచున్నారు. బిల్లులో సూచించిన పాఠికపు రిగ్రూపింగయినను, డబ్బుఖర్చు పెట్టకుండ సాగదుగద.

ఇందు కొక విచిత్రో పాయమును మార్పుబాంకుగారు కనిపెట్టిరి. కర్ణములజీతము పదునైదు రూపాయలను నిలిపియుంచి గ్రామమున సబుల జీతమును మాత్రము తగ్గింపవలయునని, వీరు గోరు చున్నారు. రిగ్రూపింగువలన గ్రామోద్యోగుల జీతములు మరలతగ్గిపోవుట యొక ప్రబలనష్టము. గ్రామమునసబులు గౌరవోద్యోగులు గాన, వారి జీతమును హెచ్చుజేయ నక్కరలేదని వెనుక సిద్ధాంతము జేయబడెను. కాని ఆ

సిద్ధాంతము నిలువలేదు. మరల దానిని మార్పుబాంకుగారు పైకి దెచ్చుచున్నారు. గ్రామమున సబులయినను జీవంపవలదా యక్కరలేదా? వారికి భూవసతి యుండునుగాన, జీతములపై నాధారపడ నక్కరలేదని చెప్పుచున్నారు. ఇది సర్వత్ర నిజముగాదు. బీదలగు గ్రామమునసబు లెందరో గలరు. అంతియగాక, అందరును జీతముల దీసికొని బనిచేయుచుండగ, గ్రామమునసబుమాత్రము గౌరవ భృతికేల పనిజేయవలయును? అపనియేందు వారికెట్టి శ్రద్ధ యుండును? గ్రామమునసబులు సివిలు, క్రిమినలు, వ్యవహారములను పరిష్కరింపవలయును. గ్రామమునకు సంబంధించిన మంచి చెడుగుల కన్నిటికిని అతనిపై బాధ్యత మోపబడును. అట్టితరీ గ్రామమునసబుపని అతని కాలమును విశేషముగ నాక్రమింపదని చెప్ప వీలులేదు.

గ్రామమునసబుల జీతమును పదిరూపాయలకు తగ్గించుట భావ్యమని, మార్పుబాంకుగారి తలంపు. "ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశ్యమేమనిన, గ్రామమునసబుకు తమగ్రామమునందు తగినపలుకుబడియు సంపదయు యుండవలయును. అంతియగాని, జీతములేక కొద్దిరూపాయలకొర కాశపడెడి చిన్నియుద్యోగులు గ్రామమునసబుగనుండి ప్రయోజనములేదు. గ్రామస్థులయినను, సంపదయు పలుకుబడియు గలవారే గ్రామమునసబులుగ నుండవలయునని కోరెదరు. మానమునకు పదునైదు రూపాయల జీతముకొరకు ఆశపడెడి స్వల్పోద్యోగులు ప్రజల యభిమానము బహుభూల"రని మార్పుబాంకుగారు సూచించిరి. మార్పుబాంకుగారు జెప్పిన వేదాంతమును, పెద్దయుద్యోగు లాచరణలో పెట్టిన బాగుండును. రూపాయలకొర కాశపడెడి యుద్యోగు లీతరున బోధించుటవలన, ప్రయోజనముండదు. గ్రామమునసబులు లోకోపకారము జేయదలచిన, వేరొకపని జేయగూడదా? తమ శక్తులను మరియొకరితని వినియోగింపగూడదా? గ్రామమునసబు లిట్టి యుపశాంతి వాక్యములవలన సంతృప్తిజెందగలరా?

ఎట్టి గౌరవోద్యోగమయినను, వారికి తగిన భృతిగ్రావలయును. జమిందారి కరణములకు జీతములో రూపాయిని తగ్గింపవలయునని, మార్పుబాంకుగారు కోరుచున్నారు. ఇట్టి సంకుచిత చట్టమును, శాసనసభ్యులు మనస్ఫూర్తిగ నామోదింపజాలకబోయిరి. అన్ని విధములను చట్టము అంగీకారయోగ్యము గాకున్నది. రిగ్రూపింగుపద్ధతిని పూర్తిగ కొనసాగింపలేదు. చిన్న గ్రామములను పునరుద్ధరించుటకు ప్రభుత్వమువారు పూనుకొనలేదట. అటులనే జనసంఖ్య విశేషముగ లేని గ్రామములను పునరుద్ధరింపజాలమని మార్పుబాంకుగారు దెలిపిరి. పునరుద్ధరించిన గ్రామములలో నయినను, గ్రామమునసబుల జీతమును తగ్గించుట గొప్ప లోపము. ఈ లోపములను సెలెక్టుకమిటీ వారయినను తొలగింపనిచో, చట్టము నిరర్థకమగును. గ్రూపింగు కన్నను రిగ్రూపింగు అసర్థకదాయకమగును. ఖర్చువిషయము నాలోచింపవలసివచ్చును. అవసరమగు ఖర్చును, కొన్ని మంజూరు చేయక మానదు. అధికారవర్గమువారి చర్యలు, ప్రజాభీష్టమును పూర్తిగ నెఱవేర్చుట కేలకో, వెనుదీయుచుండును. ఈ మారును అటులనే జరిగినది. గ్రామోద్యోగులు మరల సభల గావించి,

తమ యాత్రే పణలను సెలెక్టు కమిటీవారికిని ప్రభుత్వము వారికిని వెంటనే దెలుపుట యుక్తము. తరుణము మించిపోయిన నేయునదేమియు లేదు. సెలెక్టు కమిటీయందు, నరసింహరాజు, రామలింగచెట్టి, రంగనాథమొదలియారు, చల్లపల్లి జమీందారు, శ్రీనివాసయ్యంగారు, మాధవరాజు, అహమద్ సుల్తాను మర్కూరూరు, పి. టి. రాజును, మునుస్వామినాయుడు, శరభారెడ్డి, రామచంద్రారెడ్డి, కేశవపిల్ల, ఎతిరాజులునాయుడు, మార్తాండంపిల్ల, వీరయ్యను, లీ, అద్వైతేలు జనరలు, మార్పుబాంకుగార్లు, గలరు. సెలెక్టుకమిటీ టిపోర్టు, గ్రామోద్యోగుల డేమము సంతవరకు కాపాడునో చూడవలయును.

గుంటూరు నెల్లూరు మ్యునిసిపలిటీ ఎన్నికలు

గుంటూరు మ్యునిసిపలిటీ ఎన్నికలలో, కాంగ్రెసుపక్షపు అభ్యర్థులగు శిడింబి శేషగిరిరావు గారును, మద్ది రాధాకృష్ణయ్యగారును ఓడిపోవుట, మిగుల శోచనీయము. రాధాకృష్ణయ్యగారు రెండు వోట్ల భేదముతో నోడిపోయిరి. నెల్లూరులో రంగనాయకులుపేట, నెల్లూరు తూర్పువార్డులలో, కాంగ్రెసు అభ్యర్థులగు మాడభూషి, నరసింహాచార్యులు, ముంగమూరు వెంకటసుబ్బారావుగార్లు విజయము గాంచిన వినుటకు ఎంతయు సంతసించెదము. వారికి మా యభినందములను తెలుపుచున్నాము. కాంగ్రెసుపక్షమువారి రెక్కడు వికమత్యముతో ఎక్కుడు చాకచక్యముతో, కాంగ్రెసు సందేశమును వ్యాపింపజేసిన గాని ఎన్నికలలో నికముందు విజయముగలుగుట కష్టమగును. ఆంధ్రదేశమునందు పెక్కుతావుల నిట్టి ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. వానిని తగుజాగరూకతతో నడుపుట యవసరమని హెచ్చరించెదము.

దాసు తీర్మానము : మద్రాసు శాసనసభ

మిగిలిన శాసనసభలలో చిత్తరంజనదాసుగారి మరణమునకు సంతాపము తెలిపియుండగ, మదరాసు శాసనసభాధ్యక్షుడు టెక్నికల్ కారణములను సూచించి నరసింహరాజుగారి తీర్మానమును చర్చింపవీలులేదనెను. చట్టములను విశాలభావముతో జూడక అక్షరములను పట్టుకొని వ్రేలాడుటచే, ఎట్టిలాభము గలుగజోదు. మదరాసు శాసనసభ్యులు గాని వారివిషయమై, సభ్యులెల్లర యామోదమున్నగాని సంతాపతీర్మానము దీసికొని రాగూడదట. దాసుగారివిషయమై భిన్నాభిప్రాయము నెవరయినను తెలిపెదరని తలంపజాలము. దాసుగారు సభ్యులుగాని సామ్రాజ్యశాసనసభలో నేమి, స్టేటుకౌన్సిలు సభలో నేమి, వారి మరణము గూర్చి సానుభూతి తెలిపియుండ, మద్రాసు శాసనసభలో వీలుగలుగదనుట, వివరీత వాఖ్యానము దప్ప వేరుగాదు. మాంటాగూగారి మరణమునకు సంతాపము తెలిపినపుడు, ముందుగ నందరి యభిప్రాయమును కనుగొనిరా? కర్మకాండ పేరుతో నిట్టి సంతకచిత్రపుట త్రువులను గావించుట, దూరదృష్టి గానేరదు.

రాజకీయనిర్బంధితుల విడుదల

దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారి సూచన కనుగుణముగ రాజకీయనిర్బంధితులను విడుదలజేయవలయునని, కోరినకోర్కెను మడ్డిమెనుగారు నిరాకరించుట వింత గాదు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు

తమ ప్రాతపద్ధతులను విడువజాలరు. సమాధాన పద్ధతుల నవలంబించి అనుకూలవాతావరణము గలిగించుచో తమ ప్రతిష్ఠకు భంగము వాటిల్లనని తలచెడి అధికారులు, వేరుగ నెటుల ప్రవర్తించురు? దూర మాలోచించుచో భారతీయులతో సమాధానపడుటకు ప్రభుత్వమున కింతకన్నను అనుకూలతరుణ ముండజాలదు. దాసుగారు సఖ్యముకొరకై చేయిజూపిరి. దానిని అధికారవర్గ ముండుకొనలేకబోయెను. బర్కెనుపెట్టు, రిడింగుప్రభువుల ప్రసంగములు మిగుల యాశాభంగము గలిగించెను. సక్రమ భావ్యభివృద్ధికి నిరోధము గలిగించుటకు, ఉత్తరవాదులు అధికారులే యగుదురు.

కోర్టుల కవమానము

ఇంతవరకు హైకోర్టులకు మాత్రము ఆవమాన నేరముక్రింద శిక్షించుట కవకాశము గలదు. నిన్నటిదినము సామ్రాజ్య శాసనసభలో ప్రతిపాదించబడిన చట్టము, సబార్డినేటు కోర్టులకుగూడ యిట్టి యధికారము నొసగుచున్నది. ఇందు కవనరమేమి గలిగెనో తెలియదు. వార్తా పత్రికలను శిక్షించుట కిది సూతనముగ నేర్పడినది. ఈసూత్రము నసలామోదించుటయే తప్ప. దేశమందంతటను బిల్లుపై తీవ్రవిమర్శనము చెలరేగెను. ఇట్టి చట్టమును వెంటనే నిరాకరింపక, సెలెక్టు కమిటీ కంపుట కంగీకరించిన శాసనసభ్యుల దూరదృష్టిని కొనియాడజాలము. నైహూగారికిని మడ్డిమెనుగారికిని రాజీ గుదిరెననియు, తిరస్కారపు నిర్వచనము తొలగింపబడెననియు, వార్తలు దెలుపుచున్నవి. ఇట్టి ముఖ్యవిషయములలో రాజీషడుటకు కారణమేమియో తెలియకున్నది.

వయో నిర్ణయచట్టము

వయోనిర్ణయవత్సకతను గాంధీమహాత్ముడు అంగీకరించుచు, యీవారపు “యంగుయిండియా” పత్రికలో వ్యాసము వ్రాసెను. ప్రాచీనాచారప్రియులయినను, వయోనిర్ణయమున నాక్షేపించుటకు కారణముగనుపించదు. మతధర్మమునకిది విరుద్ధముగాదు. సూతనచట్టమునం దుదాహరింపబడిన పయస్సు మాలవ్యాగారిచే సయితము వెనుక నంగీకరింపబడెను. కాని గాంధీమహాత్ముడు తెలిసినటుల, కేవలచట్టములచేతనే సాంఘికపు మార్పులు ప్రజామోదము బడయజాలవు. సంస్కర్తలు, ప్రజాప్రభోధము గావించుటకు ప్రయత్నింపవలయును. సంఘము మేల్కొనియున్నచో, యిట్టి స్వల్పసంస్కరణములను తనంతటతానే నిర్వహించుకొనెడిది. అటుల జరుగకుండుటచే, ప్రభుత్వ సహాయముగోరుట యవసరమగుచున్నది.

హిందూదేశము : కన్యలేటులు

హిందూదేశము పర్షియా, సయాము పాక్షాజి ప్రదేశములలోని కన్యలేటులకు డబ్బు నిచ్చుకొనుచున్నది. కావ్ గరు, జలాలాబాదు, కాంధహారు, రాయబారముల ఖర్చును, హిందూదేశ మొక్కటియే భరించుచున్నది. వైవానికి వరుసగ సంవత్సరము ఒకటికి 74, 776, 22413, 23344 రూపాయలు ఖర్చగు చున్నవట. ఇంగ్లండులో హైకమిషనర్యుక్రింద 25,000 రూపాయలు ఖర్చగుచున్నవి. హిందూదేశపు ధన మింత వ్యయమగుచున్నను, భారతీయుని రాయబారిగ నియమించుటకు వీలుపడుటలేదు.

మహమ్మదీయ వార్తలు

రిఫుయ్యద్దము - ట్యూనిసు దేశము

గవర్నరు అభిప్రాయము

అమీరుఅబ్దుల్ కరీంగారి సోదరుడు వ్రాసిన లేఖలు ట్యూనిసులో చాలమంది సామంతరాజులకు చేరినవి. ఆ లేఖలు కవారిసందరిని పోలీసువారు అరెస్టుచేసిరి. అని అనబోవయా : జెన్నీవారు తంతివార్త నంపిరి. “అల్జీర్సులోమాత్ర మిప్పటివరక ప్రజలు విధేయులుగానే యున్నారని అచటగూడ ప్రభుత్వ విద్యే ఘలుచాలమంది కఠు గాన వినిమిషమునందైన రిఫుసమరాగ్నికణము యాదూదిబుంగపై బడినచో తక్షణమే అది భగ్గున మండకమానదు అట్లు జరుగకుండుటకు అమీరుఅబ్దుల్ కరీంకు ప్రతిపూలమగు ప్రచారము సధికమగా చేయుమండవలెను” అని అల్జీరియాగవర్నరు నుడివెను.

రష్యాలో వెండివిషయమున

క్రొత్త చట్టము

ఒడంబడిక మూడేండ్ల వరకు మాత్రమే

“ఒక స్త్రీయును ఒక పురుషుడును మూడేండ్లవరకు భార్యభర్తలుగా నుండుట కంగీకరించి ఒడంబడిక వ్రాసుకొనినచో అది శాస్త్రీయమగు వివాహమే యగును. ఎట్టి మతవిధియును ఉత్పన్నమును జరుగనక్కరలేదు. ఆమూడేండ్లలోను దాండ్ల త్వము అనుకూలముగా నుండినచో పిమ్మట వారు యథావిధిగా వివాహము చేసుకొనవలెను. ఈలోగానే వివాదాలు కలిగినచో వారిద్దరిలో ఎవరు కోరినను గూడ వివాహము రద్దుచేయుటను, ఈమూడేండ్లలోపలనే సంతానము కలిగినచో అవిడల పోషించుట కనువ్యయమునందు మూడవంతు పురుషుడుభరింపవలెను” అనుచట్టము క్రొత్తగా చేయబడినది. మొదట పరీక్షగా కొంతకాలము చూచిరి. వేలకొలదిమంది ఈరీతిగా పెండ్లిండుచేసుకొనుచుండుటచే దీని నిపుడు స్థిరపరచిరి.

గుంటూరు మ్యునిసిపలిటీ ఎన్నికలు

రసూలు పేట

గుంటూరు మ్యునిసిపలిటీ ఎన్నికలు యీవెల 26వ తేదీని జరిగెను. రసూలు లేటవార్డు ఎన్నికలలో, మోతడక కృష్ణయ్యపంతులువారికి 168 వోట్లు, శిడింబి శేషగిరిరావుగారికి 96 వోట్లు. దుగ్గిరాల వెంకటకృష్ణయ్యగారికి 3 వోట్లు చేకూరెను. 12 వోట్లు చెడిపోయెను. కృష్ణయ్యపంతులుగారు విజయము గాంచిరి.

అగ్రహారం తూర్పువార్డు

అగ్రహారం తూర్పువార్డు ఎన్నికలలో గుంటూరు అక్కెళ్ళరరావుగారు జయమొందిరి. మద్ది రాధాకృష్ణయ్య, గొల్లపూడి పుల్లయ్య, పత్రి సుబ్రహ్మణ్యం, తూనుసుంట్ల సర్వయ్యగార్లు ఓడిపోయినది మా ప్రత్యేక విలేఖరి తెలుపుచున్నాడు.

కలకత్తా కార్పొరేషను ప్రధాన

కార్యనిర్వాహకాధికారి నెలవు

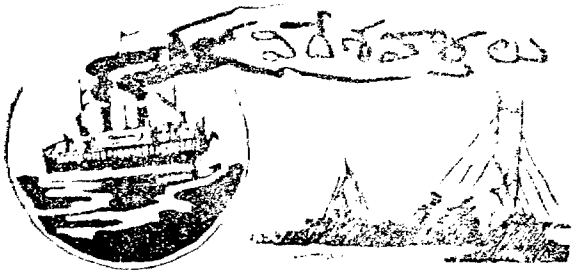
దొరతనము మంజూరుచేసెను

కలకత్తా అగ్రహారం కలకత్తా కార్పొరేషను ప్రధాన కార్యనిర్వాహకాధికారికి కార్పొరేషను యిచ్చిన కలవును దొరతనము మంజూరుచేసెను. (ఆ. ప్రె.)

మహమ్మదు గోరిని వహబీలు

ధ్వంసము చేయుట

బొంబాయి మహమ్మదీయుల అగ్రహము బొంబాయి, అగ్రహ 27:— వహాబీ నాయకుడగు యిబి సుసాదుగారు మెడినాయందుగల మహమ్మదు ప్రసక్త గోరిని పవిత్రము గావించి ధ్వంసముచేసెనని తెలియటచే మహమ్మదీయులు సభిచేసి వారి అగ్రహమును దెల్పిరి. బొంబాయి కటికవా శేఫు హరతాళమును జరిపెదరు. (ప్రె. ప్రె.)

సెక్యూరిటీ ప్యాక్టు

అభయముల సమస్య

జర్మనులకు పరాసు లిచ్చిన ప్రత్యుత్తరము

బీస్టెల్, ఆగస్టు 28:— సెక్యూరిటీ ప్యాక్టు సవరించిన వెర్షియన్స్ ఒకటిగాను సవరణకేయదంచనందులకు పరాసులు సంతృప్తిని చెల్లుచున్నది. కాని తుదకు పరిశీలనలు పెట్టి ఒకటి బడికలను మార్చవలసియుండునని నూచించిరి. కవిసెంటులో కొన్ని మరతులను అనుకూలముగ యుపయోగించవలెనని చూపారు. రైను ప్రదేశపు ఆక్రమణ మరతులనుగూర్చి మార్పులు నూచించిరి. జర్మను లేఖలో చెల్లిన ఒకటిగాను మరతులు తమకు చెలియుననియు అంతర్జాతీయ విషయములలో అభయమియుటకు కస్టెననులో నున్న మరతులను అధికమించ జాలమని వరాసులనిరి. ఆసలు కస్టెననును ఒకటిగాను మార్పు చలంపుతో జేయలేదని జర్మనులకు పరాసులు చెల్లుచున్నారు. జాతిసమితిలో చేరు మరతులను కస్టెనన్ చెల్లుచున్నది. అంతర్జాతీయ జాతీయభాగ్యతలను ఆ సమితిలో జేరిన ప్రభుత్వమువారు నెరవేర్చవలెను.

జర్మనులు మరతులను నిర్ణయించుట వారులేదనిరి. ఈ మరతులను జాతిసమితివారలోంచి తమ యుద్ధక్షేమములను జర్మను ప్రభుత్వమునకు చెలియజేసిరి. అందరకును సమాన సౌకర్యముల నేర్పాటుజేయుటకే తాము పూనుకొంటిమని సమితి వారు చెలియజేసిరి.

ఇతరులు జాతిసమితిలో జేరుటకు నిర్ణయించిన మరతులే జర్మనీ గూడ వర్తిండును. ఆ మరతులే అభయముల నిర్ణయములకు ఆధారములని విశ్రమించి ప్రభుత్వములు తెలియజేసెను. ఇది వరకు అట్టి సెక్యూరిటీ లేదనే జర్మనులు తమ లేఖయందు నూచించిరి. ఇదే ఇంతవరకు అడ్డువచ్చినది. ఆయుధములను, కాసములను దగ్గించుటకు అటంకము ఇదే. జర్మనులు తమలేఖలో తామును ఇతరులను జేసికొను మధ్యన రై పరిష్కారములను గూర్చి చర్చించిరి. ప్రాంసుతోగాని బెల్జియంతోగాని రైను ఒకటిగాను సంతకముజేసినవారితోగాని జర్మన్యన్య ఒకటిగాను ఒకటిగాను సంతకముజేసిన జర్మనుల పాదుసవారితోగాని జేసికొను ఒకటిగాను గూర్చి ప్రస్తావించిరి. ఈ ఒకటిగాను రాచకీయములకు సంబంధించినవిగానని పరాసులు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. ముఖ్యముగ యుద్ధమునకు దింపువిషయములకు సంబంధించి లేవనిరి.

క్రొత్త పక్షబల ప్రయోగమునకు అనవరములేకుండ జేయవలెనని విశ్రమించి ముఖ్యముగ దలచెట్టిరి. భాగ్యతతో అందరును చనిజేసిన బయలుదేరు సమస్యలన్నిటికిని దీనిని వర్తింపజేసిన పరిష్కారమును. జర్మను ప్రభుత్వమువారు నూచించిన ఒకటిగాను కకు నిర్బంధ పరిష్కారము లేవని మాయభిప్రాయము.

మధ్యన రైపరిష్కారమునకు ఏర్పాటు జేయు ఒకటిగాను కలు అన్ని తగవులను వర్తింపు. శాంతికి అభయము నీయ జాలవు. యుద్ధమునకు ఇంకను అవకాశము లుండును.

జర్మనుల భయములు

అభయప్రవాతతో కయ్యమునకు దిగిన ఆతడు శాంతముగ పరిష్కార విధానమును వెదకడు. కత్తి చేతబట్టి పోరుటయో పరిపాదును దాటుటయో సైన్యములేని ప్రదేశములో ప్రవేశించుటయో జరుగును. ఈ అభయములకు ఎవరికిని ప్రమాదము లేకుండ వారు వారు బాదుకొనవలెను. నిరంకుశముగ ప్రవర్తించ జాలరు.

పరాసులు ఎట్టి అపహాములు జర్మనులకు లేకుండ జేయుటకు తమ యుద్ధక్షేమములను స్పష్టముగ చెలియజేసిరి. విశ్రమించి తో సంతృప్తిని జర్మనులను రాయబారములను తాము చెలిపినట్లు ప్రారంభించవలెననిరి. స్పష్టముగ ఒక ఒకటిగాను ఏర్పాటుకు ప్రయత్నించవలెననిరి.

ప్రకృతి శాస్త్రము

దానిలాభములు

ప్రకృతిశాస్త్రమును సంజేహములను జెల్లువారందరును, అయిదైవము వాపును వారును ఇప్పుడు రాచకీయ ఆత్మేపకులుగ నూరిరి. మత సంబంధము లేకున్నది. ప్రకృతి శాస్త్రమువలన నిదానముగ పరిగా ప్రతినివయమును పరిశోధించు గుణములు అలవడినవి. ముఖ్యముగ సంజేహముమీద ఆధారపడిన సాంఘిక ఆర్థిక సిద్ధాంతములను సదా అనుకూలముగావు.

మానవస్వభావమును ప్రకృతి శాస్త్రము యభివృద్ధి జేయలేక పోయెను. కాని ప్రపంచములో మేధాసంపదను భౌతిక విషయములను వివేచనమును ఇనుమడింప జేయుచున్నది. భూకంపములను జెల్లువ సంకతులను గూడ ఏమియు అగ్రము జేసికొనజాలకున్నారు. ఇండియా సర్వేలో భూగోళపరిశీలనలను జక్కగ పరిశోధించిరి. కాని ఆస్ట్రేషియన్ శక్తిలో అంత శక్తిని జూపుటలేవనిరి.

మరణవాస్తవ

ఆస్ట్రేషియా పీఠభూమిలో వాక్ హో ఎటజ్ దార్మగారు చనిపోయిరి. యుద్ధములో ఆస్ట్రేషియాంగరీ సైన్యములను నడిపించిరి.

ఆస్ట్రేలియను రైల్వేలు

అందరును సెమ్మెంట్ దమనుట

బ్రీస్టేక్, ఆగస్టు 28:— 81 తేదీన సెమ్మెంట్ దమని రైల్వేపనివాండ్రును చెలియజేసిరి. వేతనములో చేసిన తగ్గింపును, మరల యథాప్రకారము భర్తి జేయవలెననియు లేనిచో సెమ్మెంట్ దమనియు నుడిచిరి.

ఆస్ట్రేలియా నాకాసమ్మె

సెమ్మెంట్ దమనుట ప్రవాసమున కంపుట

మెల్బోర్న్, ఆగస్టు 28:— నాకాసమ్మెతో సంబంధమున్న నలుగురిని ప్రవాసమునకంపుటకు సమసులను జారీచేసిరి. ఆస్ట్రేలియా రైల్వేలో 266000 టన్నుల బరువుల బ్రిటిషునాకాలు నిలిచిపోయినవి.

నావికులు తమ యుద్ధబడికలకు భిన్నముగ ప్రవర్తించకుండ జేయుటకు టాస్మేనియా, విక్టోరియా, దక్షిణ ఆస్ట్రేలియా ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించెదమనిరి.

బెలియను రాజుదంపతులు

ఇండియాకు బయలుదేరిరి

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

బ్రెస్టెల్, ఆగస్టు 27:— బెలియం రాజదంపతులు మార్షెయిల్నుకు ఇండియాకువచ్చుటకు బయలుదేరిరి. ఇండియాలో ఒక నెల ఆగెదరు.

మోటారుబండిని అడ్డుకొనుట

ప్రయాణీకులకు గాయములు తగులుట

సొమ్ము పోవుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

బాగాడు, ఆగస్టు 27:— నేయరును ఎవరి మోటారుబండిని దొంగలు దహస్సునుకు 24 మైళ్ళదూరములో ముట్టడించిరి. ఇరాకు సైన్యములో పేమాధ్యక్షుగానున్న బ్రోఫుగారి భార్యకు గాయములు దగిలెను. ద్రౌనరుగుగూడ దెబ్బలు దగిలెను. బ్రెంట్ గారికి బలముగ గాయములు దగిలెను. ఈ ముగ్గురును ఆస్పత్రిలో నున్నారు. నిరియాకు పెరిషియా ఇంపీరియలు బ్యాంకువారి బంపిన బంగారునాణెములను దొంగలు దొంగరించిరి. కాని ఇనుపనాణెము జేయుటచే నష్టము లేకుండెను. లాట్టిపటాలములో అల్లర్లు ప్రదేశమును గాపాడుటకు ఫ్రెంచి అధికారులు ప్రయత్నించుచున్నారు. విమానములనుగూడ నియమించిరి. మరల భయములేదని చెలియవరకు ఆ మార్గమున ప్రయాణమును మానవలెననిరి.

అంతర్జాతీయ మండలి ఋణము

ఆంగ్లో ఫ్రెంచి రాయబారములు

లండన్, ఆగస్టు 28:— చర్చిలు కెయిలో సంభాషణలనుగూర్చి లండన్, పార్లమెంటు నిరుత్సాహము బయలుదేరెను. నేడు లండన్లో మంత్రివర్గము గూడ నున్నది. ఆస్టిక్ చాంబర్లను గార్యక్తులను వహించెదరు. చర్చిలుగారన్ని సంకతులను చెలిపెదరు. పార్లమెంటుగారి కీసంగతులన్నిటిని అప్పటికప్పుడు జెల్లువుచున్నారు. మంత్రివర్గము సమావేశమైన పిదప చర్చిలుగారిని కెయిలోగారు గలిసికొనెదరు.

బ్రిటిషువారు ఏమియు రాయబారములను గూర్చి ప్రకటించకుండుటచే అపహాములకు కారణమునచున్నదని లండన్ ఆర్థికవేత్తలనుచున్నారు. చాలమంది రాయబారములు చెడి పోవుననుచున్నారు. బ్రిటను ఏమా సాలు 18 20,000,000 పాసుల నీయవలెనని గోరుచుండ ఫ్రాంసు ఏమా 10,000,000 పాసుల నిచ్చెదమనుచున్నట్లు.

విదేశాంగకార్యాలయమున సంభాషణ

మంత్రివర్గము సమావేశమగుటకు ముందుగనే కెయిలోగారు చాంబర్లనుగారిని విదేశాంగకార్యాలయమున గలిసికొని మాట్లాడిరి. చాలవరకు అంతకుముందే ఆమెరికను రాయబారితో చాంబర్లనుగారు దీర్ఘముగ మాట్లాడిరి. ఒక ఋణవిషయమేగాక, సెక్యూరిటీ ప్యాక్టు పీనాపరిశీలనలను గూర్చి ప్రస్తావించిరి. వాపుటనుగారిని ఋణ సమస్యలో చర్చించగూడదనిరి. అసధికార రీత్య ఈవిషయమై ఆతడు దరి మాపుజేయుచున్నాడు.

మధ్యాహ్నము మాంటేగు నార్మన్, రెజిబాల్లు మెకెన్నాగార్లతో కెయిలోగారు మాట్లాడిరి.

తుదకు సంవత్సరము 1 కి 1250,000 పాసుల చొప్పున 62 సంవత్సరములలో ఫ్రెంచి ఋణమును దీర్చవలెనని చర్చిలుగారితో ప్రభుత్వమువారు చెలియజేసిరి. ఫ్రాంస్ భాగ్యత మీదనే ఇవంతయు జరుగవలెననిరి. ఫ్రాంసు తన కప్పిచ్చిన వారి విషయములో గూడ సమాన ఆదరణను జూపవలెననుచున్నారు. తన యభిప్రాయము నీ విషయమై కెయిలోగారు చెల్లుపలేదు. సరే చూచెదమనిరి. ఫ్రెంచి ప్రభుత్వమునకు చెలియజేసెదమనిరి. రాయబారములు చెడిపోలేదని చర్చిలుగారు చెలియజేసిరి.

ఫ్రెంచి మరతులు

1980 వరకు కొంతవరకు గడువిచ్చుటకు చర్చిలుగారు. గీకరించిరిని కెయిలోగారిని. కాని కొంతవరకే ఒప్పుకొనిరిం జర్మనులు తమకిచ్చిన మొత్తముకంటే ఎక్కువగ ఫ్రాంసు విశ్రమించికి ఇవ్వలేరు. ఆప్రకారము ఒకటిగాను గావలెననిరి. అంత్య పరిష్కారము చేయవలెనని.

బ్రిటిషు అధికారుల ప్రకటనము

పరాసులు 62 సంవత్సరములలో 10,000,000 పాసుల నిచ్చి తమ ఋణమునంతను దీర్చెదమనిరి. గ్రేటుబ్రిటనుకు తామియవలసిన అప్పులో క్లి వంతును ఆప్రకారము ఇచ్చెదమనిరి. పూర్వపు నూచనలకంటే ఇదిమంచిదే. కాని వ్యవహారము కుదురుటకు చాలకాలము పట్టును. దీనికితోడు ఫ్రెంచి ఆమెరికను ఋణ రాయబారములు లేలేదు. అమెరికాకిచ్చిన వంతుప్రకారమే తమకు ఫ్రాంసు అప్పును తీర్చవలెనని గ్రేటుబ్రిటను అనుచున్నది. ఈవిషయములో ప్రాంతీక బ్రిటిషు ఒకటిగాను తాత్కాలికముగనే యుండును. ఇతర రాయబారములు లేలేవరకు ఇట్లుండును. యూరపు శాంతి నవ్వించియే బ్రిటను చర్చిలుగారి కట్టి ఉత్తరువు నిచ్చెను.

ఫ్రెంచి ప్రతికల యభిప్రాయములు

ఆఖరుకు సాధారణ టాడంబడిక గూడ ఇప్పుడువరకు కాని ఈసంభాషణలు ఇప్పుడే ప్రారంభమగుటచే భయము లేదనుచున్నారు.

కెయిలోగారుగాని చర్చిలుగారుగాని ఇందులకు త్వర వారులుగారు. వారిని నిందించి ప్రయోజనములేదు. అమెరికా తనసంగతిని పరిష్కారము జేయు వంతవరకు ఫ్రాంసు ఇంగ్లండు ఏర్పాటులు జేసికొను సంకతులవలన ప్రయోజన ముండదని పిగిలోపత్రిక వాకొనుచున్నది.

అసాధ్యమును ఒకటిగాను జేసికొని పాతాళమునకు క్రుంగుట కంటే ఒక ఆరుమాసములో సంవత్సరమో అలభ్యమైనను భయములేదు. అని ఎక్స్ ప్రెస్ యరు పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

అమెరికా ఋణ సమస్య లేక పూర్వమే ఫ్రెంచి బ్రిటిషు రాయబారములు ప్రారంభమగుట విచారకరముగ నున్నదనియు ప్రాంతీక అమెరికను సమస్య పరిష్కారమునో అయ్యది ఆంగ్లో ఫ్రెంచి పరిష్కారమునకు మార్గముగ ఏర్పడునుచున్నారనియు చెల్లుచున్నారు.

జస్తిను పక్షపు బూటకములు

రామలింగా రెడ్డిగారి హెచ్చరిక

బౌద్ధ ధోతరులకర్తవ్యము

స్వరాజ్యముగావలెనా - ఉద్యోగములు గావలెనా

నిన్నటి సాయంత్రము గోఖలేహాలునందు, స్వరాజ్యప
క్షమువారి యాజమాన్యమున జరిగిన బహిరంగసభయందు కట్ట
మంచి రామలింగాచెడిగారు, “ప్రస్తుత రాజకీయపరిస్థితులు-
తంజావూరుసభలు” అనువిషయమునుగురించి యుపన్యసించుచు
బ్రాహ్మణేతర సోపదుల కుత్తేజకరమును విజ్ఞాపనమొనర్చి జాతీ
యోద్యమమునకు దోడ్పడవలెనని గోరిరి. మదరాసుసభయందలి
యున్నాటెడు నేషనలిస్టు పక్షనాయకులగు, రా. బ. సి. వి.
ఎస్. నరసింహరాజుగారి రస్యత్వత సహించిరి.

రామలింగారెడ్డిగారు

చెన్నరాష్ట్రమున బ్రాహ్మణేతర సోదరుల వ్యవహారములను విశాలభావములతో దిలకించి తమదేశముయొక్కయు, తమ కులముయొక్కయు, సంఘముయొక్కయు కీర్తికి తగినటుల తమ విధానమును నిర్మించుకొనవలెనని ప్రార్థించుచు చెడ్డెగారు ప్రారంభించిరి.

పునస్సంయోగము- జస్తిసుపక్షమున

మార్కుగలిగెను

ప్రస్తుత వ్యవహారము తల్లియన్న వి? చిరస్మరణీయులను, సుప్రసిద్ధులునును సర్ పి. త్యాగ రా య శ్రేష్టి గా రి ని ప్రమాధియం దుంచి, ఇంకను పూజ్యక పూర్వము, “సమాధిముఖ మున” జన్మి సుపక్షమునందలి ప్రముఖులు తిరిగి ఒకటిగాకలిసిరి. నేను ఒకరియెడల గౌరవముచేగాని, మొగమెటుచేగాని తిరిగి కలయుటలందు నమృతముగలవాడనుకాను. ముఖ్యసిద్ధాంతము లందు భేదాభిప్రాయములు గలిగి వేరుపడినతరువాత. “సమాధి ముఖ పునస్సంయోగములు చిరకాలము నిలచియుండవలెను. (నవ్వు) ఈ పునస్సంయోగమున, జాతీయ బ్రాహ్మణేతరపక్ష మును జన్మి సుపక్షమును గలియుటగాదు. ఇంతవరకును వేరుపడి యున్న ఒకరిద్దరు ప్రముఖులుమాత్రము, జన్మి సుపక్షమున తిరిగి, జీవనంతమాత్రముననీ “పునస్సంయోగము” పూర్తియయ్యెను! ఈ కలసినవారు సర్. కె. వి రెడ్డినాయుడుగారు, డా. సి. నటేశమొదలియారుగారు. డా. నటేశనుగారినిగనించి “నేనొక మాట చెప్పవలసియున్నది. టి. రామలింగచెట్టిగారు- నటేశ మొదలి యారుగారు నేనుజన్మి సుపక్షమునుండివిడిపోయివచ్చితిని. వచ్చితి మననేల వెదలగొట్టుబడితిని. మాయందు విశ్వాసముచే మరీ 9 వుండి మాతోవచ్చిరి. మేము శాసనసభయందు ప్రభుత్వ ప్రతిపక్షముగ నేర్పడితిని. డా. నటేశనుగారు రెండు సెషనులవరకును ప్రతిపాలపక్ష నాయకుడుగనుండి, శాసనసభయందు ప్రతిపక్ష నాయకుని ప్రభుత్వానమునందు గూర్చొనెను. అట్టి సమయమున నటేశనుగారు తనయనుచరులతో సంప్రదింపకుండ కారణములనుగాని తన యుద్దేశమునుగాని, వారికి చెల్లవలెనా” చెల్లవకుండ జన్మి సుపక్షములోనికి తిరిగివెళ్లెను. ఈ మార్పునకు కారణమేమో అతనికిమాత్రమే దెలియును. ఏవరతులమీద తిరిగి జన్మి సుపక్షమున జేరెనో మనకు దెలియదు (నవ్వు) నటేశనుగారు కారితముగ నాలోచించుకొని తన చర్యకు విచారించి తీరును. ముందెప్పుడును తిరిగి నాయకత్వమున కాశించ వీలు లేకుండ త్రైవిషేషుకొనెను. తన యనుచరులను ఆకస్మికముగ వదలి ప్రతిపక్షులందుజేరు నాయకునియం దికమీద అనుచరులకు విశ్వాస మెట్లుండగలదు? అతని చర్యకు శోకించుచున్నాను. అయినను అచ్చటతని కదృప్తము గలుగుగాక యని ఆశ్చర్యించుచున్నాను. (నవ్వు)

తలలూపనివారిని సభలోనికి రాకుండు జేయుట

పునస్సంయోగము తరువాత జరిగినదేమి? తాంతకాలమా పక్షమతో సంబంధమును త్రెంచుకొనిపోయిన వారు తిరిగివచ్చి తేరిగినచో, ఆపక్షముయొక్క విధానమునం దేమియో మార్పు లునర్పబడి యుండువలెనను ప్రతివారును నలచెదరు. కాని అట్టి మార్పుయొ జన్మి సుపక్షమునగానించలేదు. వాదుకులు పక్ష సభ లందు తమ కనుకూలరగు సభ్యులకుమాత్రమే ఆన్వయములను స్వీకృతము లనుపంపి, మిగిలినవారికి దేలుపయంజగనే సభలజరిపి తమ ఇష్టము వచ్చిన తీర్మానముల గావించు సద్ధతి మారలేదు. అట్టిపక్ష సభ లతో నొకదానియందే చాల చాకచక్యముగా, విరుద్ధాభిప్రాయ

ము గలవారురావీలు లేకుండజేసి, హనుగల్లు రాజుగారిని పక్షమునకు నాయకునిగ నొనర్చి, మదరాసురాష్ట్రమున శాశ్వతమున సంస్థగ (సప్రస్) నొనర్చిరి. మొన్న తంజావూరులోను ఇట్టి చర్యయే సాగింపబడెను. ఫలితమేమి? తిరిగి ఐదుకొట్టిఫలితములే గలిగెను. తంజావూరు జిల్లాలో అధికసంఖ్యాకులగు, స్వతంత్ర జీవనముగల బ్రాహ్మణేతరమిరాసీదాల్లు అందరునుగలసి, జస్తిను పక్షముపై తిరుగబాటు జేయఁగలసివచ్చెను. మదరాసు వీధులందు నడచుచుండు సంకరపు బ్రాహ్మణేతరశ్రద్ధముముగాక, నిజమగు బ్రాహ్మణేతర సమూహభివృద్ధికొరకు, దేశీయాభివృద్ధికొరకు, ప్రస్తుతము “బ్రాహ్మణేతర” అని పేరుపెట్టుకొనినపక్షమును సాధ్యమైన సంస్కరింపవలె ననియు, అపునరమైన యెడల ప్రశ్నేకపక్షము నేర్పట్టువలెననియు తంజావూరు జిల్లా బ్రాహ్మణేతరులెంచి అట్లు తిరుగబాటు జేయఁగలసివచ్చెను. ఈసభ జరుగునని ఎవ్వరికిని తెలుపక తుదిచరకు రహస్యముగ నుంచిరి రాఁపి. ఎం. ఎల్. సి. మరుమత్తుమొదలియారు. కె. సి. సుబ్రహ్మణ్యచెట్టి బి. ఎ. బి. ఎల్. గార్లు తంజావూరు జిల్లా ప్రముఖులు. వీరు ఇదివరకు జస్తిను పక్షములో సభ్యులుగూడెను. కాని వారికి కొన్ని స్వతంత్ర భిప్రాయములు గలవు. అదియే వారిలో గొప్పలోపము! అందుచేజరిగినదేమో దెలియునా! బ్రాహ్మణేతర సమావేశమును పేరుతో జస్తిను పక్షమువారి సభలోనికి వారినడుగైన పెట్టనియలేదు. వివమత్తమును రక్షించుటకు ఇది చాలా విచిత్రమైన మార్గమే! మీరు జెప్పినదానికి గంగిరెద్దులాగ తెలఱుపనివారిని బయటికి తోలివేయుడు (సప్రస్) అప్పుడే విశ్వత్సము, నాయకుని స్వక్తికి ఆరాధనలును నిరభ్యంతరముగా జరుగును. ఇట్టి నిరంకుశత్వముచలన మూడుదినములలో జాతీయవాద బ్రాహ్మణేతర సమావేశమునకు సన్నాహముల నొనర్చి జస్తినుపక్ష మహాసభ జరిగిన దినముననే తమ సభనుగూడ జరిపిరి. జాతీయవాద బ్రాహ్మణేతర మహాసభ అన్ని విధములలోను జయప్రదముగ జరిగెను. 1500 మంది ప్రతినిధు లా సభకు హాజరైరి. మాసభయందు జరితలపాగాలు, బంగారు గడియారపు గొలుసుల తళ్తళ్తలు, అంతగా గాన్పించని మాటనిజమే. జస్తినుపక్ష సభయందుబారులుగట్టిగూర్చొనిన జిల్లాబోర్డులనామి నేటెడు ప్రెసిడెంట్లు, నామినేటెడు సభ్యులు, తాలూకాబోర్డుల నామినేటెడు సభ్యులు, అధ్యక్షులు యూనియను పంచాయతుల నామినేటెడు అధ్యక్షులు సభ్యులు (సప్రస్) ఇంకా అనేక విధముగ నామినేటెడు జంతువుల తరగతులు, గాన్పించును. ఆప్రదర్శనముజూచుట కొకవిధముగ నద్భుతముగనున్నను సిగ్గుచేదలవంచుకొనవలసి వచ్చును. బ్రాహ్మణేతర సోదరులు ఇట్టి నామినేటెడు సమూహమునలన గలుగు అధమ ఫలితములను గమనింపవలెనని గోరుచున్నాను.

తమ చర్చల సంగీకరింపనివారిమీద నీచారోపణలు

పై సువహరించిన ముగ్గురు పెద్ద మనుష్యులును, జిప్సిసు పక్షచర్యుల సంగీకరింపక తిరుగబడినపుడు జిప్సిసు పక్షనాయకులెంత నీచముగ ప్రవర్తించిరో జూడుడు. వారు తిరుగబడగానే, జిప్సిసు పక్షనాయకులు “మీ రాయుద్యోగము లిడితిరి. ఈయుద్యోగము లిడితిరి. వాని నొసగలేదు. అందుచే మీరు తిరుగబాటు జేసితిరి.” అని ఆరోపించుచు చెప్పబొడగిరి. ఎవరోక బ్రాహ్మణుడు మన పై నీయారోపణల నొనర్చినయెడల మీ హృదయములు దహించుకొనిపోవా! అట్టి ఆరోపణల నొనర్చినవారు సిగ్గుచే తలలు పంచుకొనవలదా? “పుద్యోగములకొరకే మీరు రాజకీయ పక్షముల జేరుచుందురని” బ్రాహ్మణులు మన పై నారోపించిన మనము సహించుమా! కాని ఇటు జూడుడు. మా బ్రాహ్మణేతర ప్రముఖులే, భేదాభిప్రాయము లన్నియు ఉద్యోగములు లభింపలేదను అశాభంగముచేతను, కలయక లన్నియు ఉద్యోగముల నొసగుటవలనను గలుగుచున్నవని ఒకరిపై నొక రారోపించుకొనుచున్నారు. ఇట్టి ఆరోపణల నొనర్చునారు, బ్రాహ్మణేతరుల మర్యాదను, ఆత్మగౌరవ భావమును సత్ప్రవర్తనను వ్యక్తీకరించుచున్నారాయని ప్రతి బ్రాహ్మణేతరుని ప్రశ్నింపుచున్నాను. బ్రాహ్మణేతర సంఘనాయకులమని చెప్పకొనువారికిదియూ లక్షణము. (సిగ్గుసిగ్గు జిప్సిసుపక్షనాయకులు

నుడివిన వైవాక్యములవలన ఆపక్షముయొక్క నష్టనష్టి వెల్లడి
యగుచున్నది. రాజకీయపక్షము తేర్పడుటకు ఉద్యోగ వాంఛ
దప్ప మరేమియు వారికి గాన్పింపదు. అట్టిభావములుగల పక్ష
మునం జేదియో గొప్పకల్మష ముండి యుండినదనియెడల ఆకల్మ
షముగల భాగము నంతవరకు ఖండించి శస్త్రానికిత్య యొనర్చు
వరకు అభివృద్ధి గలుగజాలవనియు మీకు తోచుటలేదా ?

బ్రాహ్మణమూచి

అంతియగారు, జస్టి సుపక్ష నాయకు లింకను ముందుకు పోయిరి. బ్రాహ్మణేశ్వర ప్రముఖులు జస్టి సుపక్షముపై తిరుగ బడుటకు కారణము దాని కంఠకును వెనుక బ్రాహ్మణులెవ్వ రో యుండి ఇట్లు జేసెరట. జస్టి సుపక్షమున రాసులింగ చెట్టి యారుగారును, నేనును, ఎప్పుడును విషయములను విశాలభావ ములతో చర్చించుచుందువని మద్రాసు మెయిలుపత్రికయే రెండు వత్సరములకు పూర్వము వ్రాసెను. కాని జస్టి సు పక్ష ముందున్నప్పుడు, మేము వేరు అభిప్రాయమును దెలిపినపుడెల్ల “అయ్యోబిడ్డా, అల్లరిచేయక పడుకో” లేకపోలే బ్రాహ్మణులూచి పచ్చి ఎత్తుకుపోయింది” అని జడుపు వెట్టేవారు. మీరీ జడుపుల కెంతకాలము లాంగియుందుర? ఒకనైపున, పానుగల్లు రాజా గారు చెప్పినట్లుజేయుట, రెండవనైపున, బ్రాహ్మణులూచి, ఈ రెండే మార్గములు గలవని జూపుచున్నయెడల ఎక్కువ అభివృద్ధి కొరకు పనిజేయ వీలులేకుండు ఎంతకాలము పడియుండవలెను. సుబ్రహ్మణ్య చెట్టియారు, రాజప్పగార్లకు, ఎవరో ఒక గొప్ప బ్రాహ్మణోద్యోగి పెద్దయుద్యోగముల వాగ్దాన మొనర్చుటచే తిరిగి పోయినని, జస్టి సు పక్ష నాయకు లా రో పి ం చి రి. ఇచ్చట మళ్లీ, ఒక బ్రాహ్మణేశ్వర యుడు వరియొక బ్రాహ్మణేశ్వరని నీతి బాహ్యుడనియు లంచగొండి యనియు ఆరోపించుచున్నాడు. ఈఆరోపణలన్నియు పానుగల్లు రాజాగారి స్వభావమును బయల్పరుచుచున్నవి. రాజాగారిట్టి ఆరోపణలను నొనర్చుచు గావించిన యువనానాసము వలన ఇటీవల వత్సరములలో నీజస్టి సు ఉద్యమమెంతి వైచ్యము నందెనో జూడుడు.

జాతీయవాద బ్రాహ్మణేతరులు కాడీలుగా ప్రవర్తించి రని రాజాగారింకోక యారోపణనొనర్చిరి. కాడీగా ప్రవర్తించుటకు జాతీయవాదిగా నవనరములేదు. రాజాగారికి కాడీజనుకావలసియున్నట్లుయితే సమాజముననే యున్న తండ్రియారూపేటకు ఒకసాయంత్రము పికారుగాజెల్లిన జాడవచ్చును (నవ్వు) ఇట్టి చర్యలవలన జప్తిసుపత్తుము రాజకీయములలో అనాగరిక కాలపు తిని తిరిగి దెప్పిపెట్టుచున్నది. రాజాగారి యుపన్యాసములలో "నాభాగమును జదివెదను" దౌర్జన్యమొనర్చినయెడల తిరిగి నామినేటు జేయబడుచును నుద్దేశముతో నిట్లు జేయుచున్నార" ఇక్కడకూడా జప్తిసుపత్తుమునకు మరియొకయుద్దేశము గాన్పింపలేదు. ఇక్కడ కూడా నామినేటునులే! (నవ్వు) నాయకుని యభిప్రాయములు, విచక్షణ శక్తియే ఇట్లున్నయెటల ఇక పార్టీ విషయము వేరుగ చెప్పవేల! రాజాగారు తన ఆత్మగౌరవమునకు తత్కృపిత్వ పోయినను తన పత్తుమునకు సిగ్గుచేటల వంపులగునని యైనను ఇట్టి నీచ భావములతో వారోపణల నొనర్చకుండ నుండవలసినది.

తంజావూరు జిల్లా రిసెటిల్మెంటు రైల్వేలు-

మంత్రివర్గమువారి నిరాదరణ

తంజావూరు నగరము జరిగినపుడు నేను జమ్మిలో నుంటిని. అచ్చటి వార్తలు వార్తాపత్రికలలో జరుపునపుడు వార్తక్రమణికాపాఠము. తంజావూరులో గావించబడిన వానిలో నొకను చూడు ఉపన్యాసముల గురించి మాత్రమే నుడివెదను. అందొకటి పన్నీరు కెల్లగారి యుపన్యాసము. వీరు తంజావూరు జిల్లాబోర్డునకు అధ్యక్షులుగ నియమింపబడుటచే అచ్చటి జస్టిసుపక్షమునకుగూడ నాయకులైనని వేరుగ చెప్ప నక్కరలేదు (నవ్వు) ప్రస్తుతము తంజావూరు జిల్లాసంతకు కలచి జేయుచున్న సమస్యలెవ్వి? రిసెటిల్మెంటు సమస్యజిల్లాబోర్డు కైల్వల సమస్య తంజావూరు జిల్లాబోర్డునకు 100 మైళ్ల పొడుగుగ కైల్వలను. ఈ కైల్వలను ప్రభుత్వమువారిప్పుడు లాగుకొనిరి. ఇక రిసెటిల్మెంటు నందు కేల్లు తగ్గించుటకు మిరాసీదారుల అందొళనమును కాంగ్రెసు సంఘముల అందొళనమును కొంతవరకు ప్రతిహతి. పక్షమువారి ప్రయత్నములును మాత్రమే కారణము. నామినేషనులను గురించియు, ఉద్యోగముల గురించి అంత పాటలాడు మంత్రి వర్గమువారి రింత్ ముఖ్యముగ విషయమున నోకైన మెదల్చలేదు. ఈసమస్య బ్రాహ్మణేతరులకు సంబంధించినది గానా? తంజావూరు జిల్లాకైలులు బ్రాహ్మణేతరులుగారా? వారికొరకు మంత్రివర్గమువారేమి జేసిరి? రిసెటిల్మెంటు బ్రాహ్మణులే? ఇక కైల్వలన్ననో అవ్వగల్గదును యజ్ఞోపవీతమును ధరించియే యుండును. (నవ్వు) ఈవిషయములందు మంత్రి వర్గమువారేమి జేయలేక పోయినని పన్నీరు కెల్లముగారొకమూల కంట నీరు పెట్టుకొనిరి. మీ రి వనినందుకు జేయు

అని నిలచి అడుగు జైర్ము లేనపు డొక ప్రక్కన నెంతవీక్షింప వీలుకాదు?

మంత్రిలు శిరస్తాదారులుగారు "నాకధికారములేదు. నేనేమి జేయగలను. ప్రాంతాధికారులయొక్క దృష్టినిర్వహింపవలె" ననుటకు (నవ్వు) మంత్రి లధికారముననున్నప్పుడు తమ విధానము నాచరణలో పెట్టవలెను. అట్టి శక్తి తమకు లేనిచో రాజీనామానిచ్చి శక్తిగల ఇతరులకు వదలవలెను.

దయ్యరూపనికంటె ఘోరకృత్యము

రెవిన్యూలేబులను హెచ్చించిన సందర్భమున మంత్రి వర్గము వారి చర్యను పన్నీరు తెల్లముగాదు సమర్థించుటకుయత్నించిరి. తంజావూరు జిల్లాగత ఎన్నికలలో మూడు స్థానములకు మంత్రి వర్గమునకు ప్రతి కూలరునే ఎన్నుకొనినదట. అందుచే జస్టిసు పక్షము తంజావూరును మలమల మాడ్చుట న్యాయమే నట (సిగ్గు సిగ్గు) ఇంతహింసప్రసరము మరియొకటియుండునా?మీకును నాకును రాజకీయములం దభిప్రాయభేద ముండెననుకొనుదు. అంత మాత్రమున నెన్నడును మీరు నన్ను విడేయునిగను, మీకు బలమున్నయెడల అన్నికే కుల సుపయోగించి హింసించి అంగ ద్రోక్క బడవలసిన వానిగనుపరిగణింపరు. నునకు భేదాభిప్రాయము లున్నయెడల సంయుక్తముగ వాదించి సవరించుకొందుము. జనరలు దయ్యరు విడేయుదు గాన-"నాఅజ్ఞల సంగీకరింపని వారిని హింసించి వశపరచుకొందును" అని నుడువుట వాకాశ్చర్యము గలిగింపలేదు. కాని మీసోదరుడే, కూలికి పనిజేయు విడేయునివలె ప్రవర్తించుచు, తాను చెప్పినట్లు నడువనియెడల మిమ్ముందర నట్లు హింసించెద నని నుడివినపుడు నాకమిత మగు ఆశ్చర్యమును, అసహ్యమును గలుగుచున్నది.

ఇదియో జస్టిసుపక్షజాతీయత?

జస్టిసుపక్షము వారపక్షవర్షము తమకును జాతీయభావము గలవని చెప్పుచుందురు. ఏజాతీయవాదియైనను"నే జస్టిసులు వినుడు లేనిచో మిమ్ముల డౌ మ ము తో మలమల మాడ్చెదను." అని నుడువు పునని మీరూహింపగలరా? అంగదేశమునను పశ్చిమదేశములందును లేబరుపక్షము, కన్యశ్రేణిపుపక్షము మొదలైనవి పరస్పర మిట్లే ప్రవర్తించుచుండెనా? వారిట్లు ప్రవర్తించినయెడల వాంగదేశమున మరుక్షణమున వివిధసంగ్రామము గలుగదా? ఇట్టి హింసచర్యలకు గడగవారికి జాతీయతగలదని మీరనగలరా? జాతీయత యేల మర్యాద కర్పించు సాధారణ పాటలనిగూడ నుడువగలరా? (సిగ్గు సిగ్గు)

సర్ కె. వి. రెడ్డిగారి రెండువత్సరముల తాటస్థము

సర్ కె. వి. రెడ్డినాయుడుగారు తంజావూరులో చాల ఓర్పు మగు నుపన్యాసముల నొనగిరి. పాపము రెండు వత్సరములకాలము మీరు మాంద్య తటస్థభావమున నుండిరి.మంత్రి వర్గపక్షముయొక్క జీవిత మాధానశిష్యులను ప్రతిపాదన సందర్భముననుగూడ నింతవరకు మీరు తటస్థులుగ నుండిరి. విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానము చున్నకు విచ్చినపుడు మంత్రిల యెడ తనకు విశ్వాసముగలదో లేదో అతనికి తనమనస్సు తనకే దెలియలేదు. (నవ్వు) తరువాత ఎక్కువ పరిపాలననుగరించి సి. వి. ఎన్. నరసింహారాజుగారు ఆభిశంసతీర్మానము సుప పాదించినపుడు తటస్థముగ నుండెను. కాన్నిటా క్రిటికీపదవుల తొలగించుటకు ప్రతిపక్షమువారు తీర్మానమును చెప్పినపుడు క్రిటికీల పనినిగరించి చాల విమర్శించుదు మాటలాడెను. అందుకు తణికాచలచెట్టిగారు తాతనిని తీవ్రముగ మందలించిరి. అందుకు ఫలితముగ క్రిటికీలపదవుల తొలగించుట కనుకూలముగ వోటుజేయుటకు బదులీయన తటస్థముగ నుండెను. (నవ్వు) రెడ్డి నాయుడుగారు రసంతప్రభువునకు వెల్లి అచ్చుల నొక ప్రతికాపితే ఖిలీతో-వేర్వేరు వర్ణములవారి హక్కులు రక్షింపబడునెడల-కాంగ్రెసులో జేరుటకు తన కెట్టి ఆత్మహయ లేదని ప్రకటించెను. అప్పుడు రెడ్డినాయుడుగారిలో నేదో చలనము గలిగెనని సంభించితిమి. (నవ్వు) కాని ఆచలము నిలచియుండునో. లేక శక్తిలేక కూలిపోవునో అనుమానముగ నుండెను.

స్వరాజ్య-జస్టిసుపక్షములు

రెడ్డినాయుడుగారి యుపన్యాసములలోని విషయము లేమి? ఒకటి, ద్వంద్వపరిపాలన అచరణయోగ్యముకాదని. రాజకీయములం దిది నూతనముగా గమనింపబడినవిషయము గాదు. తానుగూడ స్వరాజ్యమును గోరుచు నేయుంటినిని తరువాత నుడివెను. ఇంకను ఆశీషాలొన నక్కరలేదని యెంచితిని. (నవ్వు) కాని అతని యుపన్యాసము నింకను చదువగా-ఆతిశయ స్వరాజ్యము గావలెననియే అంటున్నామని చెప్పుటవలన లాభమేమి? ఇంట్లో కూర్చొని మనస్సునిండా కోరికలు కోరుకుంటూవును

మాత్రమున రాజకీయపక్షముల సత్తాదెలియదు. నాకూగావలెను స్వరాజ్యము ఇంకెవరైనా తెచ్చి ఇచ్చే!

గాంధీజీపక్షము డిటేవల నాకు వ్రాసిన ఒక జాబునందు దేశమునందు ప్రజలు వేర్వేరుపక్షములుగా వేరుపడుటకు గగించి విచారమును వెల్లిబుచ్చుచు వ్రాసెను. ప్రతిపక్షము వారును ఒకమూల గూర్చొని- తమ తమ మూలలనుండి స్వరాజ్యము గావలెనని కేకలువేయు మాత్రమున, విడేయుల కందువలనవచ్చునా? దానివలన నున బలహీనతవారికి దెలియును గాని, మన వికల్పత వారికి నచ్చదు. ఆశయముందు వికల్పభావమున్నదనుటకు ఆచరణయందు నివర్తన ముండవలెను. ఒకటిగా జేరుట, ప్రవేశిక్షణముకు లొంగియుండుట, ఒకే కార్యక్రమము లీపనిజేయుట వికల్పతకు చిహ్నములు. జస్టిసుపక్షమువారు స్వరాజ్యకీయమున కేకీభవించు చున్నారనుట కీచిహ్నము లెక్కడ?

స్వరాజ్య దర్శమునకు మీరు జేయుపనియేమి?

కాని స్వరాజ్యమును సంపాదించుటకు తా నేమార్గము నవలంబించునది? ఎప్పుడు సంపాదించునది? రెడ్డినాయుడుగారు రెండు కుచెప్పలేదో? ఒకటి భుజబలము- రెండవది బిటిషుప్రభుత్వము వారివయ. స్వరాజ్యకీయమునందుట కీరెండేమార్గములని రెడ్డినాయుడుగారు నుడివీరి. ఈవిషయమును నే నేమాత్రము సంగీకరింపను. దౌర్జన్యరాహిత్య సాత్వికనిరోధమును మూడవమార్గము నుడని వీరికి దెలియదు. దేశీయనాయకులందరును, భారతదేశము తన యాదర్శమందుట కిదియేమార్గమని అంగీకరించియున్నారు. ఈమార్గమున వదలి పైరెండుమార్గములు మాత్రమే గలవని నుడువుట రెడ్డినాయుడుగారి వివేచనాశక్తికి గౌరవప్రదముగ లేదు.

ఇంతేగాదు. రెడ్డినాయుడుగారి యుపన్యాస వాక్యము లలో రత్నము లింకను ముందున్నవి. "మేమును స్వరాజ్యము కొరకు పోరాడుచున్నాము. కాని మేము అక్రమములును సక్రమములునునగు మార్గములలో పోరాడుచున్నాము" అని అతడునుడివెను. దీని అర్థాంతరమేమి? గాంధీ, దాసు, జిన్నా మొదలగు మహానాయకు లుపయోగించుచున్న సాధనము లక్రమమైనవనియు కవటములైనవనియుగావా? తాను వానితో కేకీ భవిష్యవంతమాత్రమున అట్లు నుడువుట రెడ్డినాయుడుగారికి యెన్నదా?

జస్టిసు పక్షము స్వరాజ్యముకొరకు పోరాడు చుండెనా!

ఈ వాక్యమేమి? "మేముగూడ స్వరాజ్యముకొరకు పోరాడుచున్నాము." (నవ్వు) ఎక్కడ! ఎప్పుడు! ఇతరు లెవ్వరికిని దెలియకుండ ఒక గదిలో కూర్చొని మీరు పోరాడు చుండిరా? (నవ్వు) అయితే ఆ పోరాటములో వీరికి గలిగిన గాయములేమి? (నవ్వు) వీరొసరినత్యాగములేమి? (నవ్వు) ఆకాభంగములు దప్ప వీరికి పోరాటమున గలిగిన నష్టములేమి? (నవ్వు) సర్. కె. వి. రెడ్డిగారు, నుడివినవాక్యములవలన ప్రజల కేమియు బోధపడుటలేదు. బోధపడవలెననిచో ఇంకను వివరములైన దెలుపవలెను. లేనిచో చెప్పిన వానిని ఉపసంహరించుకొనవలెను.

ఇట్లు జూడుడు!

ఇట్లు జూడుడు ఆసహాయోద్యమవలంబకులు! వారు తమ శరీరమందలి తీవ్రతక్రమము నంతయు తమ చేతిము కొరకు సంక్రామమున ప్రవహింప జేయుచున్నారు. రెంతకేత్రునైనను వారి యుద్దేశము ఔదార్యము ను గరించియు పవిత్రతను గరించియు ప్రశ్నింపజాలరు. వారు తమ దేశమాతృభిముక్తికొరకు నందలకొలది వేలకొలది తమ గృహములను కుటుంబములను వదలి కారాగారములకు జనిరి. పడరాని హింసలను సంతోషముతో ననుభవించిరి. సర్ కె. వి. రెడ్డిగారు పోరాడిరట! ఎవ్వరికి దెలియకుండ నిశ్చరాత్రియందు పోరాడిరి గాబోలు. (నవ్వు)

స్వరాజ్యోద్యమమును ఆడ్డగించెదమని జెదరింపు

రెడ్డినాయుడుగారిప్రతాపములు

తరువాత నింకొక వాక్యమును జూడుడు. "స్వరాజ్య పక్షమువారు ఇట్లు మాధులను నియోపక వర్ణమును భ్రమపెట్టినయెడల స్వరాజ్యప్రయత్నమును ఎదుర్చుట మావిధియగును." చెన్నపురి కూచిపూడితీరము వర్ణ్య సుత్పత్తిజేసిన "స్వరాజ్య ప్రియుడు" ఈరకమువాడు (సిగ్గు సిగ్గు). ఈవాక్యము జదివినపుడు నిరాశ గలుగలేదు. నవ్వు వచ్చినది. ఇక రెడ్డినాయుడుగారి పాదపలక్షణముల గరించి ఇంక గమనింపుడు. ఇటీవల నొక వార్తాపత్రికా ప్రతినిధితో సంభాషించుచు ద్వంద్వ పరిపాలన యున్నంతకాలము పార్టీనాయకుడు మంత్రివర్గమునం దుండరాదని చెప్పెను. నేను ప్రాతకథ జెప్పటలేదు. ఇది మొన్నమొన్ననే జరిగిన విషయము. కాని జస్టిసుపక్ష మంత్రి లెప్పటియట్లు తమవాక్యములకు తల

లాడించువారితో నిండినట్లు ఏర్పాటుజేసిన సభ యందు సానుగలు రాజాగారిని నాయకుని గ నెన్నుకొను ప్రతిపాదన వచ్చినపుడు సర్ కె. వి. రెడ్డిగారుచేరిరి. బి. తణికాచలంచెట్టిగారు అచ్చట తనయభిప్రాయమును దైర్ఘ్యముగా జెప్పగలిగిరి. కాని తన జాతీయోద్యమమునే యెదిర్చిపోరాడు ఈ సువిచిత్రనాయకుడు ఏమియుజేయక యూరకుండెను. ఇక వీరిని వదలిరి.

బి. తణికాచలం చెట్టిగారు

తణికాచల చెట్టిగారి యుపన్యాసమును జూడుడు. వీరివద్దకి ఎక్కువ పోలికలేదు. తణికాచలంచెట్టిగారిలో కొంతపాదము మగతనము గలదు. అతడు వంకరదోవల గుండాగాక మనస్సులోనున్న విషయమును కుండబద్దలు కొట్టినట్లు చెప్పును. అతడు తన యుపన్యాసమున జస్టిసుపక్ష లోపములను దాచి పెట్టలేదు. ఇప్పుడు జస్టిసుపక్షలోపము వివరించినందువలన- ఎక్కువనష్టము గలుగదు. ఇదివరకు తనసంఖ్యలు చాలపెచ్చుగ నున్నవి. గాన లోపముల జూపినవారిని వెడలగొట్టగలిగిరి. తణికాచలం గారు విశ్వాసపాత్రయు గయ్యాళియునగు భార్యనంటివాడు. తన భర్తచర్యలను తన ఇష్టమువచ్చినట్లు విమర్శించును. ఇతడు జస్టిసుపక్షము కూలిపోవుచుండుటకు కారణముల దెలుపుచు ఉద్యోగముల బ్రాహ్మణేతరులకే ఇవ్వవలెనను జి. బి. ను ఆచరణయందు పెట్టకపోవుటచే మంత్రిలకు మగతనము లేక పోవుట కారణముని యును డివెను. జస్టిసు పక్ష మాయుత్తరువు నెప్పటికిని ఆచరణలో పెట్టజాలరు. జాతీయభావధైర్యకొరకు సాంఘిక విభేదముల తొలగించుటకు గాను ఈ జి. బి. ను ఆచరణలో పెట్టవలెనని యడుగుడు. అప్పుడు ప్రతివారును అందు కంగీకరించును. కాని ఏనల్లలో ఉద్యోగములను పంచుకొనుటకుగా నీవు త్రురవు జేసినయెడల మీపైనను, మీ ఆదర్శముపైనను సానుభూతి ఎవరికినినుండదు ఈయుత్తరు వెంతవరకు ఆచరణలో పెట్టబడెనో విచారించుట కొక యుపసంఘము నియమింపబడెనని తణికాచల చెట్టిగారు ఓదార్పుగా నుడివీరి. ఈసంఘము ప్రతికూల పక్ష తీర్మానముపై నియమింపబడెను. అందు బ్రాహ్మణులును బ్రాహ్మణేతరులును గూడ ఐకకంఠ్యముతో నాతీర్మానమును బలపరచిరి. అంతియగాక తణికాచల చెట్టిగారు చెప్పినట్లు బలముగల మంత్రివర్గము ను నే గాని తమ విధానము నాచరణలో పెట్టలేదు. తమ జీవి తముకొరకు ప్రభుత్వసభ్యులయొక్కయు, నామినేటెడు సభ్యుల యొక్కయు కరుణ పైపాధారపడియుండుపక్ష మెట్లాచరణలో పెట్టగలదు? లీక మిషను వారు ద్యోగుల వే తనము హెచ్చించుటచే ధనము లేక ప్రజాయత్త శాఖలందు అభివృద్ధికి వీలులేకపోయెనని జస్టిసుపక్ష నాయకు లలో నొకరు తణికాచలంచెట్టిగారు ఖండించిరి. కాని మంత్రిలలో నొకరు సర్. ఎ. పి. పాత్రోగారు ఇదివరకు ప్రత్యేకముగా పనికట్టుకొని తంజావూరు వెల్లి లీకమిషను నూచనలను ప్రశంసించి వచ్చెను. రెండును ఒకపక్ష నాయకు లొనర్చిరి. ఒకే పక్షచర్య లింతవరకు విరుద్ధముగనుండుట జస్టిసుపక్షముననే సాధ్యమయ్యెను. ప్రత్యేకముగా విద్యగరచిన నేగాని ఇతరులకు బోధగాదు. (నవ్వు).

పన్నుల భారము! తణికాచలంచెట్టిగారు రాజేపించుచుండిరి. వీడి పన్నులతగ్గించువిషయమున జస్టిసుపక్షమువారి చర్యలజూడుడు. ఉప్పుపన్నును తగ్గింపవలసినదని భారతశాసనసభయందు శాసనసభ్యులు పోరాడెచుండగా వణుగు 2-8-0 ల ఉప్పుపన్ను సంగీకరించెదమనియు కాని రాష్ట్రీయకప్పముల తగ్గింపవలెననియు వదరాము శాసనసభయందు 64 మంది సభ్యుల పండు కనుకూలముగనుండిరియు భారత శాసనసభకు జస్టిసు లిక్షమువారు తంతివార్త నంపిరి. ఇట్టి కుత్రిమపు చర్యను ఆత్మగౌరవముగల శాసన సభ్యుడెవ్వడును జేయదు. (సిగ్గుసిగ్గు) ఉప్పుపన్ను ఆటాలోపాలము ప్రతివారికిని తాకునది. రాష్ట్రీయ కప్పములు తగ్గించినయెడలమీరు స్థాపించు పాతకాలు మొదలైన వెపరో ఒక తరగతివారికి మాత్రమే రుపయోగకరము. గత మార్చివలయుండు ఉప్పుపన్ను తగ్గింపబడినదని తిరిగి స్వరాజ్యపక్షమువారు శాసన సభలో పోరాడుచుండగా జస్టిసు పక్షమువారు తిరిగి ఎదిర్చిరి. ప్రజలందరి కిని శుపయోగకరమగు ప్రయత్నములకెదుర్చుట తిరిగి తమదిడె మా ప్రతిక పక్షమని జెప్పుచుండురుపు అప్పుడు సర్. కె. వి. రెడ్డిగారు తటస్థ విధానమును ఆవలంబించినను కొంత బాగుండెడిది. (నవ్వు).

జస్టిసుపక్ష తనమునకు కారణము జాతీయత

లేకపోవుట

జస్టిసు పక్షపక్షనాయకు, తణికాచలంగారు చెప్పిన కారణములు చెప్పినంతవరకు బాగుగనేయున్నవి. కాని యుక్తి విషయమును మాత్ర మతడు జెప్పలేదు. బ్రాహ్మణేతరులలోని జాతీయ భావమును జస్టిసు పక్షము గ మనింప లేదు. దేశ శక్తియునునది బ్రాహ్మణయొక్క సామ్యేగాదు. జాతీయోద్యమమువలన బ్రాహ్మణేతరులకు లాభముగలుగ నడుట బుద్ధిపారవాటు. బొంబాయిని నివర్తనముగఁ దీసుకొనుడు. అచ్చట ప్రతి యంత్రాలయములు ఇప్పుడుచాల క్షిప్రగతియందున్నవి. వానిలో

సన్నిమాసివేయబడునో తెలియదు. ప్రతియంత్రాలయములపై పన్నుదీసివేయుటకు ముందు రాష్ట్రీయ కప్పముల తగ్గింపునకు ననిబద్ధులగుటకుగాకగిరి. ఎక్సైజుపన్ను దీసివేయక పోవుట వలన యంత్రాలయముల మాసివేయుట గలుగవచ్చును. దైతులకును కార్మికులకుగదా. మితిగల్గి భోగ్య అగ్గ్యభూమిని నేను నులుస్తానికబోయి నామిషేషనులు గుమాస్తాపదవులు ఈ బ్రాహ్మణేతరతైతుల కప్పముల తొలగింపగలవా? ఈవిషయమును తణికాచలం చెట్టిగారు గమనింపలేదు. ప్రతివ్యక్తి అభివృద్ధిని జాతీయోద్యమ మవసరమని గమనించు వరకు బ్రాహ్మణేతర్యోద్యమము జయప్రదము గాజాలదు.

జస్తిసుపక్ష ఆదర్శమేమి?

ఉద్యోగ కాఖిలో సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము సంపాదించుటయే నా జస్టిసుపక్షము యొక్క పరమావధి? ఇదివరకు మనరాజులు, తమతమ రాజ్యములు, లేమ స్వలాభమును మాత్రమే జూచుకొనుచుండుటచే మన మిస్థితికి వచ్చితిమి. విదేశములందు నునస్థితియేమి? జస్టిసుపక్షము వారంతకాలము, జాతీయవిజాతీయ విషయములతో సంబంధములేకుండ, తమ గుమాస్తాపదవుల పంపులతో సంతృప్తులై యుండురు?

ముత్యాలపేట పరాజయము

తణికాచలం చెట్టిగారు ఉపన్యాసములో చాలభాగము ముత్యాలపేటలో తనకు సంబంధించిన పరాజయకథతో నింపు, రాజకీయ బ్రాహ్మణుల నమ్మరాదనిరి. ఇదివరకు బ్రాహ్మణులలో అయ్యగారో అయ్యగారు అయ్యంగారు అనుభేదమే చెందెను గాని ఈరాజకీయ బ్రాహ్మణులెవరో నాకు తెలియలేదు. (నవ్వు) వారివెందుకు నమ్మరాదో? చెట్టిగారు కొందరు బ్రాహ్మణులను వోట్లడిగనట. బ్రాహ్మణులను ఉద్యోగములనుండి వెడల తరుమనలేనని బోధించుచు తానెట్లు బ్రాహ్మణులవద్దకు జరిగిపోటు నాకివ్వమని అడిగెనో తెలియకున్నది. ఆత్మగౌరవముగల బ్రాహ్మణేతరుడెవ్వడు నిట్లుడుగడు (సిగ్గుసిగ్గు)తరువాత నేమి జరిగెను. ఎంతచెప్పించినను ఎంత బోధించిననుగూడ వినక బ్రాహ్మణులలో కొందరు తనకే వోటు వోసగిరి చెప్పెను. అప్పటికి తణికాచలం చెట్టిగారు బ్రాహ్మణుల నమ్మరాదని నుడువుచున్నాడు. ఆత్మగౌరవముగలవారెవ్వరైన నిట్లు నుడువగలరా? తణికాచలం చెట్టిగారు బ్రాహ్మణుల సహాయ మడుచుట ఇట్లున్నది. సర్ ఎ. పి. పాత్రోగారు గుంటూరునకు వెళ్లి కమ్యూనిజమున్నంత వరకు రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము రాజాలవని దీర్ఘముగ నుపన్యసించి వచ్చెను. గత డిసెంబరు సమావేశమున బ్రాహ్మణేతరతహా సభాహ్వన సంఘాధ్యక్షుడగు రత్నసామిగారు కమ్యూనిజమును వదిలి విత్తవాదపద్ధతి ననుసరింపవలె నని యుపన్యాసమున చెప్పెను. ఆ సభయందు నూతన సెవ్యరును కాదనలేదు. జస్టిసుపక్షమువారి ప్రత్యేక సాంఘిక ప్రాతినిధ్య సిద్ధాంతమునుగిరించి మంత్రివర్గమువారి అభిప్రాయము లిట్లుండెను.

ఆచరణయందు వీరి సిద్ధాంత మెట్లుండెనో తెలిసికొనుటకు కడప జిల్లా బోర్డు అధ్యక్షపదవికి గావించిన నియోజనమునుజూచిన జాలును. కడపజిల్లా బోర్డు అధ్యక్షపదవిని ఎన్నికలకువదలనయెడల కోటి రెడ్డిగారు ఎమ్మెల్యేపడెడివాడు. ఆవిషయమునుగనిపెట్టినంతటి వర్తమానగ టి. ఎం. నరసింహాచార్యులుగారిని నియోచించిరి. కోటిరెడ్డిగారు ఆచార్యులగారితో నేగుణమునదీసిపోవు వాడుగాడు. కాని అతడు జాతీయవాదియగు మహాపాతకము నొనర్చెను. అందుచే బ్రాహ్మణేతరునికంటె మంత్రివర్గమువారు బ్రాహ్మణులనే వరించిరి. బ్రాహ్మణేతరాభివృద్ధియే తమ ఆదర్శమని చెప్పకొనువిషయమున ఎంతనిజముగలకో చూడుడు.

“వ్యక్తిభేదములన్నిటిని వదలకొని ఏకమగుడు” అను నొక తంతివార్తబ్ధారా మంత్రివర్గమువారు కొంతమంది కాహ్వనమందిరి. కాని విభేదములనిన వ్యక్తిభేదములు దప్ప మరేమియునుండవా? జస్టిసుపక్షమునకును మాకును గల విభేదములలో నేవి వ్యక్తిభేదములలో గమనింపుడు. జాతీయ వాద బ్రాహ్మణేతర్యోద్యమము వ్యక్తిభేదమా? ఉప్పుపన్ను వ్యక్తిభేదములకు సంబంధించినదా? తమ దేశభిముక్తికొరకు కారాగారములకే గి, హీనకర్మలకంటె సతిదారుణముగ హింసలు పెట్టుబడుచున్న రాజకీయ ఖయిదీలకు యాదరణను మార్చనలేననికొరకు వ్యక్తిభేదమునకు సంబంధించినదా? మలబారుతీరగ్రామముల గురించి విచారణ సంఘమును నియమింప గోరుట వ్యక్తిభేదమునకు సంబంధించినదా? జాతీయోద్యమమున గల గ్రొక్కటను నియమింపబడిన శిష్యార్థపు పోలీసుదళమును తొలగింపవలెనని గోరుట వ్యక్తిభేదమునకు సంబంధించినదా? వీనిలో మువ్వక్తివ్యవహారము లేవచ్చు వచ్చెనో యెప్పుడు?

విజ్ఞాపన

నాబ్రాహ్మణేతర సోదరు లీవిషయములను జాగ్రత్తగా విచారించుకొనవలె నని కోరుచున్నాను. జాతీయోద్యమమును బదిచి, గుమాస్తాపదవులమీదనే మీదృష్టి నిలుపుట తప్పుమాగ్గము, జాతీయోద్యమముమీదనే మీయభివృద్ధియు లాభములను

అన్నియు ఆధారపడియున్నవి. జాతీయోద్యమముపేరు చెప్పినచో బ్రాహ్మణేతరవిభేదము లుండజాలవు. బ్రాహ్మణేతరులకు రావలసిన యువ్యోగము లొసగ రాదని బ్రాహ్మణులు అభ్యంతర పెట్టుట లేదు. కమ్యూనిజం జి. బి. ఎల్లు పని జేయుచున్నదో విచారించుట కొక యుపసంఘమును నియమింప వలెనను తీర్మానమును కాసనసభలో చెచ్చినపుడు ఆతీర్మానము నకనుకూలముగ మంచిబలముగ నుపన్యాసమును సంయుక్తజాతీయపక్షములోని బ్రాహ్మణుడగు సి. వి. వెంకటరమణ అధ్యక్షుడుగారొనర్చిరి. న్యాయముగ జూచినచో జాతీయోద్యమమునందు బ్రాహ్మణులకంటె బ్రాహ్మణేతరులనేకమడుంగు లేక్కన పాల్గొనవలెను జాతీయోద్యమమువలన వ్యవసాయకులకును పరిశ్రామికులకును ఎక్కువలాభములు గలుగును. వారిలో దాదాపు అందరును బ్రాహ్మణేతరులే. స్వరాజ్యమునుగురించిగాని దానిసంపాదించు మార్గముగాని, చెట్టిగారు చెప్పలేదు. మూలకముమందు లమ్మకొనువానివలె స్వరాజ్యసంపాదనకు నావర్తనోకమందుకెన్నది. దానిపేరుగాని గుణముగానిచెప్పను ఆమాత్రనిచ్చెదను నేనుకొనుచుని రెడ్డినాయుడుగారు చెప్పుచున్నారు. అట్టిసంవర్ధమున - ఆమాత్రను నీవేమిం గుము” అని ప్రత్యుత్తర మొసగవలసి వచ్చును. (నవ్వు) దేశముయొక్క మంచినీ పృథుసముయనుండుచుకొని, జాతీయోద్యమ విజయమునకు ప్రయత్నింపుడు. అచిరకాలములోనే ఈ రాష్ట్రమునందలి జాతీయవాద పక్షములన్నియు ఏకమగునాచ నలుగలవు. ఇందుకు ప్రజల సానుభూతి యవసరము ఈరాష్ట్రమున జాతీయపక్షమును ద్వైగుణమున ఆటంకము లేదిర్పియున్నది. ఒక్కప్రభుత్వమునే కాక, ప్రభుత్వమువారి దాసులగు జస్టిసుపక్షముతోగూడ పోరాడవలసియున్నది.

జస్టిసుపక్ష మేమొగముతో సంస్కరణల

నడుగగలదు

ఇంకొకవిషయమును మీదృష్టికి చేపలెను. జస్టిసుపక్షము ప్రభుత్వమువారి కెంతయో సహాయమొనర్చెననియు, కాని ప్రభుత్వమువారు తనవలె బహుమానమును ముట్టజెప్పలేదనియు (నవ్వు) తణికాచలం చెట్టిగారు తంజావూరులో భేదమును చెలిపిరి. జస్టిసుపక్షమానసికస్వభావమును జూచును. వారు ప్రభుత్వమునుండి బహుమానములకొరకు పనిజేయుచుండిరిగాని, ఆత్మగౌరవముగలవారినలె తమ దేశముకొరకును తమ ప్రజలకొరకును పనిజేయుట లేదు. ఇట్టి బహుమానములను కూలికొరకు, వారు తమ జాతీయోద్యమమును అంగగ్రొక్కటకు ప్రభుత్వమువారికి దోడ్పడిరి. ఇట్టివా రేమొగము పెట్టుకొని ప్రభుత్వమువారి యెదుటకు జని సంస్కరణలుగాని స్వపరిపాలనగాని కావలెనని యడుగగలరు? తణికాచలం చెట్టిగారి యుపన్యాసమునే నేను ఇచ్చట వివరించి చెప్పుచున్నానుగాని నాయభిప్రాయములనుగాదు. ఇక జాతీయోద్యమమున పోరాడి వారు స్వరాజ్యము నెట్లు అడుగగలరో జూచుడు. వారు దానిని తమవరావలసిన హక్కుల నడుగగలరు. దానిని సొండుటకు తమకుగల అర్హతను తీవ్ర ప్రపారాటపరీక్షయందు వెల్లడిజేసిరి. మాయర్వ తలివిగో! మా స్వరాజ్యమును మాకిమ్మ అని ధైర్యముతో నడుగగలరు.

స్నేహితులారా! మీయెదుట చాలొప్పకార్యమున్నది. భారతదేశ భావిస్థితి మీపై నాధారపడియున్నది. రాబోవు ఎన్నికలలో మీపై గొప్పభారమున్నది. జాతీయోద్యమమును గురించి మీరు ప్రతిచోటను ప్రచారమొనర్చవలెను. ఈ రాష్ట్రమున జాతీయోద్యమము నెదిర్చియున్న శక్తు లసంఖ్యాకములు బ్రాహ్మణేతరసోదరు లీదేశీయస్వాతంత్ర్య సంగ్రామమున తమ పాత్రలను గౌరవప్రదముగ నిర్వహించెదరని ఆశింపుచున్నాను.

పాత్రోగారు లీకమీషను నివేదికను బలపరచిరి. సర్ కె. వి. రెడ్డినాయుడుగారు తంజావూరులో బర్మనుపొడ్డు ఉపన్యాసమును బలపరిచెను. మీరు దేశమును జాతీయతను బలపరుపవలెనని కోరుచున్నాను. (హర్షధ్వనులు)

బొంబాయి సెంట్రలువ్యాంకు

వ్యవహార లనుమానములు

సి. వి. డి అనత్యవదంతుల వ్యాపింపజేసినవారల బట్టుకొనుటకు విచారణసమైదరు బొంబాయి, ఆగస్టు 27-బ్యాంకియొక్క పరపతిని నాశనంచేయుటకు పూనుకొనిన వారిఅసత్యపునమంతులచే ఖాతాదారులందు హడావిడిబయలుదేరెననియు యిట్టి అబద్ధపు వ్యవహారము వ్యాపింపజేయు వారలను బట్టుకొనుటకు సి. వి. డి. గాహా య్యముబ్యాంకిగోరుచున్నవనియు చెప్పెయున్నవి. బొంబాయి సెంట్రలు బ్యాంకియందు గలిగిన హడావిడిచే కలకత్తా అహమదాబాదులందు స్వల్పమున సంచలనము బయలుదేరెను. కాని అది స్వల్పకాలమువరకు మాత్రమే నిలిచెను. ఖాతాదారులు స్వల్పముగ సొమ్మును బాంకినుండి దీసికొనిరి. (ఫి. ప్రె.)

కలకత్తా హైకోర్టుజడ్జివై కేసు

కార్యరేషను సబ్ ఓవరుసీరు ఏ.చక్రవర్తిగారు దాఖలు చేసిరి

కలకత్తా, ఆగస్టు 27:— కలకత్తా హైకోర్టుజడ్జి యొకడు తన్ను అనమానపరచి కొట్టినందులకు ఏ. చక్రవర్తి, కార్యరేషను సబ్ ఓవరుసీరు, ఆల్ఫురం పోలీసు మేజిస్ట్రేటు కొద్దనందుకేసు చేసెను. జడ్జి గారి యింటియందలి తోటకు సరఫరా చేయబడుచున్న వడపోయని నీరున్న సరఫరా చేయుట తీసివేయుటకు కార్యరేషను సబ్ ఓవరుసీరును బంపెను. సబ్ ఓవరుసీరును జడ్జియెదుటకు గొంపొయిరి. అందుపై జడ్జి ఫిర్యాదని తిట్టికొట్టెనని ఫిర్యాద చెల్లుచున్నాడు. ఫిర్యాద కార్యరేషనునకు వచ్చి జరిగిన సంగతుల పధికారుల కెరింగింప కేసు దాఖలు చేయుటకు ఫిర్యాద కనుజ్జ యాయబడెను. మేజిస్ట్రేటు నేడింతవరకు ఉత్తరువు నీయలేదు. (అ. ప్రె.)

రేపు బొంబాయియందు మాంసము దొరకదు

బొంబాయి, ఆగస్టు 26:—రేపు బొంబాయి మాంసపు మార్కెట్టు మాసివేయబడును. ఇదినుసాదు మెడినా యందలి మహమ్మదీయ ప్రవక్త గోరీని నాశనము చేసెనని చెలియుటచే రేపు శుక్రవారమునాడు మాంసపు వర్తకులగు మహమ్మదీయులు మాంసపు బజారు గట్టి బెట్టి హారతాళము జేయుచున్నారు. ఆదివారమున ప్రాథమిక జగప బడును. ఇదినుసాదువర్తనము నిరసించుటకు నొక బహిరంగసభ సలుపబడును. (అ. ప్రె.)

శ్రీ శ్రీ పెద్దాడ వేంకట్రావుగారు

“శ్రీ శ్రీ పెద్దాడ వేంకట్రావుగారు పోయి నిన్నటిదిన మనకు సరిగా నొకనెల. యాత్మేశాంతికోఱుకును, వారిజ్ఞాపకార్థమునకు వారిమిత్రులగు సంబూరుత్రివిక్రమ ప్రసాదరావు రామలవారికి నిన్నరాత్రి 7 గంటలకు భజనసేపి వైశ్యాహోస్తలు విద్యాగృలకందగకు పునహార మొనలగు పదార్థములను ప్రసాదముగా తృప్తిగపెట్టిన చెప్పుట కెంతయు సంతసించుచున్నాము” కార్యదర్శి.

బొంబాయి బజారు ధరలు ప్రతి వేల

ఏప్రిలు మే, బ్రోచి 414½. రూపాయలు డిశంబరు జనవరి, ఓహూ 894 డిసంబరు, జనవరి బెంగాలు 861

న్యూయార్కు తంతివార్త

“బజారు ధర నిన్నటి కంటె బాగుగా నున్నది. అని 27 వ తేదీని న్యూయార్కునుండి నాగ్డును కంపెనీవారు తంతి వార్తనందిరి. (ఫి. ప్రెసు.)

మూలానా జఫారాలీఖాను స్టేటుమెంటు

లాహోరు, ఆగస్టు 28:—ఇదినుసాదు మెడినాయందలి మహమ్మదు ప్రవక్తగోరీని ధ్వంసము చేసెనను వార్త యిదటి మహమ్మదీయులకు సంతాపమును దోషమును గలుగజేయుచున్నది. ఫరీశితులను విచారించుటకు రేపు శనివారము నాడు సభ చేయుటకు పంజాబు ఖిలాఫత్తు కమిటి నిశ్చయించెను. సమావేశము మోలే గేటునకు వెలుపల జరుగును. పంజాబు ఖిలాఫత్తుకమిటి అధ్యక్షులగు మూలానా జఫారు అలీఖానుగా రీదిగవ ప్రకటించిన స్టేటుమెంటు గావించిరి:—“ఇదిసాదు మెడినాయందలి మహమ్మదు ప్రవక్త గోరీని ధ్వంసము గావించెననువార్త రూటరు సంజయడంపెను. రూటరు సంజయడంపినవార్త సత్యమైనదో లేదో రూఢిగడలియు వరకును ముసల్మానులు నిగ్రహము జూపవలసియున్నది. ఈవార్త టరు సంజయడు ఆగస్టు 22వ తేదీ నంపెను. నేటికి ఆరు దినములైనది. యిప్పటివరకును రూటరుసంజయడంపినవార్త నిజమైనదని రూఢిచేయబడలేదు. నిజమైనదని గాని, అసత్యమైదనిగాని వ్యాఖ్యగావింపబడలేదు. అభివృద్ధి పరాగుభులను కొందరు మహమ్మదీయులు హైడ్లాక్ పరిస్థితులందు జోక్యము గలుగజేసికొనవలసినవనమచు తీర్మానములను గావించుట చాలవిచారకరమైనది. బాధ్యతలేవట్టివారు గావించిన గోలనుబట్టి బ్రిటిషువారు వర్మదీసికొనుటకు ముందు బాగుగాలోచించెదరని విరగ్ధించుచున్నాము.”

ఎదురుపక్షమువారి సభ

ఖిలాఫత్తుకమిటికి ఎదురుపక్షమువారు ఫిల్లిస్ట్యరమునకు బయట శనివారంనాటిరత్రి పోలీసభజగనున్నది. పాతీలు యీసభ యేర్పాటుజేయుచున్నారు. ఇదినుసాదు వర్తనము యీసభయందు ఖండింపబడును. (అ. ప్రె.)

ది మద్రాసు అండు సదరన్ మరాటా రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)

నోటీసు.

1925 సం॥ రం పెట్టెంబరు నెల 1 వ తారీఖునుండి ఈ రైల్వేకు చేరిన మీటర్ గేజ్ సెక్షనుమీద పోవుబండ్ల రాక పోకలందు కొన్ని మార్పులు చేయబడును. ఈదిగువ తెలుపబడిన ముఖ్యమార్పులను ముఖ్యముగా గమనించవలెను.

ఈ దిగువ తెలుపబడిన బండ్లు క్రొత్తగా ఏర్పాటు చేయబడును

			గ ని		గ ని
నెం. 11 ప్యాసంజరు	మిరజ్	బయలుదేరుట రాత్రి	2-15 పూనా	చేరుట పగలు	1-30
నెం. 12 "	పూనా	" పగలు	1-10 మిరజ్	" రాత్రి	11-10
నెం. 72 లోకల్ మిక్సెడ్	కాట్ పాడి	" రాత్రి	11-45 చిత్తూరు	" "	1-14
నెం. 71 "	చిత్తూరు	" "	1-30 కాట్ పాడి	" "	2-58

ఈదిగువ తెలుపబడిన బండ్లు రద్దు చేయబడును

నెం. 17 మిక్సెడ్ 8 వ తరగతి	మిరజ్	" పగలు	2-10 పూనా	" ఉదయం	5-25
నెం. 18 "	పూనా	" రాత్రి	12-35 మిరజ్	" సాయం	4-50
నెం. 11 "	కొరిగాన్	" పగలు	7-40 పూనా	" పగలు	3-50
నెం. 12 "	పూనా	" పగలు	2-35 కొరిగాన్	" రాత్రి	11-0

ఈదిగువ తెలుపబడిన ముఖ్యమార్పులు

నెం. 2 డౌన్ మెయిలు	...	...	...	బెంగళూరు నీటి	" ఉదయం 6-40
నెం. 5 కొల్హాపూరు ప్యాసంజరు కొల్హాపూరు	"	"	"	ఉదయం 7-30 పూనా	" రాత్రి 8-40
నెం. 6 కొల్హాపూరు	"	"	"	6-15 కొల్హాపూరు	" 8-10

నెం 15 రు పార్కులు ఎక్స్ ప్రెస్సు యొక్క ముందు నెం. 7 రు గా మార్చబడినది. ఇది బెంగళూరు నీటి నుండి మద్రాసు 1-50 నిమిషములకు బయలుదేరి నేరుగా పోయి పూనా ఉదయం 8-50 నిమిషములకు చేరును. ఇదే హుబ్లినండి లోండాకుపోవు నెం 18 రు బండికిని, లోండానుండి పూనాకుపోవు నెం. 7 రు బండికినిబదులుగా నుండును.

నెం 8 రు పార్కులు ఎక్స్ ప్రెస్సు పూనానుండి సాయంత్రము గం. 5-25 నిమిషములకు బయలుదేరి నేరుగా పోయి బెంగళూరునీటి పగలు గం. 12-55 నిమిషములకు చేరును. ఇదే లోండానుండి హుబ్లికిపోవు నెం. 14 రు బండికిని, హుబ్లినుండి బెంగళూరుకి పోవుబండికిని బదులుగా నుండును.

నెం. 9 మిక్సెడ్ 8 వ తరగతి	అర్బి కేరి	" ఉదయం 8-20 హిరపూర్	" రాత్రి 7-0
నెం. 33 మిక్సెడ్	లోండా	" సాయం 4-0 మిరజ్	" " 1-0
నెం. 34 "	మిరజ్	" " 6-10 లోండా	" " 2-45
నెం. 45 రు 73 నెంబరుతో యొక్క ముందు పిలువబడునది	గుంతకల్	" ఉదయం 8-30 హుబ్లి	" సాయం 6-5

నెం. 46 రు 47 నెంబరుతో యొక్క ముందు పిలువబడునది	హుబ్లి	" " 9-30 గుంతకల్	" రాత్రి 7-25
--	--------	------------------	---------------

నెం. 13 రు ప్యాసంజరు హుబ్లివద్ద ఆగిపోవును. నెం. 14 రు హుబ్లినుండి పోవును.

నెం. 14 ప్యాసంజరు	హుబ్లి	" రాత్రి 8-40 మచిలీపట్టణం	" ఉదయం 9-55
నెం. 13 "	మచిలీపట్టణం	" సాయం 6-5 హుబ్లి	" " 7-30
నెం. 62 మిక్సెడ్ మెయిలు	గడగ్	" ఉదయం 5-45 హిరపూర్	" సాయం 5-38
నెం. 65 మిక్సెడ్	బాగల్ కోట	" పగలు 9-50 గడగ్	" పగలు 3-10
నెం. 18 రు 23 నెంబరుతో యొక్క ముందు పిలువబడునది	లోండా	" " 12-35 మార్బుగోవా	" సాయం 6-35

నెం. 14 రు 24 వ నెంబరుతో యొక్క ముందు పిలువబడునది	మార్బుగోవా	" ఉదయం 7-20 లోండా	" పగలు 1-40
--	------------	-------------------	-------------

బండి నెంబరు. ఈదిగువ తెలుపబడిన నేపనుల

తీవ్రకూడ ఆగును.

ఈదిగువ తెలుపబడిన

నేపనులవద్ద ఆగవు.

నెం. 8 ప్యాసంజరు	బియాడ్	బియాడ్
నెం. 11 "	"	దోన్ రాజ్, పిరవేడ్, బియాడ్, నంద్రా
నెం. 12 "	"	అమర్నాథ్
నెం. 37-38 అండు 40 లోకలు	"	"

ఇతరబండ్ల రాకపోకలందుకూడ స్వల్పమార్పులు చేయబడినవి. వీలునుబట్టి బ్రాంచిలైనలమీద పోవుబండ్ల కాలపరిమితి ముఖ్యమైనవి పోవుబండ్లకు అనుకూలముగా నుండునట్లు మార్చబడినది.

పూర్తి వివరములకు ప్రతిష్టేషనుయందు త్వరలో విక్రయించబడుతూవు కాలపరిమితిపట్టి కనుచూడుడు.

ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వము

(The Telugu Encyclopaedia.)

ఇందు చరిత్రలు, ప్రకృతి శాస్త్రములు జీవితములు, నీతి, మత, సాంఘిక, వైద్య, రాజకీయాదివిషయములు, భూగోళము, న్యాయము, శిల్పము, జ్యోతిషము మొదలగు సమస్త విషయములు చర్చింపబడును.

ప్రతిసంపుటమును, ఆరుసంచికలుగ పంపబడును. ఒక్కొక్కసంచికయందును రమారమి 100 పుటలుండును. ఆరు సంచికలకు చందా రూ. 5-0-0. అంచెకూలి అ. 0-8-0. మొదటిసంచికను వి. పి. గా పంపి రూ. 0-8-0. వసూలుచేసికొని మిగత విధును క్రమముగ బుక్కుపోస్టుగ పంపుచుందుము.

ఆరుసంచికలు ఒక్క సంపుటముగ చేర్చి బైండు చేయబడును. ఒక్కొక్కసంపుటమునకు అంచెకూలి 0-12-0 ప్రస్తుతము మేలు (సగముతోలు) బైండు చేసినవి మూడుసంపుటములు సిద్ధముగనున్నవి.

ఒక్కొక్క సంపుటము వెల రూ. 6-8-0 పుస్తకములను వి. పి. గా పంపగోరువారు

ఒక్కొక్క సంపుటమునకు అడ్వాన్సుగా రెండురూపాయలు పంపవలెను.

వారసువాట్లు:— ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వ కార్యాలయము 7, తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

ఆంధ్రకంపెనీ, 175, రెసిడెన్సిబజారు, హైదరాబాదు డక్కన్.

వాతావరణ సీతి

1925 సం॥ ఆగస్టు నెల 28-వ తేదీ శుక్రవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షపాతము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షపాతము	గత 24 గంటలలో వర్షము	వాతావరణ సీతి	వరియు పంటలను పండించునందుకు ముత్యము.
---------------	--------------------------------	--------------------------------	---------------------	--------------	-------------------------------------

గోపాలపురం	91.0	78.4	0.25	18.65	44.96
విశాఖపట్టణము	92.6	79.9	...	11.78	37.09
కాకినాడ	84.1	77.3	...	23.93	39.09
మచిలీపట్టణము	80.0	74.3	1.02	19.82	41.59
కర్నూలు	81.8	72.9	0.18	11.25	26.01
బళ్లారి	90.7	73.2	0.24	2.31	20.51
కడప	94.5	75.3	0.19	15.85	31.28
నెల్లూరు	87.4	76.6	0.03	8.07	37.98
మద్రాసు	95.2	77.1	0.36	9.97	50.74
కడప రు	90.1	77.7	...	13.81	52.94
సీలము	89.9	73.0	...	10.18	39.80
కోయంబూరు	85.7	72.1	...	3.54	22.29
తిరుచనాపల్లి	95.1	78.9	...	10.95	33.18
నాగపట్టణము	96.5	80.7	...	4.07	54.98
మధుర	96.4	77.6	...	10.29	33.58
పాంబక్	87.8	78.9	...	0.26	37.00
తిరునల్వేలి	...	...	...	1.64	28.34
తిరువేంగళము	81.6	75.1	0.05	19.69	64.51
కొచ్చిక్	85.5	75.5	0.25	55.74	114.51
కాలికట్టు	81.2	74.2	0.40	94.36	117.16
మంగళూరు	86.4	75.0	0.21	113.61	125.68
బెంగళూరు	82.1	66.7	0.23	9.09	35.37
మెర్కాత	66.6	62.0	1.32	94.24	125.46
కొడెకనాథ్	64.3	51.3	...	13.64	62.18

సర్కారులు:—మచిలీపట్టణములో 1.02, గోపాలపురం లో 0.25 వర్షించెను. మేఘములు విస్తారముగ నేయున్నవి ఈ తర్రమున పగటివేడిమి 3 నుండి 4 డిగ్రీలు తక్కువ. దక్షిణమున 11 డిగ్రీలు తక్కువ. మచిలీపట్టణములో కాకినాడలో 5 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ రాత్రివేడిమి మచిలీపట్టణములో 3 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

దక్కన్:—వర్ష పాతముంతటను గలదు. బళ్లారిలో 0.24 వర్షించెను. కడపలో 0.19 కర్నూలులో 0.18 కురిసెను. మొదటి రెండు ప్రదేశములందు మేఘములు పలచగనున్నవి. తక్కిన చోట్ల దట్టముగనుండెను. కర్నూలులో పగటివేడిమి 8 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:—మద్రాసులో 0.36 వర్షించుచున్నది. నెల్లూరులో చినుకులుబడెను. కడపూరులో మేఘములు పలచగనున్నవి. తక్కినచోట్ల దట్టముగనున్నవి. నెల్లూరులో పగటివేడిమి 8 డిగ్రీలు కడపూరులో 8 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

24 గంటలలో అంతమార్పిడవనుచున్నారు

ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రాజ్య,

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

నల్లమందు సభ

(ఆంధ్రవత్రిక ప్రోత్సేకతంతి)

జనీవా, ఆగస్టు 27:—పగలంతయు పేరిషియను గల్గు నుండి నల్లమందును ఎగుమతిచేయు విషయమై బ్రిటిషువారుజేసిన నూతనలను చర్చించిరి. దిగుమతి అధికారప్రతములు ఉపకారముజేయుటకు బదులు మరింత అపకారముగ పరిణమించెనని సర్ జార్జ్ గాగు డెలియజేసిరి. ఎగుమతులు విస్తారముగ జరుగకుండ తగినచర్యను దీసికొన్నగాని ఈవిషయమును వదలుకొనుట ఉత్తమమనిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమువలెనే ఇతర ప్రభుత్వములుగూడ దిగుమతి అధికార ప్రత్యేకములకు నిలువ ఇవ్వకుండురుగాక యనిరి. పేరుమట్టుకు ప్లాడివాస్త్యము అనడమేగాని పేరిషియను గల్గునుండివచ్చు నల్లమందుంతయు ఎక్కిడకో పోవుచున్నది.

రాబిన్సన్స్ "వేటెంటు" బార్లీ

ప్రతివిడ్డరల్లి

ఈ ఆరోగ్యము, విడ్డ ఆరోగ్యము చక్కగా కాపాడుకొనలేదు. లేచి విడ్డయిచ్చ ఆహారమునందు గొప్ప కష్టములు, చిక్కలు గలుగును. విడ్డ రల్లి పాలపై ఆధారపడినవ్యక్తులు

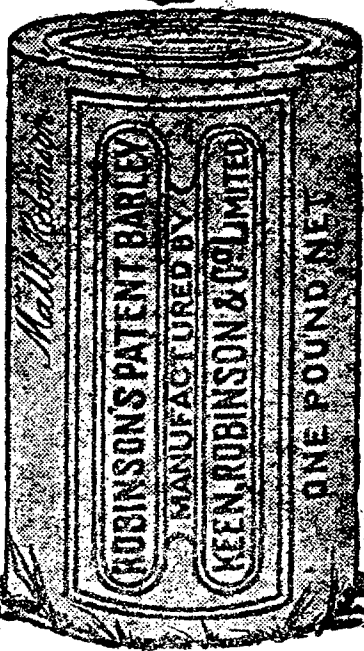
రాబిన్సన్స్ "వేటెంటు" బార్లీతో

తయారుచేయబడిన గంజి ఈ ఆహారమును తల్లి పుచ్చుకొనిన తనకు మంచి యింక గలగుచున్నట్లు తెలియను, మరియు విడ్డకు పాలు ధారాళముగా యిచ్చుటకు కలుగును. తల్లి కన విడ్డకు పాలు యిచ్చుటకు

రాబిన్సన్స్ "వేటెంటు" బార్లీతో

తయారుచేయబడినగంజి అవు, ఈ గంజి, ఈ మేకపాలు, ఈ డబ్బాపాలుతో చేయియ్యట ముంది. ఇది మిక్కిలి కుదుమరమైన విడ్డలకుమరమంది తల్లికి నిచ్చు ఆహారముగానున్నది. అయితే వైద్యులచే గొప్పగా పిచ్చు చేయబడుచున్న రాబిన్సన్స్ "వేటెంటు" బార్లీగానే యాదవలెను. పయిదాక పీచును మతో కలపబడి, మిక్కిలి మరీకముగా నుండు పెరల్ బార్లీ వాడుక మును.

No. 3.

ఎందుకు పూర్తిగా లొంగగూడదు

అసహాయ వాదనాయకులు మహాత్మునకు

వ్రాసిన లేఖ

"కాంగ్రెసును రాజకీయ సంఘముగా చేయు నిమిత్తము కాంగ్రెసుసంఘముల నన్నిటిని స్వరాజ్యపక్షమువారికి వశపరచెదనని మీరు వాదనను చేసినందున అసహాయవాదులలో చాల మందికి చాల విచారము కలిగినది. రాజకీయ విధానమునగా నేమి? నిరుడు మీరు నినిపిచేసిన అసహాయద్యము (విహిష్కరణపంచకము) విధానము రాజకీయము కాదా? ఇప్పుడు బర్మెను హెచు ప్రభువు ప్రసంగమువలన దేశమున కలిగిన పరిస్థితుల కనుగుణమున మార్పుతో మరల దానినే ఏల ప్రయోగింపరాదు? నిరుడు మీరు స్వరాజ్యపక్షమువారితో ఒకంబడిచేసి కొంటిరి. వారేమైన క్రమంగా పనిచేసిరా? తెల్లములో చేసినవాగ్దానమును వారు చెల్లించిరా? దానికి కలిగిన అభ్యంతరమేమి? ఆపదంబడిక అసహాయవాదులలో చాలమంది కిష్టము లేక పోయినను మీయందు గల స్థావరమువలన దాని కనువలించిరి. ఈసారిమీరు అసహాయవాదులతో నాలుగింపకుండనే మరల స్వరాజ్యపక్షమువారికి వాగ్దానము చేసినవిమ్మట తనకష్టము లేకపోయినను అసహాయవాదులు ఒప్పుకొనకలేదు. మమ్ములను మీరుమీయిచ్చు వచ్చినట్లుల యీడ్చుకొని పోవుచున్నారు.

రాజకీయవిధాన మునగా కాననసభాప్రవేశ మొక్కటియేనా? కాననసభాప్రవేశమువలన కాననోల్లంఘనముచేయుటకును పన్నులను చెల్లించుకుండుటకును ప్రజలకు శక్తికలుగునా? వా యాడుకత్వము వచ్చిన పిమ్మటనే కాంగ్రెసు తార్కిక సభగాక కార్యనిర్వాహకసభ యైనది. మీరు మరల దానిని తార్కికసభగా మార్చగోరుచున్నారు. ఇప్పుడు కాంగ్రెసుసభలు ఖర్చుపని వైన చేయుచున్నవి. నాలుగవడికింపుట బట్టలు నేయిం

చి వానిని వికయింపుట మున్నగు పనులు జరుగుచున్నవి. ఇటువైన యీ పనిగూడ నుండదు. కేవలము వక్రల సభలుగానే పరిమించును.

ధనమునుగాని నాలుగుగాని ఏదోయొకదానిని చండాగా నియ్యవచ్చునని మీరు నూచించుచున్నారు. నాలుగుండనే గూడనని మహారాష్ట్ర లనుచున్నారు. ఖడ్గధను కట్టవలెనను మరతును పూర్తిగా తీసివేయవలెననిగూడ వారుకోరుచున్నారు. వారు మహాభ లోత పృక యెదిరించెదరు. యీయేడు నెగ్గలలోపోయినను ముందుంపత్సరము తప్పకనెగ్గదరు. వారికి నాలుగవకుసంఘ మునలే అక్కరలేదు. అట్టిచో కాంగ్రెసును పూర్తిగా స్వరాజ్యపక్షమునకు వశపరచి దానిని మువ్వే ప్రత్యేకముగా నాలుగవకుసంఘము నేల ఏర్పరచగూడదు" అని కొంతమంది ప్రముఖులను అసహాయవాదులు నాకునాసిరి.

నాఅభిప్రాయములు తరుచుగా మారిపోవుచున్నట్లు కనబడుచున్నదను కారణమువలననే నే నేపక్షమునకును చేరుటకును నమ్రుటకునుగూడ నాకు కొరక లేదని వీరికి తెలియనట్లు అన్నది. నేనభివృద్ధి నొందుచుంటిననియే నాకు తోచుచున్నది. బయట పరిస్థితులలో కలుగు మార్పులనుబట్టి నేను నాభావ్యవస్థనును సరిపుచ్చుకొనుచుండవలెను. లోన సుస్థిరమగునానుండవలెను. ఇతరులనుగూడ నాతో యీడ్చుకొనిపోవుటకు నాకిష్టములేదు. నేనెల్ల పుడును ధీకృతి మనస్సునుగూడ సమాధానము కలుగుటకే ప్రయత్నించుచుండును.

డికంబరులో జరుగనున్న సభలో నన్నొక సామాన్య సభ్యునిగానే భావించి విషయములను గూర్చి ధారాళముగా నిరుపక్షములవారును చర్చింపవలెననియే నేను కోరెదను. ఇది కేవలము లోకజ్ఞానకూన్యతవలెనే చాలమందికి తోచవచ్చును. నా అభిప్రాయమును నేను ఎల్ల పుడును పట్టుదలతో తెలుపుచుండినచో నేను బలవంతముగా తమ్ము యీడ్చుకొని పోవుచు

న్నానని తలచువా రందరును గూడ త్వరలోనే తిరుగుబాటు చేసెదరు. ఇంతకును దేశీయులలో విద్యాధికులు హెచ్చుమంది యిటుల తలచుచున్నారని మాత్రమే నేను వెల్లడించుచుంటిని. నేను కాంగ్రెసును బలవంతముగా పోషించుకొనుట కంగీకరింపను. విద్యాధికులకే క్రొత్తభావములు కలుగవలెను గాని 1920 లో ఏర్పరచబడిన అసహాయద్యమమునందు నమ్మకము తొలగినవారు దానిని మరల పరీక్షించుటయును లేదా యింకొక క్రొత్తపద్ధతి నవలంబించుటయును గూడ పొసగదు. దానియందొకను నమ్మకము నిలిచియున్న అస్సాదాదులే యిప్పుడు గూడ నది యుపకారకమే యని నిదర్శనపూర్వకముగా చూపించి విముఖులకు మరల నమ్మకమును కలిగింపవలసియున్నది. మనసులో నమ్మకము లేకుండినను, సంకల్పరములోపల స్వరాజ్యము వచ్చునను వాగ్దానమువలన కలిగిన ఆశీషలనమాత్రమే, అసహాయద్యమును నవలంబించినవారికి బాగాసంచాపేడుకవంటి వివేదమును నేను చూపజాలననియే చెప్పుననియున్నది. ఆ వాగ్దానము నెరవేరనందున విద్యాధికులు అసహాయద్యమమును వదిలి అంతకుపూర్వపు కాంగ్రెసుపద్ధతినే కొద్దిమార్పులతో మరల నవలంబించ గోరినందులకు వారి నెవరు నిందింపగలరు?

రాట్టమువంటి నిరపాయకరమును అటబామ్మతో అతిదురుకుతనముగల విధానమును కల్పింపవలెనని నావంటి భావోన్మాదులు ఆలోచనలుచేయుచు కూర్చుండినచో దెనుకటిపద్ధతిని చురుకుగా రాజకీయాందోళనమును యిదివరకు జరిపినవారంతలవరకు నెలుల విన్నవండ గలరు? వారే మొదట కాంగ్రెసు నేర్పరచినవారు. కావున కాంగ్రెసును నాలుగవకు వారినంఘముగా మార్చుటకు ముందు నేను ఓరిజిన్ వారిచిత్తముల నాకర్షించుటకు ప్రయత్నించుటయే నాకర్తవ్యము. మహారాష్ట్రలు ఏమి చేయ దలచినదియు నాకు తెలియదు. వారుగాని మరెవరైనాని ఆ. భా. కాం. సంఘసభలో నాలుగవచందా ఖడ్గధ రీత్యానములను బాపాటుముగా నెదిరింపవచ్చును. అవి యుండితీరవలె నని యితరులును పాదించవచ్చును.

అమృతాంజనము

జగత్ప్రసిద్ధమైనది

అన్ని నోస్థులకు మంచిమందు

అమృతాంజనము ప్రాచ్యదేశ మూలకల సంపుటియై హిందూదేశమునందు సిద్ధముచేయబడిన లోకప్రఖ్యాతమైన మందు. ఇది ఇచ్చుచేపుడు తయారగుచున్న క్రొత్తమందు గాదు. ఇరువదేండ్లుగా దేశమునం దంతటను వాడుకలో నుండి మెప్పును బొందిన దివ్యామృతము, నోస్థులు, వాపులు, గాయములు, బిళ్లలు, పోట్లు, బెణుకులు మొదలగుబాధలకు అమృతాంజనము ప్రథమ సహాయముగా వెంటనే పనిచేయును. చర్మముపైన గాచిన లోపలికి వ్యాపించి లోపలి నోస్థులు సయితము పోగలవు. నెత్తురు ప్రతిక్షణమునందును శరీరాంగములకు ఆహారపదార్థములను గొనిపోయి అచ్చటి కిథిలపదార్థములను గ్రహించి ప్రాణరక్షణము చేయుచున్నది.

అన్ని పావులలో దొరకును

తామర తైలము

తామర, తీట, గజ్జికి మంచిది.

దంతచూర్ణము

పండ్లపోటుకు తీపులకు మంచిపొడుము.

మోహినీ తైలము

వెండ్రుకలను పెంచి నిగనిగలాడించును

కండ్లకు చలువచేయును

స్త్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది

అమృతాంజనం డిపో,

మదరాసు - బొంబాయి

ఏదోయొకటి ఆ సభలో నిర్ధారణగా లేనిచో దేశంబరులో మహాసభ జరుగులోపల మాత్రమేయును జరుగ వీలులేదు. ఎవరి మట్టుకువారికి తమ విధానమునందు సంపూర్ణమైన నమ్మక ముండ వలెను. ఇతరులు తోడ్పడకపోయినను దానిని నెరవేర్చుటకు వారు సిద్ధముగా నుండవలెను.

నూలువడుక గోరువారికిని కాసనసభలకు వెళ్లగోరు వారికినిగూడ దేశమున తావుగలవని అనుభవమువలన నేను గ్రహించితిని. కావున నాకు కాసనసభలయందు నమ్మకము లేక పోయినను ఖడ్గంపై గట్టినమ్మకము గలవారను అధికముగు నిండ్రియ నిగ్రహము కలవారను కాసనసభలకు వెళ్లదలవినచో వారికి నేను సహాయము చేసెదను. స్వరాజ్యపక్షమువా రంద రును అట్టివారే.

ఇప్పుడు నూలువడుకు సంఘము దేశమునం దుండకలేవ్వుదు గాని కాంగ్రెసునందది యొకశాఖగా నుండుటకు కాంగ్రెసు వా రామోదించునంతకాలమును అది కాంగ్రెసుశాఖగా నెయుం డదగును. నాకు కాంగ్రెసుపై అధికముగ గౌరవము కలదుగాన నేను సాధ్యమైనంతవరకు కాంగ్రెసును విడలుట కంగీకరింపను. మనదేశమునందలి రాజకీయసంఘములలో చిరంతేవి యైనది కాంగ్రెసు ఒక్కటియే గాన దానిపలుకుబడిని తగ్గించునట్టి పనిని చేసిన నను నేను మనఃపూర్వకముగా చేయగోరను.

రానున్న భారత కాంగ్రెసు సంఘసభలో ఎది ఎటుల జరుగునో యిప్పుడెవరును చెప్పజాలరుగాన నిర్ధారణగా యిటు లనే జరుగునని ఎవరును నిర్ణయింపగూడదు. సభ్యులందరును నిష్కలంక భావముతో ఆసభకు వచ్చి స్వతంత్రముగా ఆలో చించి దేశక్షేమమే ప్రధానముగా నెంచి నిర్ణయముగా తమ భావములను తెలిపి తదనుగుణముగా ఓట్ల నియ్య గోరెదను. (మో. క. గాంధీ-ఎంగ్లంబుండియా ఆగస్టు 20)

SOME USEFUL BOOKS.

By Dr. K. B. Bose, Vidyaratna, D. Ph,
Everyday Doubts and Difficulties

(In Writing and Speaking English, 11th Edition) Re. 1-8. (2) MODERN LETTER-WRITER, 13th Edition Re. 1-6 (3) MODERN ENGLISH ETIQUETTE, 12 Annas, (4) HELPS TO ENG. CONVERSATION, 12 Annas (5) HOW TO STUDY ENGLISH, 12 Annas (6) HANDBOOK OF ENG. SYNONYMS, Explained, Re. 1. (7) SELECT SPEECHES OF GREAT ORATORS, Rs. 2 8. (8) PHRASES AND IDIOMS, Explained & illustrated, 12 Annas. 9) MAHOMET AND THE KORAN—With notes Re. 1. Annas 4- To be had of—Kalyani Publishing, House (A.P.) 94, Bara Deo, Benares City, (India)

ఆయుర్వేదసహాయ నోరి రామశాస్త్రిగారి

జీవనసూధా

దేహమునకు బలమును కాంతిని యిచ్చును.

ఆయుర్వేదనియము, బెజవాడ.

కమలాక్షి

(విచిత్రకథ)

గ్రంథకర్త:—నెల్లూరు వెంకటగిరి నుహా రాజాకాలేజీ ప్రధానాచార్యులు మ-రా-శ్రీ, రాయసం వెంకటేశ్వరుగారు ఎం. ఏ., ఎల్. టి.

సాంఘికనవల—ముప్పదేండ్లకు పూర్వపు ఆంధ్రదేశస్థితి, ఆకాలపు చదువుసంధ్యలు, పిల్లల యాటవాటలు, వ్రతాచారవ్యవహారములు, గుణ శీలములు సందర్భానుసారముగ పాత్రలయందు ప్రత్యక్ష మగుచుండును.

120 పేజీలు. ఫెదర్వైట్ కార్పితము. వంచి అమ్మ. 0-8-0.

విశాఖము—

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

. 7, తంబు శెట్టిపేథి, మద్రాసు.

రిఫురిపబ్లికు అధ్యక్షుడు అబ్దుల కరీముగారు

భోన్సైరను విశ్వవిద్యాలయము విద్యార్థులకు
వ్రాసిన లేఖ

అమెరికాదేశపు లాటిను వ్రజలకు సందేశము

(ప్రియ సోదరులారా! అమెరికాదేశమునందు లాటిను (భాషావాదులగు) ప్రజలు విదేశీయుల ఆక్రమణమునుండి తమ్ము తొలగించి స్వాతంత్ర్యమును సమకూర్చిన ఆయుధపూజను జరు పుచున్నట్టి యావిజయానందమున వారికి సందేశము నొసంగవలె నని భోన్సైరను విశ్వవిద్యాలయ విద్యార్థులు నన్ను కోరుటవలన ఆనందభరితుడనై వారి నుద్దేశించియే నే నీ లేఖను వ్రాసితిని.

ఏదేశమువారు ఆదేశమునకు బాగుగా పనికీపచ్చునట్టియు ప్రజల చిత్తవృత్తికిని కోరికలకును అనుగుణ్యమైనట్టియు ప్రభుత్వపద్ధతి నేర్పరచి స్వయముగా పరిపాలించుటకు గల హక్కు కంటే పవిత్రమైన హక్కు చేరదీయును లేదు. వారిపుడు అట్టి విజయోత్సవమును జరుపుచుండుటచే స్వాతంత్ర్యముకోరకు సమ కట్టియున్న దేశములవా రందరి హృదయములును గూడ ఆనంద భరితము లగుచున్నవి.

ప్రస్తుతము నేను రిఫురిపబ్లికు రీజంటుగా నుండుటచే సహజముగ ఆనందమును నేనుగూడ నీ ఆనందమున పొందుచునే యున్నాను.

ఏ ఆశయములకోరకు మిరాండా, మోరేనో, బోలివరు, సానుమార్టి ప్రభృతులు మహాత్యాగమొనరించి కృతకృత్యులైరో వానికోరకే వీరులగు మొరాకో దేశీయులుగూడ నిపుడు పోరు సలుపుచున్నారు. మీ దేశీయులగు యోధపుంగవులను నేను నిరంతరమును ప్రేమించుచును ప్రశంసించుచునేయుందును. మె క్సికో-మల్టీగార్ల సాహసకృత్యములకు యిప్పుడుగూడ మాహ్వా దయయు ఉల్లాసభరితములగుచున్నవి. మాకు సహజముగ కలి గిన జాతి, విజ్ఞాన, మతసంబంధములగు లక్షణములవలన ఐరోపా ఖండమునందలి యేదేశమువారికి గాని లొంగియుండుటకు మేము సమ్మతించజాలము. నూరేండ్లక్రితము మీరెటుల స్వాతంత్ర్యము కోరకు పోరితిరో అటులే నేడు జాతీయస్వాతంత్ర్యదేవతా పీఠాంతికమున మేము గూడ మా అర్థప్రాణముల నర్పణ చేయు చున్నాము.

ప్రపంచమహాయుద్ధమువలన ఐ రో పా ఖండము కళంకితమైనది. ధనికుల పరిపాలన మేర్పడుటచే పరదేశాక్రమణ దురాశక్తిని నైతిక అరాజకమేర్పడినది. కాన ఐరోపాఖండ వాసులు తమ ఆశయములను తమ సంకల్పములను యితరులవలం బించునట్లుచేయుటకు గల హక్కును గోల్పోయిరి. కాంతియును సాంఘికన్యాయమును మూలాధారములుగా గల నాగరికతను నెలకొల్పవలెననియే మేము కోరుచున్నాము. ఆరభివృద్ధికి చేరిన మేమందరమును యింగ్లాండు, ఫ్రాన్సు, యిటలీ, స్పెయిను దేశముల ఆక్రమణమును తొలగింపవలెననియే కోరుచున్నాము. ఈజిప్టు లోని మాసోవరులే మొదట దారిదీసిరి. మొదటి పోటువారిచే. రెండవపోటు మాచే అనగా మొరాకో వారిచే అని. ప్రపంచము త్వరలోనే తెలిసికొన గలుగునని నే నాశించెదను. పిమ్మట అట్టిర్సు, ట్యూనిసు, ట్రిపోలీదేశముల వారి వంతు వచ్చును. వా రందరు నిదివరకే ఆచుత్తులగుచున్నారు.

మీ ప్రయత్నమువలెనే మా ప్రయత్నముగూడ భర్తము నైననే ఆ ధార పడి యున్నది. ప్రాచీన కాలము న మాకు జన్మభూమియు మా ప్రాచీనులకు నిలయును నగు స్పెయినుదేశముపై మా కెట్టి ద్వేషము ను లేదు. స్పెయినుదేశమున కశాస్త్రభవము మహోన్నత స్థితియం దున్నపుడు ఆదేశమున ప్రజలలో అరబ్బులే హెచ్చుగానుం డెడువారని యిప్పటి స్పెయినుదేశీయులలో విద్యాధిగులంద రునుగూడ బాగుగా నెరుగుదురు. మతయుద్ధమువలన మాకళల కును మాపరిశ్రమలకును అటపట్టు ఆదేశమునుండి మమ్మెప్పుడు జడలగొట్టిరో అప్పటినుండియే ఆదేశమునకు షీఠావశగాన ప్రారంభమైనది.

స్పెయినుదేశమున యోధులను పాపంధులనును ప్రజల హానికరముగ పట్టుదలవలననే వివాళకరమును ఉన్మత్తమునగు ఘోరయుద్ధము ప్రాప్తించెను. అందువలన మొరాకోదేశముక అఘాతమైపోయినది. ఆదేశీయులను వారిమహదైత్యర్యమును ఆ అఖాతము తనలోనిముడ్చుకొనెను. నూరు ఏండ్లక్రిందటవీరజెను లోయలందును ముప్పదేండ్లక్రితము కూడా బురదనీలలందును

హతులగుటకు స్పెయిను దేశపు యువకులు చేరికొల దిగా నెటుల పంపబడిరో అటులే యిప్పటికిగూడ ప్రాణములను వదలుటకే యిప్పుడు గూడ పంప బడుచున్నారు.

ఇట్టి మహామరణమును మేము చూచి సహింపజాలము. కాన స్పెయిను దేశీయులు వెనుక అమెరికాను వదలిపోయి నటుల నిపుడుగూడ వ్యర్థ ప్రయత్నములను మాని మొరాకోను గూడ వదలి పోవలెననియే మేము నొక్క చెప్పితిమి. వారెటుల మాదేశమును వదిలిపోయినచో మేము కాంతియుతముగ పరిశ్ర మల నభివృద్ధిపొందించి విశ్వదేశమండలలో విజయాలనే మేము ను సమచిత్త స్థానము ను బడయగలుగుదుము.

మిశరీరములలో ప్రవహించుచున్న స్పెయినురక్తము ధా లవరకు ఆరబురక్తమే. ఏలనగా పాలసు, సెవిల్లీ, కాడిజ, ము న్నగుడక్షిణభాగమునందలి పట్టణములనుండి అమెరికాకు వెళ్లిన స్పెయినుదేశీయులందరును ఆరబులే. ఇప్పుడు వారిసంతతివారు అమెరికాలో అన్యమతము నవలంబించియుండినను గౌరాలు లాసెరోలు మున్నగువారిలో యిప్పటికిని ఆరబు వ్యక్తిత్వము సమగ్రముగా నేయున్నది. కావుననే ప్రియసోదరులారా అని నేను మిమ్ముల సంబోధించితిని.

ప్రియసోదరులారా! మీకు సామ్రాజ్యర్యాదులను ప్రసా దింపవలెనని రిఫురిపబ్లికు పౌరులందరును పరమేశ్వరునికి కావించుచున్న ప్రార్థనల ఫలితమును బడయుడు. మీకువలెనే మాకు గూడ త్వరలో విజయమును ప్రసాదించువని మీరుగూడ మహా త్యులకు దేవతలను ప్రార్థింపుడు.

ఇప్పుడు మీ రొనరించుచున్న విజయోత్సవము పరాధిను లుగా నున్న ప్రజలకందరికిని నూతనోత్సాహప్రదము కాగలదు. దానిని మేము మా మనస్సులలో భద్రపరుచుకొని స్వాతంత్ర్యము కోరకు ప్రాణము నర్పించుట తప్పనిసరియగుచో అందులకు సర్వ సిద్ధముగా నుందుము.

మధ్యధరాసముద్ర తీరమునందును తూర్పు ఆసియా యం దును గల ఆరబుల కందరికిని స్వాతంత్ర్యమును చేకూర్చగలుగు వరకును మేము విరమింపజాలము. మొరాకో యాజిత్తుదేశములు స్వాతంత్ర్యమునుబడసినపిమ్మట మహోన్నతములను మూడునా గరకతలతో మానవజాతిని గౌరవించినదియునగు జాతియొక్క పునరుజ్జీవము కలుగుట కీరెండు స్వతంత్రదేశములును మూల స్థంభములు కాగలవు.

మొరాకో ప్రజలు సహజాభివృద్ధికి నాద్యారా పం పిన యీసందేశమును సానుభూతితో నాలకింపుడు. మాపట్ల సానుభూతిని కలిగియుండుటని మిమ్ములను మేము కోరుచుం టిమేగాని స్పెయినువారితో విరోధపడవలెనని కోరుటలేదు. వారు మీపవిత్రస్వాతంత్ర్యమును అంగీకరించిన పిమ్మట వారి కిని మీకును సంపూర్ణ సామరశ్యము కలిగినదని మేమెరుగుదుము. మాకుగూడ భగవంతు డట్టి స్వాతంత్ర్యమును కటాక్షించిన పిమ్మట దానిని స్పెయినువా రామోదించినంతనే మేము గూడ వారితో గాఢమైత్రిని మరల కలిగియుండుటకు ప్రయ త్నించెదము.

జీవుడు మేము యుద్ధమున చిక్కియున్నందునను ఐరోపా ఖండమునందు సామ్రాజ్యభావములు గల ప్రభుత్వములు మాప్ర భుత్వము నంగీకరింపనందునను మీ విజయోత్సవమున కిప్పుడు మేము మాప్రతినిధులను పంపజాలకపోతిమి. కాని యీఖండ మునందలి యితరదేశములవారు మాపుచున్న కృత్రిమన్నేహమును గాక యధార్థముగ న్నేహభావమునే మేము త్వరలోనే చూప గలుగుదుము అని నమ్ముడు.

మొరాకోదేశీయులు రణరంగమునుండియే మీ కీసందేశ ము నిపుడు పంపిరిగాని శతృవులు దినదినమును వెనుకకు పోవు చున్నారు.” (ది న్యూ ఆరియంటు)

హిందీ - తెలుగు

తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ సర్దుకొనుట వీలయిన సులభతైలిని వ్రాయబడినది.

బాలశిక్ష	0-6-0
మొదటివాచకము	0-6-0
హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరి	1-0-0

తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము,
. 7, తంబు శెట్టిపేథి, మద్రాసు.

దీ డక్టర్ మిల్లు ట్రస్ట్ కంపెనీ

లిమ్మిటెడ్, బెజవాడ.

3

రైతుమిల్లులకు కావలసిన యావత్ సామానులు సరస మైన ధరలకు సప్లయచేయబడును. ఎమ్మి, సిమెంటు, సాల్ఫురైజు, క్లాసు, జలద్రవీకరణ, పాప్టింగులు, పైపులు, అన్ని సైజులు చెన్నపురి రేట్ల ప్రకారం బెజవాడలో డిలివరీ యివ్వబడును. ఒక బ్రయలు ఆర్డరు యిచ్చినచో మా సరసతయ సామానుల యొక్క నాణ్యతయు తమకే గ్రహించగలరు.

N. B. ఆయిల్ ఇంజనులు, స్టీం ఇంజనులు, హార్మింగు మల్లరులు వగైరా పీనకి మా చెన్నపురి కార్యాలయము.

118 రు

ఆర్కివియన్ ట్రీటు, మద్రాసుకు వ్రాయ గోరినాము.

మదనకామేశ్వరిలేహ్యము

బల హి సు ల పా లి టి కల్పవృక్షము—మేహము.

నిక్కాక, నిస్సత్తువ, శుక్లవర్ణము అతిమాత్రము మొదలగు, వాటిని హరించి మంచి బలమును, వీర్యవృద్ధిని సంభోగ శక్తిని, సంతానప్రాప్తి నిగలిగించు వరప్రసాదము. రెండు డబ్బీలు చాలును.

20 తులముల డబ్బీ రు 1-4-0

పాలగుంధి లేహ్యము—రక్తశుద్ధికి శ్రేష్ఠమయినది.

సహమేహము, మేహపాడలు, మచ్చలు, ఇతరచర్మరోగములు

శీతలక్షణములు, మొదలగువాటిని హరించును. 4 డబ్బీలు చాలు.

20 తుల డబ్బీ రు. 1-4-0; వి. పి. ఖర్చులు వేరు. 3

పి. పి. పి. అండు కో, ఆయుర్వేదసహజం

పెరిదేపి. (నెల్లూరు)

చెన్నపురి బజారుధరలు

1925-వ సం॥ ఆగస్టు నెల 28-వ తేదీ శుక్రవారము

1. ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి రు 80 0 0 మొదలు 42 0 0

బియ్యము బస్తాలు మొదలు వరకు

కుసుమ తెనాలివి ,, ప 48 గలవి రు 14 0 0 15 0 0

నెల్లూరివి ,, డిటా ,, 15 8 0 16 0 0

డిల్లి ,, డిటా ,, 16 0 0 17 0 0

రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8 12 0 9 0 0

సువ్వులు ,, ,, 20 0 0 24 0 0

2. పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205 ,, 12 8 0 18 0 0

సెనగలు ,, డిటా ,, 11 12 0 12 8 0

సెనలు ,, డిటా ,, 13 8 0 14 8 0

మినుములు ,, డిటా ,, 15 4 0 16 8 0

ఉలవలు ,, ర 164 ,, 8 8 0 9 0 0

3. నూనెవస్తువులు

సువ్వులనూనె బా 1-కి ,, 154 0 0 155 0 0

నెయ్యి మ 1-కి ,, 14 0 0 25 0 0

కొండాపురంవేరు సెనగపప్పుబా1కి ,, 61 0 0 68 0 0

ఇతరప్రదేశము ,, ,, 56 0 0 59 0 0

వేరు సెనగనూనెగానుగబా1-కి రు 188 మి. క్. నూనె 180 0 0

అముదము బా 1-కి ,, 120 0 0 122 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి ,, 100 0 0

కురపసుపు ,, ,, 45 0 0 50 0 0

మిరపకాయలు (గుంటూరివి) బా1కి ,, 100 0 0 110 0 0

గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు 45, 50

కాళహస్తపాయకట్టు ,, ,, 50, 55

బెల్లము బా 1-కి రు 40 0 0 55 8 0

చింతపండు బా 1-కి ,, 50 0 0 77 0 0

5. ఇనుము

పటారకం బా 1-కి ,, 28 0 0 33 0 0

చవరం ,, 28 0 0 36 0 0

రవుండు ,, 32 0 0 50 0 0

6. లోహములు

నెండి 100 తులంకు ,, 71 0 0 75 0 0

బంగారము, కులము 1-కి ,, 21 4 0 21 8 0

సవరము 1-కి ,, 13 8 9

ఇత్తడి బా 1-కి ,, 262 0 0 275 0 0

రాగి డిటా ,, 280 0 0 281 0 0

అస్కాచక్కెర 226 పా1 గలవి 81 6 0 81 10 0

7. దూది

బోండావెట్టుబారువ 1-కి రు 300 0 0

పల్నాడు దూది ,, ,, 215 0 0

8. నూలు

కోయిల్ పట్టి నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి ,, 7 0 0

మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి ,, 4 12 0

పుట్టూరు యేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి ,, 7 4 0

నూళయేనుగ నెం 20 ,, 9 8 0

వడ్డాక్ నెం 24 1/2 ,, 9 12 0

14 1/2 క్వీలక్ పక్షి ,, 7 8 0

నెం 20 టెన్ని సింహం యాటె ,, 9 4 0

నెం 22 ,, ,, 9 12 0

నెం 12 1/2 టెన్ని పర్క. సు ,, 8 0 0

నెం 14 1/2 ,, ,, 8 4 0

నెం 12 1/2 అలైస్సు ,, 7 2 0

నెం 12 1/2 కొయిలుపట్టి ,, 7 3 0

నెం 22 1/2 రంగవిలాస ,, 9 8 0

నెం 14 1/2 రాధావత్తుడు ,, 7 4 0

రత్నపురుష లేహ్యం

శుక్లవర్ణమును పొగొట్టి బలముగలుగజేయు అద్భుతలే హ్యం. ఏకారణముచే సంభవించిన శుక్లవర్ణమైనను పారదోలు నని అనేకులు కొనినూడినారు. మేహమునల్ల వచ్చినవచ్చు, మూత్రరోగములుపూడా తగ్గును. డబ్బీ రు 3-4-0.

(క్రవ్యాధి)

1963

అతీర్థమును పొగొట్టి అన్నమరుగునట్లు చేయుటయే గాక మంచిజీవరాగ్ని కలుగజేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

పట్టాభిరామ వైద్యశాల గోధావరిజిల్లా (రాయవరం)

వై రెక్సు

మలేరియా, ఇతర జ్వరములను

ఒక్కటియే తక్షణమే కుదుర్చును. దీనిని ఉపయోగించిన రోగులు ఆరోగ్యమును పుష్టిని గలిగియుండుటయే ఒక గొప్ప యోగ్యతావృత్తిక. ఇందుచేతనే వైరెక్సు లెక్కపెట్టు

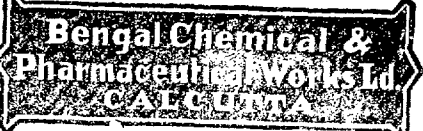
టకు వీలుకానంత మిక్కిలి అమితముగా విక్రయించబడుచున్నది.

ఇండోమియు రహస్యములేదు

దయచేసి వ్రాసిన యోగముకూడ తెలుపబడును

బుడ్డి 1 కి రు 0-13-0 మాత్రమే

వి. పి. ఖర్చులతో సహా రు 1-2-0.

1591

ఆంధ్రపత్రిక చందాదారులకు మాత్రము

ఒక నెల వరకు మాత్రము

ఒక గోడకు తగిలించు గడియారమును, చేతిలో ధరించు 18 కారెటు రోలుగోడకు వన్నెగల గడియారము తోలుపట్టుతో సహా ఒక నెలకుమాత్రము యివ్వబడును.

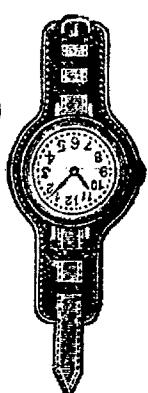
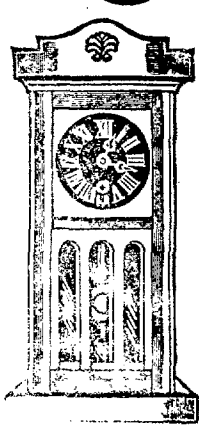
యీ రెండును అయిదు సంవత్సరములు వరకు ఉత్తరవాదము. మిక్కిలి విలువగలవి త్వరపడుడు. ఈతరువాత తప్పిన మరెయిక్తరుగాముదొరకుట దుర్లభము.

ప్రత్యేకముగ గోడకు తగిలించు మాడరక్ తెనులేటరు ధర రూ 5-0-0

18 కారెటు వన్నెగల చేతికికట్టుకొను గడియారము 7-0-0

విలాసము:— కట్టను వాచికంపెనీ, తపాలుపెట్టె 265

మదరాసు

జర్మనీ వారి కి మూల వ్యాధి నివారించుట ఎట్లు తెలియును.

ప్రపంచమందు అంతటను వేసకువేలుమంది హడెన్ సాను వాడి స్వస్థత చెందియున్నారు.

గొప్ప జర్మనీ మూలవ్యాధినివారణి. బల్గిన్ స్టేటు విశ్వవిద్యాలయ క్లినిక్ నందు మూలవ్యాధికి గల ఔషధము హడెన్ సా యొక్కటియే. హడెన్ సా తప్పక మూలవ్యాధిని ఎండబెట్టి, రాలునట్లు చేయును. మరి యొకక్షణముకూడ వ్యాధిచే బాధపడవద్దు. నేడే ఒక ట్యూబును కొనుడు. ధర 1 కి రు 2-4-0 ప్రత్యేకస్పృటుతో పెద్దనైజాది గలరు. పూర్తిగా తృప్తిలేనిచో వైకము వాపసీయబడును.

నురుకుగా పనిచేయునట్టి ఏజంట్లుకావలెను.

Sole Agents:—THE INTERNATIONAL TRADERS,

1961 Sankdi Sheri.

Telegram.—"Special."

AHMEDABAD

Agents for Andhradesa:—Mr. K. A. RAJU, Goraganamudy, Post Vissakoderu, Tq. Bhimavaram Kistna Dt.

Agents for Madras Presidency:—

Mesers, DADHA & Company, Esplanade, MADRAS.

Agents for Mysore & Coorg:—

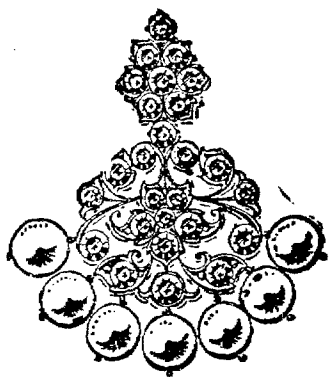
Messrs JONES & Co., No. 5, Gundopenth Street, Bangalore city.

AGENTS for Travancore:—

KRISHNA & Company, Trivandrum.

అమృతాంజనము

చక్కనిదబ్బితో నహా సీసా 1-కి రుప్ 0-10-0; డజన్ 1-కి రుప్ 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి

మీ కు విన గ కా వల సిన ను త యారు చేసి యిచ్చెదము.

మావద్ద పేలురకం కంపులు, పుష్పరాగములు పచ్చలుచేర్చికట్టబడిన టీకాలు, జవవిళ్లలు యేరకములో వ్రేసను. ఎంత వైజులో వ్రేసను గలవు. లేనివి తయారుచేసి యిచ్చెదము. ఇదిగాక పలురకముల బంగారుగాజులు, గొలుసులు, వెండిచెంబులు, గొలుసులు, నాజాకు సామానులు మొదలగునవి అమృతమునకు సిద్ధముగానున్నది. కానుబంగారు చొక్కపుచెండికాపుల మొదలగువాటికి పూచీనిచ్చెదము.

కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శనగపాటి కోటయ్యబ్రదరు, ప్రొవైటర్లు.

ఆంధ్రజ్యోతి ల రి మాన్యు ఫాక్టరీ రింగు కంపెనీ,

హైదరాబాద్.

బ్రాంచి: 51, హైదరాబాదురోడ్డు, మద్రాసు.

(3)

క రం చం దు చ చి ల్ దా ను

బంగారు, వెండినగలవర్తకులు, సావుకారువేట, మద్రాసు.

1911

ద ర ఖా ను పంపిన క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

మీ వెంట్రుకలను వెంచుడు.

మియొక్క శరీరమును ఎటుల పోషించుచుంటిరో అటులనే మీరు మీ వెంట్రుకల విషయములో గూడ ప్రస్తుతశాస్త్రీయమైన పరిశోధన ననుసరించి పోషింపవలెను.

కామినియా నూనె

(రిజిస్టర్డ్)

కామినియా నూనె ప్రసిద్ధి కెక్కిన వస్తువులచే శాస్త్రీయముగా తయారుచేయబడినది. ఇది శిరోజములు పెంచుటకు గాను మంచివస్తువు. ఇది వెంట్రుకలయొక్క మొదళ్లకు కావలసిన సహాయమును చేయుచు పోషించుచుండును. దానిని ఉపయోగించినయెడల యిదివరలో రాలిపోవుచున్న వెంట్రుకలను రాలిపోకుండ కాపాడును, చుండు మొదలగు వానిని తలలో కలుగ నిండ్లకుండ కాపాడుటయే గాక, వెంట్రుకలను పట్టునెత్తెప్పుడువుగాను, అంపముగాను పెంచును. అంతియే గాక ఇది చర్మమును శుభ్రముగా నుంచి మెదడునకు చల్లదనమును కలిగించి సుఖము నిచ్చును. ఇన్ని మంచినణములు కలిగిన యీ కామినియా నూనె స్త్రీలకు, పురుషులకు, పిల్లలకు రప్రసాదము. దానియొక్క ఆధిక్యమునకుగాను, చెన్నపురి ప్రదర్శనములోను, డిస్టామా ఆఫ్ మెరిట్స్ చెన్నపురిలోను, అలహాబాదు ప్రదర్శనములోను బంగారు పతకములను బహు

లిగా నొసంగిరి. ఒక బుడ్డి ధర 1-0-0. ఖర్చులు 0-6-0 ఎక్స్ ట్రా. 2 బుడ్లు ధర 2-10-0. ఖర్చులు 0-12-0 ఎక్స్ ట్రా.

వై కామినియా నూనె ప్రతివర్తకునివద్దను, పట్టణములయందును, పల్లెలలోను విక్రయింపబడును. లేకున్న సోల్ యేజెంట్లగు:- ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ 155 జుమ్మామసీదు, బొంబాయి అని వ్రాసిన

మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక అత్తరు కావలసియున్న ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు.

ఆటోదిల్ బహారు అత్తరు. లన్నిటిలోను ఉత్కృష్టమైనది. ఇది సువాసనద్రవ్యముగాను, అత్తరుగాను గూడ ఉపయోగపడును.

కొన్ని చుక్కలను మీ చేతి రుమాలుమీద చల్లినయెడల కమనీయమైన సువాసన అన్ని దిశలను వ్యాపించును. ఇది దీనియొక్క ఆధిక్యమునకు కలకత్తా ప్రదర్శనములో బంగారుపతకమును బడసెను.

1/2 అవున్సు బుడ్డి ధర రుప్ 2-0-0 | 1 ట్రాం బుడ్డి ధర రుప్ 0-12-0
1/4 అవున్సు బుడ్డి ధర రుప్ 1-4-0 | 1/2 పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము 0-6-0

సోల్ యేజెంట్లు:- ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

126

155 జుమ్మామసీదు, బొంబాయి.

Zarna Oil

విజంటు కావలెను

తలనొప్పి, యిక్ష్మయంజా, చేయి కాలు పట్టుకొనుట, పంటినొప్పి మొదలగువ్యాధులను ఒకక్షణములో పోగొట్టగల ఖ్యాతిజేరిన "జామాతైలున" సమయము మందు వేరేది యు లేదు. చాల యోగ్యతాపత్రములను పొందియున్నది. బుడ్డి 1, కి అణాలు 6 యిచ్చి ఉపయోగించి జూడుడు.

అమర్ చెందు, శోభాచెందు

యింగ్లీషుమందు పలసరకు సల్ఫూరిక్, వైట్రిక్,

మొరాటిక్ ఆసిడ్లు, వ్యాపారస్థులు,

నెం. 63 నైసవనాయనివీధి, మదరాసు.

మా న సోల్లా సి నీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

వెలులభము! (పోష్టఖర్చులు ప్రత్యేకము) గురూభిక్షము!

శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి వైద్యకాకల కీమాత్రలు దివ్యామృతము. అతీర్థము, అరుచి, అవృత్తి, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలక్షయము, పిక్కులు, పార్శ్వములు, శిరస్సు, వ్రేళ్లు, అనులు మొదలగువానియందు గలిగెడి నొప్పిలను బోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు దెచ్చును.

ఈమాత్రలు మేహవాతనొప్పిలను వెంటనే మాన్యును. ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ మగుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:-

(1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.